

Een huis met vele vensters

J.T.J. Bak

Een huis met vele vensters

OVER 'OUD' EN 'NIEUW'
IN DE AMERIKAANSE LETTERKUNDE EN AMERIKANISTIEK

Dr. J.T.J. Bak

Rede in verkorte vorm uitgesproken bij de aanvaarding van
het ambt van hoogleraar in de Amerikaanse Letterkunde en Amerikanistiek
aan de Faculteit der Letteren van de Katholieke Universiteit Nijmegen
op vrijdag 14 november 1997

Een huis met vele vensters

INHOUDSOPGAVE

- 1 Inleiding
 - 'Oud' en 'nieuw' in de Amerikaanse letterkunde en Amerikanistiek
 - een aanzet tot spiegeling
- 9 Malcolm Cowley, 1944-1954: opmaat tot een culturele biografie
- 12 Een korte terugblik: het interbellum
- 18 De jaren veertig: *making an American tradition*
- 35 De jaren veertig: de boemerang van het verleden
- 46 *Een huis met vele vensters*
- 55 Amerikanistiek in de jaren negentig
- 69 Dankwoord
- 73 Noten

American literature deserves a more central position in the college curriculum than it has received during the last ten years. . . . The justification for giving it such position is not that it is the greatest of modern literatures; nor that it proves, in this era of exasperated nationalisms, that American civilization is the greatest in the world. . . . Literature has many functions, but one of its chief functions is to *humanize* society and nature by transforming both into concepts that can be seized by the human imagination. American literature has performed this function admirably by filling the once alien countryside with legends. A national literature also has the function of serving as a unifying element in the national culture. American literature can serve this function, too, but only if it is generally known. And because it *should* be more widely known, the critic recommends the compulsory study of those American books that can be generally recognized as classics.

Malcolm Cowley, "Why Teach American Literature?" (1947)¹

It is time to stop teaching 'American' literature. . . . The history and literature of the US have been misrepresented so as to effectively underwrite the power and values of privileged classes and individuals. . . . Any recourse to a notion of a national culture risks reimposing a biased set of principles or historical narratives. . . . [T]he 'American' of conventional histories of American literature has usually been white, male, middle- or upper-class, heterosexual, and a spokesman for a definable set of political and social interests. Insofar as women, African- and Asian- and Native-Americans, Hispanics, gays and lesbians, and others make an appearance in such histories, it is usually in terms of their also being made into spokesmen for traditional values and schemes. Their 'assimilation' into American literature comes at the cost of their cultural heritage and obscures their real antagonism and historical difference. . . . The 'melting pot' is a crock, as great and pernicious a myth in literary history as it is in social and political history. Today we are moving away from the myth of assimilation and into the struggle to create a just multicultural society that respects the values and practices of distinct if interdependent groups. . . . In contrast, past histories of American literature have been active functionaries in reproducing the hegemony of culturally privileged groups. . . . Literary history [has] fabricated a symbolic consensus that papered over real social contradiction . . .

Gregory S. Jay, "The End of 'American' Literature: Toward a Multicultural Practice" (1991)²

*Mijnheer de Rector Magnificus,
Dames en Heren,*

In vele opzichten nodigen de late jaren negentig uit tot een terugblik op de jaren veertig. In het kielzog van de vijftigste verjaardag van de bevrijding, herdenken we de beginjaren van de Amerikanistiekbeoefening in de VS en Europa: in 1947, het jaar van het Marshallplan en de Trumandoctrine, noteren we ook de start van het Salzburg Seminar in American Studies, en in 1948 de vestiging van een Amerika Instituut aan de Universiteit van Amsterdam. In 1948 ook verschijnt aan de University of Minnesota Tremaine McDowells *American Studies*, een vroege programmatische formulering van het nieuwe interdisciplinaire veld. Een jaar later, in 1949, gaat aan dezelfde universiteit het periodiek *American Quarterly* van start, dat na de oprichting in 1951 van een American Studies Association, het voornaamste forum is voor de Amerikaanse en, in toenemende mate, de internationale Amerikanistiek. Ook op nationaal en lokaal niveau is er aanleiding tot retrospectie: in 1997 immers bestaat de Netherlands American Studies Association twintig jaar en viert de Nijmeegse opleiding Amerikanistiek haar tiende verjaardag. Ik kom daar graag aan het eind van mijn rede nog op terug.

INLEIDING

‘OUD’ EN ‘NIEUW’ IN DE AMERIKAANSE LETTERKUNDE EN AMERIKANISTIEK -- EEN AANZET TOT SPIEGELING

Er zijn urgenter redenen dan viering en herdenking om de jaren negentig te spiegelen aan de jaren veertig. Hoe radicaal verschillend ook, beide perioden mogen bepalend heten voor beeld- en canonvorming in de Amerikaanse culturele en literaire geschiedschrijving. In 1948 verscheen, onder eindredactie van Robert E. Spiller, het driedelige symposium *Literary History of the United States*, dat zeker tot in de jaren zestig het beeld van de groei en ontwikkeling van de Amerikaanse literatuur, voor de VS en voor Europa, zou beheersen. Vijfenvijftig contribuanten presenteerden een flamboyante versie van de Amerikaanse literaire canon en geschiedenis die werd geschraagd door baanbrekend literair en historisch onderzoek dat in de vroege jaren veertig zijn hoogtepunt bereikte in invloedrijke

studies als F.O. Matthiessens *American Renaissance: Art and Expression in the Age of Emerson and Whitman* (1941) en Alfred Kazins *On Native Grounds: An Interpretation of Modern American Prose Literature* (1942). De *Literary History of the United States* was mede bedoeld om de veranderde internationale standing van de literatuur en cultuur van de nieuwe wereldmacht wetenschappelijk te legitimeren en Amerika's status als bolwerk van het vrije democratische Westen en noodzakelijk tegenwicht tegen het communistisch Oostblok symbolisch te onderschrijven. Het monumentale werk, dat in feite al voor de oorlog, in 1938, in gang werd gezet,³ werd enerzijds gevoed door de herwaardering voor het Amerikaanse verleden en de Amerikaanse cultuur die voortkwam uit de economische en politieke crises van de jaren dertig, en die geleid had tot een grootscheepse poging, deels gestimuleerd vanuit Roosevelt's New Deal, om *the American scene* en *the American character* te verkennen en in kaart te brengen; anderzijds kreeg deze "experience of national self-discovery"⁴ een sterke impuls vanuit de internationale crisissituatie, waar de VS plots geworden waren tot schatkamer en beschermer van de westerse cultuur in een wereld die onder de voet gelopen dreigde te worden door een losgeslagen fascisme. Bezien tegen deze achtergrond was de *Literary History of the United States*, in de woorden van criticus Malcolm Cowley, ten dele ook "a mass demonstration of pride in American writing, as if the fifty-five scholarly contributors had marched down Fifth Avenue behind a brass band."⁵

In het voorwoord werd de Amerikaanse literatuur met nadruk gedefinieerd als hoogste esthetische en morele expressie van de nationale cultuur, de belichaming van nationale eenheid en van een zelfstandige Amerikaanse traditie. De Amerikaanse literatuur mocht dan begonnen zijn als een vanuit Europa *getransplanteerde* koloniale cultuur, in de negentiende eeuw was zij, op de golfslag van de westwaartse expansie, snel uitgegroeid tot een *getransformeerde* cultuur met een onmiskenbaar eigen identiteit, en kon zij gelezen worden als uitdrukking van unieke en uitzonderlijke Amerikaanse waarden; daarbij lag de retoriek van 'Amerika' als een suikerlaagje over sociale en raciale spanningen en tegenstrijdigheden:

Never has conquest resulted in a more vigorous development of initiative, individualism, self-reliance, and demands for freedom. . . . Tradition in America is not the same as tradition in Europe. Our national tradition has

been acquired by study and by imitation as often as by childhood inheritance of an environment. Thus the relation of what is called the American way of life -- which really means the American way of thinking and feeling -- to the national unity is extremely important. Our national unity does not and cannot depend upon blood or upon inherited tendencies. Thus very naturally our literature, which is a record of our experience, has been deeply, often subconsciously, aware of its responsibility in the making of a nation from a complex of peoples in voluntary union. It has been an enquiring, an exploratory, literature from the beginning -- asking questions of the New World, challenging the effects of sudden release and expansion upon the spiritual nature, delighting in adventure, whether along the Indian borders or on the Mississippi or in the trek across the continent, easily elated in a Whitman, easily depressed in a Hawthorne or Poe. It has been a literature profoundly influenced by ideals and by practices developed in democratic living. It has been intensely conscious of the needs of the common man, and equally conscious of the aspirations of the individual in such a democracy as we have known here. It has been humanitarian. It has been, on the whole an optimistic literature, made virile by criticism of the actual in comparison with the ideal.⁶

Juist de specifieke eigenschappen van de Amerikaanse letterkunde (democratisch, individualistisch, optimistisch, humanitair) maakten haar tot een mogelijk model voor de wereld van de toekomst:

We shall show that American literature differs from all the modern literatures of Europe in that it depends both upon an imported culture and upon the circumstances of a New World radically different in human experience from the Old, and thus has a quality which will presumably be characteristic of the literature of the future in a world society more mobile and yet more integrated than our own.⁷

Dat er vanaf het begin een lotsverbondenheid bestond tussen de academische bestudering van de Amerikaanse letterkunde en de nieuwe discipline American Studies blijkt uit het feit dat eenzelfde nadruk op nationale eenheid-in-verscheidenheid, exceptionalisme en internationalisme ten grondslag lag aan McDowell's pragmatische formulering van een American Studies programma uit

hetzelfde jaar, 1948. McDowell's definiering van American Studies keerde zich impliciet tegen de esthetisch-formalistische benadering die het merkteken was geworden van het in de jaren veertig snel dominant wordende New Criticism; hij benadrukte de noodzaak tot interdisciplinair samengaan van de humaniora (vooral de literatuur en geschiedenis) en de sociale en politieke wetenschappen in een poging een synthetisch begrip te ontwikkelen van "our national culture".⁸ Juist het spanningsveld tussen een verscheidenheid aan disciplinaire benaderingen en een overkoepelend ideaal van eenheid en synthese vormde een ideale methode voor de bestudering van de Amerikaanse cultuur, die immers, zoals het motto van de Founding Fathers -- *E Pluribus Unum* -- al aangaf, gebouwd was op eenzelfde principe van eenheid-in-verscheidenheid: object van studie en wetenschappelijke procedure sloten naadloos op elkaar aan: "The discipline of American Studies is the intellectual process whereby a student assimilates the complicated and often contradictory details of American civilization which he meets in his courses in social science, history, literature, philosophy, and the fine arts. And it is the intellectual process whereby he fashions out of them a picture of these United States. In so doing, he reduces diversity to some degree of unity."⁹ Ook McDowell plaatste American Studies nadrukkelijk in een internationaal, zij het vooral Euro-Amerikaans, perspectief: de Amerikaanse cultuur zelf, zo redeneerde hij, was immers een synthese van de vele Europese culturen, en niet slechts een Anglo-Amerikaans amalgaam; bovendien had de nieuwe positie van de VS op het wereldtoneel de wereld tot op de stoep (en spoedig, via de televisie, tot in de huiskamer) gebracht en was de bestudering van de Amerikaanse cultuur daarmee tot een internationale zaak en noodzaak geworden:

In 1800 our citizens were overwhelmingly of English descent. . . . Today only a minority of us are descended from English forebears; more than half of us are non-English in our origins. In other words, every group among us is now a minority group. . . . We are a nation of nationalities unified by the new American culture. But while that culture was taking shape, the world has shrunk beyond our comprehension. . . . Today England rises in the fog just off the coast of Maine; France lies not far beyond the tip of Long Island; Spain replaces Cuba off the Florida shore; behind them all looms Russia. . . . These strangers on our doorstep are not strangers . . . but all our blood relations and contributors to that fresh and new yet not always fortunate synthesis of civilizations which is American

civilization. The study of American culture is, then, a microcosmic examination of European culture as well as a macrocosmic examination of regional society.¹⁰

In 1948, op het hoogtepunt van de Koude Oorlog, begreep McDowell internationalisering vooral als het projecteren van een Amerikaans cultureel model van eenheid-in-verscheidenheid op de wereld. American Studies had in zijn ogen dan ook een supranationale missie, die perfect leek te passen bij het Marshallplan en de Amerikaanse buitenlandse politiek onder Truman: juist omdat 'Amerika' een blauwdruk voor de wereld kon zijn, was kritisch begrip van de eigen cultuur voorwaarde voor de wereldgemeenschap van de toekomst:

. . . the American ideal is a family of regions united in one nation and a family of nations united on the planet. Despite all unhappy discrepancies between aspiration and accomplishment, America's achieved realities and partly achieved ideals for region, nation, and world offer as sound a precedent for a community of man as has yet emerged anywhere in the world. . . . Since a federation of the world can be formed neither out of zeros nor out of intransigent sovereign states, an enlightened American nationality is one of the essentials to an effective league of mankind. Self-knowledge is therefore a prerequisite to citizenship both in the United States and in a world community.¹¹

Ziedaar de rechtvaardiging voor de export van een Amerikaanse culturele en politieke ideologie onder de banier van een internationale Amerikanistiek.¹²

Het mag opmerkelijk heten dat pas in het midden van de jaren tachtig een aanzet werd gegeven tot een nieuwe geschiedenis van de Amerikaanse literatuur die op haar beurt recht wil doen aan de ingrijpende veranderingen die zich sinds de late jaren zestig hebben voltrokken, zowel op het gebied van de literatuur- en cultuurwetenschappen, als op maatschappelijk, politiek en cultureel terrein in de VS.¹³ De gecombineerde invloed van de burgerrechtenbeweging, de vrouwenbeweging, de katerige afloop van de voor het Amerikaans zelfbeeld traumatische Vietnamoorlog, en het Watergate-debacle hebben een diepe kloof geslagen in de liberaal-progressieve consensus van de jaren veertig en vijftig die ten grondslag lag aan de opvattingen van zowel Spiller als McDowell. Daarnaast hebben demografische verschuivingen, snel veranderende opvattingen over ras en

seks, en ontwikkelingen in de literatuurtheorie (poststructuralisme en deconstructivisme) zowel in de Amerikaanse literatuurwetenschap als in de Amerikanistiek geleid tot een radicale herschikking van het veld, naar onderwerp en methodologie.¹⁴ Hoewel deze grootschalige reconstructie op vrijwel alle deeldisciplines van de Amerikanistiek haar sporen heeft achtergelaten -- en op haar beurt gevoed werd vanuit *ethnic studies*, vrouwenstudies, *popular culture studies*, en homo- en lesbische studies -- is het effect ervan in de literatuurwetenschap, vooral wat betreft de literatuurgeschiedenis en de literaire canon, revolutionair geweest.

In het kielzog van de Joods-Amerikaanse renaissance van de jaren vijftig en de opkomst van het zwart-Amerikaans zelfbewustzijn van de jaren zestig zien we hoe, in de jaren tachtig en negentig, een groot aantal etnische minderheidsgroeperingen naar cultureel zelfbewustzijn groeit en literaire expressie van de eigen belevingswereld zoekt. Gevolg: een rijke verscheidenheid aan nieuwe literaire stemmen die eisen gehoord en erkend te worden als legitieme Amerikaanse stemmen: niet alleen de Afrikaans-Amerikanen, maar de Amerikanen met een Indiaanse, Aziatische en Spaanstalige achtergrond. Deze nieuwe diversiteit aan *ethnic voices* is niet beperkt tot de eigentijdse literatuur; minderheden traceren hun groeilijnen en tradities terug het literaire en culturele verleden in, om zo de eigen voorouders en voorbeelden te (her)ontdekken en de geschiedenis op eigen wijze te hernemen en te herschrijven. Dit heeft geleid tot een grootschalige revisie van de Amerikaanse literaire geschiedschrijving, die niet langer geworteld wil zijn in een dominante blanke, patriarchale lezing van het verleden maar zich baseert op een perceptie van de Amerikaanse literatuur, cultuur, en geschiedenis als vanaf den beginne multivocaal en multi-etnisch. Een wildgroei aan anthologieën heeft aan deze behoefte tegemoet willen komen.¹⁵ Over de meest radicaal-revisionistische onder hen, de *Heath Anthology of American Literature* (1990), kom ik aan het eind van mijn rede nog te spreken. Ook de *Literary History of the United States* uit 1948 is vervangen door meer eigentijdse historiografieën. De *Columbia Literary History of the United States* (1988) verhief "diversiteit, complexiteit en tegenstrijdigheid" tot structurerende principes¹⁶ en ook de meerdelige *Cambridge History of American Literature*, waarvan het eerste deel verscheen in 1994, volgt een postmoderne en revisionistische strategie: niet langer kan er sprake zijn van één overkoepelend historiografisch perspectief, maar moet de literaire geschiedenis gedacht worden als een arena van rivaliserende lezingen, "a federated histories of American literatures," waarin consensus riekt naar nostalgie en compromis, en is vervangen door conflict,

tegenstrijdigheid en, op zijn best, dialoog: een pluralistische methodologie voor een multicultureel Amerika. Waar het Spiller symposium nog onvervaard kon spreken over “national unity” en “national culture,” is voor eindredacteur Sacvan Bercovitch nationaliteit een problematisch en omstreden concept:

‘America’ is a historical entity, the United States of America. It is also a declaration of community, a people constituted and sustained by verbal fiat, a set of universal principles, a strategy of social cohesion, a summons to social protest, a prophecy, a dream, an aesthetic ideal, a trope of the modern (‘progress,’ ‘opportunity,’ ‘the new’), a semiotics of inclusion (‘melting pot,’ ‘patchwork quilt,’ ‘nation of nations’), and a semiotics of exclusion, closing out not only the Old World but all other countries of the Americas, north and south, as well as large groups within the United States. A nationality so conceived is a rhetorical battleground.¹⁷

Op het retorisch slagveld van ‘Amerika’ is geen plaats meer voor een synthetische of holistische visie op de Amerikaanse cultuur, zoals die ten grondslag lag aan de ‘oude’ Amerikanistiek, die haar hoogtijdagen beleefde in “the golden age of consensus.”¹⁸

Zo is de Amerikanistiek in de jaren negentig geworden tot een post-modernistische arena van methodologieën die elkaar nu eens overlappen dan weer bestrijden, een pluralistische “Babel of contending approaches”.¹⁹ Sinds het eind van de Koude Oorlog in 1989 hebben de massieve verschuivingen in de geopolitieke machtsverhoudingen, met ingrijpende consequenties voor de rol en plaats van de VS op het wereldtoneel, samen met de ras voortschrijdende internationalisering van de Amerikanistiek, de idee van een “nationale cultuur” aan de basis van de Amerikanistiek ondërmijnd en de noodzaak tot herbezinning op de plaats en koers van een ‘American’ Studies, zowel in de VS als in Europa, aangescherpt. Parallel daaraan zien we ook een hernieuwde aandacht voor de oorsprong van de Amerikanistiek in de jaren dertig en veertig, toen de VS zich eveneens zagen geconfronteerd met een nieuwe rol op het naoorlogse wereldtoneel. Juist in tijden van crisis immers, is het goed wortels zoeken.

Ik wil vandaag op twee manieren nader ingaan op 'oud' en 'nieuw' in de Amerikaanse letterkunde en Amerikanistiek. In het eerste (en langste) deel van mijn rede wil ik u een indruk geven van de ontstaansgeschiedenis van beide disciplines door de lens te richten op een van de voorvaders uit de jaren veertig, en wel op een manier die exemplarisch zou kunnen heten voor de traditie van het Nijmeegs onderzoek; dat onderzoek heeft zich onder meer ten doel gesteld nuanceringen aan te brengen in de literaire en culturele geschiedschrijving, mede door oorspronkelijk archiefonderzoek in de VS, en heeft de letterkunde altijd in een brede cultuurhistorische context willen zien.

In het tweede deel van mijn rede ga ik kort in op een aantal van de nieuwere ontwikkelingen in de Amerikaanse letterkunde en Amerikanistiek die naar mijn inschatting interessante vragen oproepen en een bijzondere uitdaging betekenen voor de huidige en toekomstige praktijk. Ik wil mij daarbij vooral richten op het vraagstuk van het multiculturalisme en de Amerikaanse canon, de veranderde plaats van de letterkunde binnen de Amerikanistiek, en de resonantie van ontwikkelingen in de Amerikaanse American Studies voor een Nederlandse en Europese Amerikanistiekbeoefening.

De canon van de Amerikaanse letterkunde en Amerikanistiek zoals die werd gevestigd in de *liberal-consensus*-periode van de jaren veertig en vijftig is met name in de laatste tien-vijftien jaar zwaar onder vuur komen liggen. Onder meer vanuit de feministische literatuurkritiek en de zogenaamde New American Studies is uitbundig aangetoond dat een generatie invloedrijke critici, historici en cultuurwetenschappers in koelbloedige samenzwering een blanke, patriarchale canon heeft gevestigd die de waarden van een homogene democratische nationale cultuur kon belichamen. Deze laatste vooronderstelling was in de jaren van de Koude Oorlog, gekenmerkt door een indammingspolitiek ten opzichte van het communisme, wellicht een ideologische noodzaak, maar sinds de jaren zestig is zij haar culturele legitimatie steeds meer kwijtgeraakt.²⁰

De smaakmakers van weleer zijn daarmee bestempeld tot de boosdoeners van vandaag. Historiseren, relativiseren en contextualiseren lijkt me evenwel belangrijk. Als ik vandaag met u terugblik op het verleden doe ik dat dan ook niet in nostalgische retrospectie, maar veeleer om met u een kijkje te nemen in de keuken van de literaire smaakmakerij.

Voor mijn "proefboring" zou ik willen inzoemen op de figuur van Malcolm Cowley (1898-1989), vooraanstaand literair criticus, historicus, dichter en *middleman of letters*. Al heb ik eerder *in extenso* over Cowley geschreven, wat ik u vandaag wil presenteren is geen opgewarmde dis, maar een nieuw gerecht, gebrouwen uit vers geraapte ingrediënten, en bereid naar beproefd recept van Nijmeegs Amerikanistisch onderzoek.

Mijn uitgangspunt is dat we de canon en het proces van canonvorming -- en daarmee de praktijk van de 'oude' Amerikanistiek -- het best kunnen begrijpen op het kruispunt van de persoonlijke sensibiliteit van de smaakmaker en de cultuurhistorische context. Een canon komt immers niet alleen tot stand vanuit de politieke, ideologische of culturele behoeften van een tijdsbestek, maar wordt ook in belangrijke mate gevormd door de persoonlijke insteek en smaak van de criticus, in dialoog of conflict met zijn tijd. Het spreekt vanzelf dat een criticus niet persoonlijk in staat is een tekst of auteur canonieke status te verlenen; daar is een brede culturele consensus voor nodig: "[A]ny great literary work, any classic," schreef Malcolm Cowley in de vroege jaren vijftig, "is a joint undertaking for which the author, of course, is chiefly responsible, but in which he requires a host

of collaborators. A whole culture helped to fashion the work and a whole culture must learn to accept it before it acquires the charismatic quality implied by the word 'great'.²¹ Juist het duiden van die brede culturele context was een van de taken die Cowley zich als eigentijds criticus en historicus stelde. Het is mijn overtuiging dat de persoonlijke visie, juist in haar noodzakelijke variatie op het patroon, altijd boeiender, veelzijdiger, ambivalenter en complexer is dan enige canoneke of consensuele lezing van het verleden. Achter elk fabuleus vijf-sterren menu staat de persoonlijke smaak van een meesterkok. Ik geloof ook dat juist in de culturele biografie -- het verhaal van een mensenleven in dialoog of conflict met de cultuurmatrijs van zijn tijd -- de Amerikanist een vruchtbaar werkterrein kan vinden voor interdisciplinair literair en cultuurwetenschappelijk onderzoek. Ik sluit me daarmee aan bij de Groningse cultuurhistoricus K. van Berkel, die beargumenteerd heeft dat de biografie bij uitstek in staat is de "verloren" eenheid en samenhang tussen onderscheiden cultuurwetenschappelijke disciplines te herstellen.²²

Malcolm Cowley was niet alleen een van de vooraanstaande kroniekschrijvers en literaire smaakmakers van zijn tijd -- hij had een scherp barometrisch gevoel voor literaire en culturele tendensen -- maar stond ook mede aan de wieg van een interdisciplinaire vorm van cultuurkritiek die later als "American Studies" zijn institutionele plaats in de Amerikaanse academie zou krijgen. Zijn *Exile's Return* (1934; 1951) wordt gerekend tot de klassiekers van de Amerikanistiek;²³ het boek heeft op cruciale wijze bijgedragen tot de culturele geschiedschrijving over de jaren twintig en in belangrijke mate het mythische beeld bepaald van de *lost generation*.²⁴

Cowley was bij uitstek pleitbezorger voor die legendarische generatie Amerikaanse schrijvers die opgroeiden op het breukvlak van de laat-Victoriaanse en de moderne tijd, voor wie de Eerste Wereldoorlog (zoals Cowley in 1917 schreef aan zijn vriend Kenneth Burke) "the great common experience"²⁵ was, en wier poëtica werd gevormd door contact met het Europees modernisme zoals dat opgezogen en geassimileerd kon worden in de internationale smeltkroes van de moderne kunst: het Parijs van de jaren twintig. Juist omdat zijn achtergrond en zijn ervaringen zo typerend waren, kon hij zich met enig recht opwerpen als *chroniquer* en apologist van de schrijvers van zijn generatie (Faulkner, Fitzgerald en Hemingway, Cummings, Dos Passos en Hart Crane). *Exile's Return* maakt het

traject van zijn persoonlijke ontwikkeling -- van het landelijk Pennsylvania via Harvard naar het Westelijk Front, van Greenwich Village naar Parijs, en van omarming naar verwerping van het Symbolisme -- tot een representatief patroon van ontworteling en reïntegratie voor een “verloren” generatie wiens plaats in de Amerikaanse literaire geschiedenis mede door Cowleys bemoeienissen al snel verzekerd was.

Als onafhankelijk publicist opereerde Cowley vooral buiten de academie; hij leefde en werkte niet ‘onder professoren’ maar onder schrijvers, critici, uitgevers, en redacteurs. Als literair redacteur van de *New Republic* was hij intens betrokken op de sociale en politieke gebeurtenissen in de jaren dertig, zowel in de VS als op het wereldtoneel. En als literair adviseur voor Viking Press opende hij de deuren naar een professionele loopbaan voor vele Amerikaanse schrijvers. Zijn werk als criticus en historicus had voldoende resonantie om hem academisch respect te verschaffen; in de jaren vijftig en zestig doceerde hij regelmatig aan Amerikaanse universiteiten, maar hij bleef bij uitstek een *public critic*, voor wie communicatie met een breed lezerspubliek essentieel was en die in staat was een brug te slaan tussen de werelden van de serieuze literaire kritiek, de academische wetenschapsbeoefening, de commerciële uitgeverij, de lezer en de schrijver. Zijn bemoeienis met het literaire bedrijf was breed, veelzijdig, en pragmatisch: hij vertaalde uit het Frans, schreef invloedrijke essays over klassieke en eigentijdse auteurs, rapporteerde over nieuwe tendensen in de commerciële uitgeverijwereld, en had een bijzondere belangstelling voor de biografische, sociale en economische factoren die de groei van een schrijversloopbaan konden bepalen. Cowley geloofde in de “eenheid” van de Amerikaanse cultuur, maar begreep die eenheid vooral als de onderlinge samenhang van en interactie tussen de verschillende geledingen van het culturele bedrijf. Canon- of reputatievorming had voor Cowley een oorsprong en verklaring in het culturele samenspel van persoonlijke, professionele en sociaal-economische factoren. Hij zag zowel de literatuurkritiek als de Amerikaanse cultuur als “een huis met vele vensters.”²⁶

Het is juist de brede eclectische insteek die bestudering van Cowleys bemoeienissen met zijn literaire tijd tot een interessant onderwerp van interdisciplinair onderzoek maakt. Cowley was niet alleen *reflector* van zijn tijd, maar ook *actor* op het literaire en politiek-culturele toneel. Om zijn rol in de literaire en culturele situatie van de jaren veertig goed te kunnen begrijpen, moeten we eerst even terug in de tijd.

Een korte terugblik: het interbellum

Cowleys literaire en intellectuele ontwikkeling voltrok zich met name in het interbellum; net als de meeste van zijn generatiegenoten, werd hij gevormd door het kosmopolitische ideaal van het internationaal modernisme. Al op Harvard had hij, als ambitieus jong dichter uit het midden-Westen, zijn eerdere idolen Edgar Lee Masters en Carl Sandburg ingeruild voor Jules Laforgue. Tijdens de Eerste Wereldoorlog, als vrijwilliger bij de American Field Service, had hij de loopgraven aan het Westelijk Front bediend van planken, prikkeldraad en ammunitie, en was hij in de ban geraakt van de Symbolisten. De Franse cultuur en literatuur (en, onlosmakelijk daarmee verbonden, de charme van Parijs als internationale ontmoetingsplaats voor de avant-garde) drukten een blijvend stempel op Cowleys visie als criticus en historicus. Het Flaubertiaanse ideaal van de kunst als een alles opeisende, haast religieuze vorm van persoonlijk *commitment* leek hem en zijn generatiegenoten heilig.²⁷ Aan het begin van de jaren twintig, na een paar ongelukkige jaren in Greenwich Village, was hij terug in Frankrijk, eerst als student aan de universiteit van Montpellier (waar hij zich dompelde in de conventies van het Frans classicisme van Boileau en Racine) en later in Parijs, waar hij viel voor de iconoclastische slapstick van de Franse Dadaïsten. Als mederedacteur van de Amerikaanse *expatriate* tijdschriften *Broom* en *Secession* stond hij in het brandpunt van de avant-garde en hoopte hij, bij terugkeer, in New York eenzelfde stimulerende culturele ambiance te kunnen bevorderen als in het Parijs van de Dadaïsten, wier ironisch-extatische bejubeling van de nieuwe Amerikaanse massacultuur (*movies, jazz, billboards, skyscrapers*) ook bij Cowley een sluimerend cultureel nationalisme aanwakkerde. Op Bastilledag 1923 toonde hij zich een ware Amerikaanse discipel van Dada toen hij de kroegbaas van Café La Rotonde met een rake klap bewusteloos sloeg en een nacht mocht doorbrengen in een Parijse politiecel. Zijn *significant gesture*, breed uitgemeten in de internationale pers, maakte Cowley voor een kort ogenblik tot een boegbeeld van Dadaïstische revolte. Toch moet Cowleys houding ten opzichte van het modernisme (zeker waar het zich in extremen van onbegrijpelijkheid en zinloosheid hulde) op zijn minst ambivalent genoemd worden: een humanistische grondhouding, respect voor communicatie en dialoog, een organisch begrip van cultuur, en een classicistisch gevoel voor vorm, orde en structuur stonden bij hem altijd op gespannen voet met de nihilistisch-romantische inslag van het Dadaïsme. Maar het was moeilijk om

niet met verve op de provocerende Dadaïsten te reageren, en uiteindelijk zou hij velen van hen volgen op de weg van het politiek radicalisme. Al in 1923, deels onder hun invloed, vormde hij zich een breed, eclectisch en interdisciplinair ideaal van de *man of letters* als een *allround* literator met belangstelling voor “every department of human activity, including science, sociology and revolution.”²⁸

Dat ideaal zou hij met name pogen te realiseren in de dertiger jaren, toen hij, als vele van zijn tijdgenoten, in een omarming van de radicale zaak een oplossing dacht te vinden voor het humanitaire lijden en de sociale en economische problemen van een door de crisis geteisterd Amerikaans kapitalistisch systeem. Hoewel hij nooit lid werd van de Amerikaanse Communistische Partij, was hij een fervent *fellow traveler* en had zijn links engagement de spirituele en existentiële dimensie van een religieuze bekering.²⁹ De radicale zaak leek de belofte in zich te dragen van persoonlijke zingeving door solidariteit, gemeenschapszin en een functionele plaats in de geschiedenis. Voor korte tijd was het mogelijk te geloven dat het communisme de belichaming was van de oorspronkelijke Amerikaanse revolutionaire impuls, en dat de schrijver alleen maar te winnen had -- als mens en daardoor als kunstenaar -- bij *commitment* aan de revolutionaire “dagdroom”.³⁰

Dit is niet de plaats om de complexe mengeling van persoonlijke, politieke en professionele motieven voor Cowleys controversiële betrokkenheid bij de radicale beweging van de jaren dertig uitvoerig te bespreken, maar een aantal zaken verdienen toelichting willen we zijn positie in de naoorlogse periode kunnen begrijpen.

Cowley begon de jaren dertig vol verwachtingen over de publieke rol die de *man of letters* zou kunnen spelen in een sociaal en economisch geteisterd Amerika. Als literair redacteur van het gezaghebbende liberaal-progressieve weekblad de *New Republic* kon hij voor een breed lezerspubliek commentaar leveren op de turbulente sociale, politieke en literaire gebeurtenissen van de crisisjaren. Morris Dickstein achtte hem “perhaps the most influential literary critic in America”³¹ in de jaren dertig, en voor de jonge Joods-Amerikaanse criticus Alfred Kazin belichaamde hij een bijna ideale synthese van de briljante jaren twintig en de militante jaren dertig, van esthetische sensibeleit en revolutionair geloof.³² Cowleys literaire waardeoordelen hebben de tand des tijds goed doorstaan, mede omdat hij (niet altijd met succes) trouw probeerde te blijven

aan zijn oprechte respect voor de kunst van het schrijven in een tijd van ideologisch fundamentalisme. Politieke correctheid bleef voor hem ondergeschikt aan literaire kunst.

Al waren Cowleys artikelen soms ook politiek gekleurd, toch zette hij zich scherp af tegen het gebrek aan nuance in de revolutionaire literatuur, tegen het dogmatisme in het linkse literaire denken, en tegen de beperkingen van een marxistische literatuurbenadering.³³ Ook op het hoogtepunt van zijn revolutionair idealisme bleef zijn benadering gekenmerkt door een open en pluralistische waardering voor het samenspel tussen vorm en inhoud, een methodologisch eclecticisme, en een zekere mate van allergie voor literaire theorie.³⁴ Hoeksteen van zijn benadering was -- en bleef -- een brede axiomatische definitie van de humaniserende en mythopoëtische functie van literatuur:

All good [literary] art . . . has a thesis[:] . . . that life as portrayed by the creative imagination is more intense, more varied, more purposeful or purposeless, more tragic or comic, more crowded with moral decisions, than is the life we have been leading day by day. . . . The new values we derive from [the artist's] work, when projected into our own experience, make it seem more poetic, dramatic or novelistic, more significant . . . in a word, more human.

But art has another humanizing function perhaps no less important: it is the humanization of nature itself. The world about us was alien in the beginning; vast portions of it are alien to us today. Before man can feel at ease in any milieu, whether that of forest, plain or city, he must transform the natural shapes about him by infusing them with myth. . . . certain streets in New York are rendered habitable for me by snatches of old ragtime, . . . I never saw a telephone until I saw it in one of Charles Sheeler's drawings, . . . my memory of Hawthorne transforms and humanizes a New England village . . . [T]his creation of myth . . . [is] a necessity of the human mind. It . . . transforms the inanimate world about us into food without which the imagination would starve.³⁵

Het was aan de eigentijdse Amerikaanse schrijver om nieuwe mythen en waarden te scheppen voor het heden, en aan de criticus, dacht hij, om "onze hedendaagse literatuur te beoordelen op basis van deze dubbele humaniserende functie."³⁶

Cowley committeerde zich aan de radicale beweging in woord en daad: samen met Edmund Wilson, Waldo Frank en Mary Heaton Vorse deelde hij

voedsel uit aan stakende mijnwerkers in Kentucky, en in 1932 voerde hij campagne voor de presidentskandidaten van de Communistische Partij, als coauteur van het verkiezingspamflet *Culture and the Crisis*. Zijn politieke stellingname werd, met die van anderen, breed uitgemeten in de communistische *Daily Worker*.³⁷ Hij steunde actief de culturele en politieke lijn van het door de communisten aangetrokken Popular Front en was een van de oprichters en vice-voorzitters van de League of American Writers, een schrijversbond onder sterk communistische invloed. Uit brieven en dagboeknotities blijkt dat zijn politieke positie een stuk subtieler en ambivalenter was dan zijn publieke daden deden vermoeden, maar in het gepolariseerde klimaat van de mid- en laat-jaren dertig werd Cowley makkelijk geïdentificeerd met de Communistische Partijlijn. Ook in zijn boekbesprekingen voor de *New Republic* was hij niet altijd in staat een bovenpartijdig standpunt in te nemen; Alfred Kazin verweet hem niet ten onrechte een "sophisticated literary Stalinism" te bedrijven.³⁸ Mede daardoor raakte hij verwickeld in de bittere hoekse en kabeljauwse twisten tussen de aanhangers van Trotsky (vooral vertegenwoordigd in *Partisan Review*) en van Stalin. Zijn weigering te erkennen dat de Communistische Partij een dubieuze rol had gespeeld in de Spaanse Burgeroorlog leverde hem ongezouten kritiek op van John Dos Passos en Ernest Hemingway. Maar vooral zijn verdediging-tegen-beter-weten-in van de Moskouse zuiveringsprocessen -- al was die ambivalenter dan zijn tegenstanders wilden of konden zien -- werd hem zwaar aangerekend. In de late jaren dertig werd Cowley dan ook met regelmaat scherp onder vuur genomen als de stroman van Stalin bij de *New Republic*, zowel publiekelijk als in persoonlijke correspondentie met goede literaire vrienden als Allen Tate, Hamilton Basso en Edmund Wilson, die hem in onmiskenbare termen tot de literaire en politieke orde riepen.³⁹

Het ontrafelen van het complexe web aan motieven en illusies is een van de uitdagingen voor Cowleys biograaf. Feit is dat we zijn politieke misstappen in de late jaren dertig niet kunnen of mogen verdoezelen. Zijn moreel en politiek idealisme had zware deuken opgelopen, maar terwijl "het geloof heimelijk aan het wegsijpelen was,"⁴⁰ trok hij zich terug achter een bureaucratische façade van politieke en redactionele verantwoordelijkheid en raakte hij gevangen tussen zijn publieke positie als functionaris van Links en steeds vaker insluipende persoonlijke twijfels. Doordat hij zijn scepsis niet in de openbaarheid bracht maar beperkte tot zijn dagboeken en brieven, en onderwijl zijn naam leende aan door de Partij opgezette acties, kwam hij in een oneigenlijke positie terecht en haalde hij zich de

wrevel op de hals van vriend en vijand.⁴¹ Pas veel later zou hij erkennen dat hij een soort blindheid aan de dag had gelegd jegens Stalins werkelijke doeleinden,⁴² maakte hij publiekelijk excuses aan de slachtoffers van de zuiveringsprocessen “for having defamed their memory,”⁴³ en bekende hij dat zijn “sins of silence, self-protectiveness, inadequacy, and something close to moral cowardice” hem met een schuldgevoel hadden opgezadeld over zijn gedrag in de late jaren dertig.⁴⁴

Het niet-aanvalsverdrag tussen Hitler en Stalin van 23 augustus 1939 maakte in één klap duidelijk hoezeer Cowley -- en met hem talloze andere progressieve intellectuelen -- zich ongewild voor Stalins karretje had laten spannen: een pijnlijke periode van ontgoocheling en zelfonderzoek volgde. In een lange brief aan criticus Van Wyck Brooks, met wie hij samenwerkte in de League of American Writers, verklaarde hij het “moreel prestige” van het communisme vooral uit het feit dat het de belichaming was gaan vormen van “all the hopes of *progress through intelligence* that survived in the West.” Dat prestige was verdwenen nu het marxisme zelf ten prooi was gevallen aan dogmatisme: het had zich ontwikkeld tot een seculiere kerk, met een paus, een hiërarchie van heiligen, een mythologie, rituelen, en een religieuze orde. Cowley hoopte nog een oplossing te kunnen vinden in “a more complicated picture of the human animal” dan het economisch-deterministische mensbeeld van het communisme en dacht dat een terugkeer naar de geest van Marx zelf (“one of the grandest that ever existed”) misschien een uitweg bood, mits gecomplementeerd met nieuwe inzichten uit de psychologie en antropologie.⁴⁵

In de herfst en winter van 1939-1940 raakte Cowley steeds vaster overtuigd van de noodzaak tot Amerikaanse interventie in de nu snel escalerende Europese oorlog. Voor een schrijver die de Franse cultuur had leren waarderen als de zijne was de val van Frankrijk in mei 1940 beslissend. Kort erna verbrak Cowley alle resterende banden met de radicale zaak: op 29 juli 1940 nam hij ontslag als vice-voorzitter van de League of American Writers, en daarmee brak hij openlijk met de communisten, die vooralsnog een isolationistische koers voeren. In de communistische pers werd zijn beslissing heftig geridiculiseerd: in de *New Masses* werd hij gebrandmerkt als een van de “laureaten van het verraad” en een cartoon zette hem neer als een lakei van het kapitalisme: met een gebarsten pispot op zijn hoofd en een fles whiskey in zijn achterzak bracht hij de fascistengroet aan een oorlogszuchtige kapitalist.⁴⁶

Met zijn onomwonden keus vóór interventie en tegen de lijn van de

Communistische Partij schaarde Cowley zich achter het buitenlands beleid van Franklin Roosevelt. Binnen de redactie van de *New Republic* was hij degene die zich het eerst en het duidelijkst uitsprak vóór Amerikaanse inzet in de oorlog: “Around here they call me the war-monger,” schreef hij aan Lewis Mumford.⁴⁷ Des te ironischer was het dat juist Cowley uit zijn redactionele functie werd gezet, toen de Engelse sponsors van de *New Republic* een interne reorganisatie afdwongen uit onvrede met de traagheid waarmee het blad zich achter Roosevelt's interventionisme stelde. Dat Cowley “too far left and too intellectual” was bevonden was ook voor Edmund Wilson reden om zijn vertrouwen in het blad op te zeggen.⁴⁸

De reorganisatie bij de *New Republic* trof Cowley op een kwetsbaar moment van persoonlijke ontgoocheling: met de teloorgang van zijn radicale droom leek nu ook zijn ideaal van de *man of letters* als integer intellectueel met, naast literaire, ook politieke en maatschappelijke verantwoordelijkheid, gestrand. In zijn dagboeken maakte hij sombere aantekeningen over “the failure of the intellectuals” als politieke leiders en bewakers van het westers democratisch cultureel erfgoed: na de “grote comédie” van eerst de verleiding en toen het verraad door Stalin leek de rol van de intellectueel nu wel uitgespeeld.⁴⁹

Maar in de strijd tegen oorlog en fascisme was nog morele genoegdoening te halen, en Cowley was nu bereid een actieve rol op zich te nemen in de Amerikaanse defensie. Op 16 november 1941, drie weken vóór Pearl Harbor, accepteerde hij een uitnodiging van Archibald MacLeish, de Librarian of Congress, om zich in Washington te voegen als *chief information analyst* bij het Office of Facts and Figures, een federale instantie belast met informatievergaring over het Amerikaans oorlogsbeleid aan het grote publiek; het was een eer, schreef Cowley aan MacLeish, om een bijdrage te mogen leveren aan een taak die hij omschreef als “almost the biggest and most vital there is at the moment.”⁵⁰ Maar het zou Cowley niet gegeven zijn zich lang voor de goede zaak in te zetten.

Op 15 januari 1942 richtte congreslid Martin Dies, Democraat uit Texas, en voorzitter van het Special Committee on Un-American Activities,⁵¹ in het Amerikaans Congres zijn pijlen op Malcolm Cowley. In een speech vol patriottische retoriek wees Dies op de infiltratie van communistische elementen in de Amerikaanse samenleving en eiste hij absolute loyaliteit van Amerikaanse regeringsemployees, alvorens de schijnwerper te richten op Cowleys recente benoeming bij het Office of Facts and Figures, voor een jaarsalaris van \$8000:

Cowley, zo bleek uit de archieven van zijn commissie, zou maar liefst 72 connecties hebben met de Communistische Partij en aanverwante organisaties.⁵² Van de twintig connecties die Dies in het Congres opsomde, bleek een aantal fictief of onjuist, maar zijn aanval had desastreuze gevolgen voor Cowley. Zij werd breed uitgemeten in de landelijke pers: de conservatieve journalist Westbrook Pegler wijdde er zijn column aan in de *New York Telegram*⁵³ en een maand later insinueerde *Time* in een verlate bespreking van *The Dry Season*, Cowleys tweede poëziebundel uit 1941, dat twee van Cowleys politieke gedichten uit de jaren dertig Dies' beschuldigingen leken te staven.⁵⁴

Inmiddels had de zaak buitensporige proporties aangenomen. Er werd een uitgebreid FBI dossier aangelegd en agenten voerden vraaggelassen met vriend en vijand over Cowleys vermeende subversieve activiteiten. Cowley zelf werd onderworpen aan een kruisverhoor met George J. Gould, hoofd van het Office of Emergency Management, dat veel weg had van een scene uit *Catch-22*,⁵⁵ hij legde verklaringen af over zijn loyaliteit aan Amerika en haar democratische principes,⁵⁶ en hij ontving talloze steunbetuigingen.⁵⁷ Maar op 12 maart 1942 zag Cowley geen andere uitweg meer dan zijn ontslag in te dienen bij MacLeish.⁵⁸ Pogingen om zijn recht te halen en zijn FBI archief gezuiverd te krijgen van onjuiste informatie liepen op niets uit.⁵⁹

Vernederd, en bezorgd om repercussies in de toekomst, besloot Cowley zich uit alle politieke activiteiten terug te trekken. Al in de late herfst van 1940 had Whittaker Chambers, een voormalig Communistisch-Partijlid die naar rechts (en naar *Time*) was overgelopen, hem tijdens een lunch gewaarschuwd dat de contra-revolutionaire zuivering nog stond te gebeuren.⁶⁰ In 1942, als een van de eerste slachtoffers ervan, was Cowley er alles aan gelegen de onmiddellijke toekomst te overleven, zo mogelijk in politieke stilte, en met behoud van zelfrespect en van zijn reputatie als literair historicus en criticus. Na "the worst two years of my life,"⁶¹ keerde hij met een gevoel van opluchting terug naar de Amerikaanse letterkunde.

De jaren veertig: *making an American tradition*

In menig opzicht waren de veertiger jaren glorieuze dagen voor Malcolm Cowley. Een voor de literatuurkritiek in Amerika. Het politiek conservatieve en cultureel conformistisch klimaat van de naoorlogse periode leende zich uitstekend voor

literair-kritische verwerking van het verleden, hetgeen vooral in de Amerikaanse universiteiten leidde tot een opbloei van het formalistische New Criticism.⁶² In 1944 ontving Cowley een genereus stipendium van Mary Mellon, dat hem voor de duur van vijf jaar financieel vrijstelde om zich onbekommerd te wijden aan het schrijven van een literaire geschiedenis van de Verenigde Staten.⁶³ In die vijf jaar won Cowleys kritiek aanzienlijk aan diepgang en invloed. Niet alleen droeg hij op gezaghebbende, zij het kritische wijze bij tot vestiging van een Amerikaanse literaire traditie, middels essays over Frost, James, Hawthorne, Whitman en deelname aan Spillers symposium *Literary History of the United States* (1948); ook speelde hij een beslissende rol in de beeldvorming van de schrijvers van zijn generatie, met name Hemingway, Faulkner en Fitzgerald.

Maar de periode had een dubbele bodem, een politieke onderkant, die op het eerste oog nauwelijks zichtbaar, maar in feite bepalend was voor Cowleys werk en positie. De jaren veertig begonnen en eindigden in politieke controverse.

In het nu volgende deel wil ik u een indruk geven van Cowleys bemoeienissen met de Amerikaanse literatuur in de jaren veertig en bepleiten dat we die moeten begrijpen tegen de dubbele achtergrond van enerzijds zijn persoonlijke ontwikkeling (de ontgoocheling met de radicale droom, het loslaten van zijn politieke engagement, het schuldgevoel over het falen van de *public intellectuals*, de traumatische afloop van zijn werk voor de Amerikaanse regering), en anderzijds de brede politiek-culturele context: het klimaat van een door de Koude Oorlog gevoed cultureel nationalisme dat de achtergrond vormde voor de grootscheepse poging tot (be)vestiging van een nationale literatuur, voor Amerika en de wereld.

In het kielzog van het debacle in Washington vermeed Cowley politiek controversieel gedrag, maar de erfenis van het engagement van de jaren dertig bleef tastbaar in zijn benadering van de Amerikaanse literatuur. In de jaren dertig had hij zich aangetrokken gevoeld tot een marxistische literatuurkritiek die kunst beschouwde als “organically related with its social background, and functionally affecting it,” maar zonder aspecten van vorm en techniek uit het oog te verliezen.⁶⁴ Vooral had hij gewezen op de noodzaak tot betrokkenheid op het sociale leven om de schrijver heen, en zich laatdunkend uitgelaten over auteurs die zich uitsluitend met het subjectieve innerlijk bezighielden.⁶⁵ In de jaren veertig zocht hij een evenwicht tussen aandacht voor de esthetische autonomie van het kunstwerk en

aandacht voor de biografische, sociaal-historische context en het effect dat boeken ressorteerden in de Amerikaanse cultuur. Cowley wilde de schrijver zien als zowel een *actor* in een persoonlijk, sociaal en historisch drama alsook een professioneel *craftsman* met morele en esthetische plichtplegingen jegens zijn kunstenaarschap. Literatuurkritiek was voor Cowley dan ook een paradoxale zaak: enerzijds gericht op een zo volledig en rijk mogelijk begrip van het autonome werk, anderzijds nauw verbonden met cultuurgeschiedenis en biografie. Deze houding deelde hij met critici als Edmund Wilson en Alfred Kazin, voor wie literatuur evenzeer plaatsgreep op het snijvlak van geschiedenis, cultuur en de persoonlijke visie en talenten van de schrijver: "I have never been able to understand," schreef Kazin in 1942, "why the study of literature in relation to society should be divorced from a full devotion to what literature is in itself, or why those who seek to analyze literary texts should cut off the act of writing from its irreducible sources in the lives of men. We are all bound up in society, but we can never forget that literature is not produced by 'society,' but by a succession of individuals and out of individual sensibility and knowledge and craft."⁶⁶

De politieke vendetta's van de jaren dertig, met hun samenzweerderige praktijken en karakterbekladdingen, hadden bij Cowley een bittere nasmaak achtergelaten, en geleid tot een herwaardering van fundamentele menselijke waarden: "The whole experience left me with a taste for such simple virtues as honesty, fairness, generosity, humility."⁶⁷ Ook in de literatuur signaleerde hij "a rebirth of faith in the old values, in love, in friendship, in heroism, in man himself, and a hatred of every social institution that perverts them."⁶⁸ Toch was het de ontgoocheling met het communisme die (bewust of onbewust) Cowleys lezing van de Amerikaanse literatuur en de naoorlogse literaire situatie bleef bepalen: enerzijds was hij zo diep geraakt door de sociale betrokkenheid van de depressiejaren en het inspirerende gevoel dat zijn leven een anker in een historisch patroon had gekregen, dat hij de eigentijdse schrijver bleef aansporen zich niet in een personalistisch universum terug te trekken maar juist de creatieve aandacht te richten op het individu *in* zijn sociale en historische omgeving; anderzijds erkende hij dat de schrijvers die hij vanuit literair oogpunt het meest waardeerde juist hun beste werk in eenzaamheid, op gespannen voet met de wereld om hen heen, hadden geproduceerd. Ik zou willen betogen dat Cowley deze paradox vooral vond in Hawthorne en Whitman, en -- als het ware met terugwerkende kracht -- in Hemingway en Faulkner. De "grote" schrijvers waren in staat juist die dimensies

aan het menselijk bestaan zichtbaar te maken die Cowley ontbeerde in het communistische mensbeeld: de "simple virtues" van eerlijkheid, edelmoedigheid en nederigheid, dimensies die met name Faulkner in zijn Nobelprijs-toespraak zou duiden als "the old verities and truths of the heart, the old universal truths lacking which any story is ephemeral and doomed -- love and honor and pity and pride and compassion and sacrifice."⁶⁹ Herontdekking van deze dimensies in de Amerikaanse literatuur betekende voor Cowley dan ook mede een persoonlijke *redemption* voor het falen van zijn radicale droom.

Het leeuwendeel van Cowleys werk gedurende de Mellon jaren stond in het teken van de vestiging van een nationale literaire traditie en het schrijven van zijn Amerikaanse literatuurgeschiedenis. Vooral de eigentijdse Amerikaanse letterkunde was grotendeels onontgonnen terrein, waar persoonlijke ontdekkingen konden worden gedaan en belangrijke nuanceringen aangebracht, en Cowley dacht een belangrijke leemte in de Amerikaanse literatuurkritiek te kunnen vullen: aan de ene kant, schreef hij in een brief, had je de academische critici met een grondige kennis van het literaire verleden maar nauwelijks gevoel voor de eigentijdse literatuur, aan de andere kant de literaire journalisten met gevoel voor commerciële en culturele trends maar zonder gevoel voor historisch perspectief of voor "permanent standards in America or France or England." Cowley dacht een brug te kunnen slaan tussen beide, als een moderne Saintsbury of Sainte-Beuve: "I would like to write about the books of today from the standpoint of the classics, and to write about the American classics as if they were books that had just appeared." Op die manier hoopte hij een beeld te geven van de "living continuity" tussen heden en verleden.⁷⁰

Gegeven Cowleys kosmopolitische oriëntatie is het niet verbazingwekkend dat hij zeer sceptisch stond tegenover het nationalistische ethos dat Amerika in de Koude-Oorlogsjaren kenmerkte en dat magnaat Henry Luce, eigenaar van onder meer *Time* en *Life*, al in 1941 had doen spreken van "the American Century," waarin de VS de wereld zouden leiden op het pad van internationale verbroedering en *free enterprise*.⁷¹ Aan Robert Penn Warren schreef hij: "prosperity and power bring out all our worst qualities; I'm only a foul-weather patriot."⁷² Elders sprak hij over "this era of exasperated nationalisms."⁷³ Publiekelijk leverde hij vooral kritiek op een nationalisme dat schrijvers aanzette tot het presenteren van een opgepoetst beeld van Amerika en verlangde dat ze hun ogen dicht deden voor

onrechtvaardigheid, sociaal lijden of andere “vulgaire” zaken. Waar in een sfeer van “patriottische voorzichtigheid” “eerlijkheid” gebrandmerkt werd als disloyaliteit, daar dreigde het gevaar van een “instinctieve censuur” die compromis en hypocrisie in de hand werkte en daarmee aan het hart van de literatuur raakte.⁷⁴ Ook trok hij fel van leer tegen critici als Archibald MacLeish en Bernard DeVoto, die de schrijvers van zijn generatie attaqueerden omdat zij met hun immorele, frivole en nihilistische houding jegens Amerika hun vitale, optimistische en dynamische cultuur in een slecht daglicht zouden plaatsen en daarmee het Amerikaans belang zouden hebben geschaad. Cowley verdedigde met verve: in plaats van te schrijven over “America the Vastly Beautiful,” zoals DeVoto leek te willen, schreven zijn generatiegenoten zo eerlijk en overtuigend over hun eigen stukje wereld, in rebellie tegen het dominante beeld van een braaf en “smiling” Amerika, dat “hun” beeld de nieuwe orthodoxie was geworden.⁷⁵

Ook in zijn herwaarderingen van oudere schrijvers stond Cowley kritisch ten opzichte van een uit de politiek overgewaaid nationalisme dat verlangde dat de Amerikaanse literatuur toch vooral “bevestigend, optimistisch, niet te kritisch, en ‘truly of this nation’” moest zijn. In een tweetal scherpe essays uit 1944 haalde hij fel uit naar critici die Robert Frost verhieven tot “national sage,” en hem vervolgens gebruikten als patriottisch banier in een morele en politieke kruistocht tegen een on-Amerikaans pessimisme en obscurantisme. Frost, zo argumenteerde Cowley, werd ten onrechte opgehemeld als een groots New England dichter in de traditie van Emerson, Hawthorne of Thoreau: daarvoor was hij te benepen in zijn sociale en intellectuele belangstelling, te zeer betrokken op zichzelf: als lyrisch of profetisch dichter, en zeker als nationaal idool, ontbrak het Frost aan brede visie, humane sympathie, verbeeldingskracht. Maar Cowley nam het hem het meest kwalijk dat hij nooit echt de grenzen van de zelfverkenning durfde verleggen: het woud dat in zijn poëzie stond voor “het onverkende land in onszelf” ging Frost niet binnen. Frost was vooral de dichter, niet van Amerika, maar van het pittoreske antiekwinkeltje in de oude New Englandse watermolen.⁷⁶ Hij was, schreef Cowley aan Mary Mellon, de Calvin Coolidge van de Amerikaanse literatuur.⁷⁷

Cowleys appreciatie van Frost droeg de sporen van zijn sociale betrokkenheid en was, ondanks de scherpste, niet altijd fair. Henry James, wiens reputatie in de jaren veertig vele malen hoger was dan tijdens zijn leven, was een complexer zaak. In twee essays uit vroeg 1945 relateerde Cowley de recente James

revival aan twee literaire tendensen: enerzijds het nationalisme dat sinds de mid-jaren dertig, onder aanvoering van Van Wyck Brooks, geleid had tot “the search for a ‘usable past’,” anderzijds een “algemene reactie tegen sociale en politieke maatstaven in de literatuur.” De tweede tendens werd door Cowley neutraal gesignaleerd, maar druiste in feite in tegen zijn persoonlijke literatuuropvatting: zij was begonnen, schreef hij, als een reactie tegen de proletarische roman en marxistische kritiek, maar keerde zich nu tegen elke vorm van historische of genetische literatuurkritiek: “Nothing satisfies its leaders except absolute, permanent, unchanging moral and esthetic values. Works of art are being judged in and for themselves, as if independent of any social background; and the works most likely to be praised are those most widely removed from any social movement and least contaminated with ideas.” Omdat James ogenschijnlijk niet begaan was met maatschappelijke zaken (“they figure in his work indirectly and almost secretly”) kon hij bewonderd worden als “the great example in this country of the ‘pure’ novelist,” “a hero of art” met een “priestly or soldierly devotion to his craft.”

Cowley had rake dingen te zeggen over de labyrintische stijl van de late James: het was alsof je als lezer moest “grabbelen naar ideeën, met plakkerige vingers, in een teil vol oude kippeveren.” Maar hij zag zich in James geconfronteerd met een auteur die immuun leek voor zijn eerdere aanmaningen dat de schrijver betrokken moest blijven op het leven om hem heen, wilde zijn creativiteit niet opdrogen aan de bron. James had zich niet alleen afgescheiden van het Amerikaanse leven, maar als *expatriate* ook van het Engelse leven: hij leefde enkel in “the world of creation” en daarin, dacht Cowley, lag de oorsprong van zowel zijn grootheid als zijn tekortkomingen. Beide waren echter onlosmakelijk met elkaar verbonden: als kunstenaar moest James een zuiver “toeschouwer van het leven” zijn; daarmee miste hij “deelname” aan het leven en scheidde hij zich af van zijn publiek, maar won hij ook de vrijheid om “independent and self-sustaining works of art” te scheppen.⁷⁸

Cowleys revaluaties van de “klassieke” Amerikaanse schrijvers noopten hem tot nuanceren van zijn eerdere inzichten in de relatie tussen schrijver en maatschappij, afzondering en betrokkenheid. Waar hij voorheen de plicht tot engagement met de buitenwereld had benadrukt, zocht hij nu naar evenwicht. Vooral met Hawthorne, die een Flaubertiaans respect voor *craftsmanship* en vorm combineerde met een geobsedeerde aandacht voor de paradoxale en ambivalente relatie tussen interne en externe werkelijkheid, voelde hij affiniteit. Hawthorne, zo

bleek, had zijn beste werk geproduceerd in het isolement van de kluizenaar: in Salem schreef hij als een gevangene in zijn cel die hardop praatte tegen zichzelf. Maar vanuit dat isolement schreef hij prachtige, van schuld doortrokken, morele fabels over het kwaad van solipsistische trots dat mensen heimelijk met elkaar verbond en pleitte hij voor betrokkenheid op de democratische menselijke gemeenschap. Toch produceerde Hawthorne “een literatuur van de eenzaamheid . . . waarin personages, hoe realistisch ook, leken op te lossen in mythen en symbolen.” Juist de erkenning van het onoplosbaar spanningsveld tussen vervreemding en betrokkenheid markeerde de tragische lotsbestemming van de Amerikaanse schrijver en gaf zijn werk een Kafka-eske moderne resonantie. Hierin, stelde Cowley, was Hawthorne de voorloper geweest van een traditie in de Amerikaanse literatuur, die niet primair democratisch, optimistisch, episch of realistisch was, maar vooral subjectivistisch, psychologisch, lyrisch en symbolisch.⁷⁹

Cowley wijdde maar liefst vier essays aan een kritische weging van Walt Whitman, die vooral door nationalistische historici graag werd afgeschilderd als de optimistische, episch bard van een democratisch en dynamisch Amerika. Cowley sprak onomwonden over de rol van Whitmans homoseksualiteit als factor in zijn miraculeuze “geboorte” als dichter: acceptatie van zijn seksuele geaardheid had Whitman “genezen” van eenzaamheid en egocentrisme. Cowley was ervan overtuigd dat de schrijver won aan menselijke diepgang en compassie door zich los te rukken uit vervreemding en bintenis te zoeken met de mensheid om hem heen, maar hij moest nu ook constateren dat zulk herstel van menselijke betrokkenheid geen onvoorwaardelijk artistiek voordeel opleverde. Net als bij Hawthorne, kwamen Whitmans beste gedichten voort uit een persoonlijk *saison en enfer*, een periode van eenzaamheid en pijn, waarin hij zich deel voelde van een “broederschap der verdoemden.” Achter het publieke masker van de celebrant van een viriel en democratisch Amerika, lag de “echte” maar “vrijwel onbekende” Whitman: “eenzaam en gewond,” “een democraat . . . van onderop, die zich verbroederd voelde met de kreupelen en verachten.” Het beeld van Whitmans poëzie als de alomvattende belichaming van het uitgestrekte, nieuwe, en eeuwig jonge Amerika mocht dan vleiend zijn voor de “national spirit,” of voor Europeanen die zichzelf graag als vermoeid en ervaren zagen, het gaf een oneigenlijk beeld van de Amerikaanse literaire traditie.⁸⁰

Cowleys lezing van de Amerikaanse traditie was een belangrijke bijstelling van de gangbare zienswijze van critici als Henry Seidel Canby, die ook het

voorwoord tot de *Literary History of the United States* schreef. Al in een artikel uit 1940, getiteld "The American Tradition in Literature," las Canby de Amerikaanse literatuur vooral als uitdrukking van "the national character": zij was bij uitstek expansief, egalitair, humanitair en jong. Wat Canby zag (en erkende) aan scepsis, pessimisme, raciale onderdrukking en gewetenloze uitbuiting werd aan de vooravond van Amerika's betrokkenheid bij een wereldoorlog al snel onder de mat geveegd: "But make no mistake. The expansiveness of a hearty America, goodwilled, hopeful, energetic, is not dead."⁸¹ Zoals ik heb aangetoond, keerde Cowley zich bij herhaling tegen deze "heresy" die de Amerikaanse literatuur primair zag als affirmatie en representatie van de Amerikaanse aard of cultuur. Amerikaanse schrijvers, schreef hij in 1944, werkten vooral vanuit de marge: zij vormden "a persistent opposition, a minority never in power and never even organized." Ook de meerderheid van goede Amerikaanse boeken waren "rebellious, in the sense that they were opposed to the dominant trends in our national life," ook al maskeerde hun rebellie een nostalgisch verlangen naar een democratisch, pastoraal verleden.⁸²

Cowley was niet de enige of de eerste die de Amerikaanse literaire traditie las als een spanningsveld tussen rebellie en bevestiging, vervreemding en betrokkenheid. Alfred Kazin vond in 1942 het meest karakteristieke aan de moderne Amerikaanse literatuur "our writers' absorption in every last detail of their American world together with their deep and subtle alienation from it."⁸³ En, beter dan Cowley, zag F.O. Matthiessen dat de klassieke Amerikaanse auteurs juist in hun poging om middels kunstzinnige vormgeving de tegenstrijdige en conflictueuze elementen in een democratische cultuur te overstijgen de tragische representanten van Amerika waren: juist in hun antagonisme waren zij representatief voor de nationale traditie.⁸⁴

Al kwam Cowley onafhankelijk tot vergelijkbare inzichten, toch droeg ook zijn lezing de sporen van Matthiessens magistrale *American Renaissance* (1941). Cowley las het boek in 1944, toen hij aan het werk was over Hemingway, en schreef enthousiast aan Matthiessen: "I am just now reading your 'American Renaissance,' and I thought I ought to write and tell you how very good it is. . . . there is absolutely no American critic who is doing fresher and more valuable work." Cowley was vooral getroffen door de mate waarin Matthiessens lezing van het verleden (vooral van Hawthorne en Melville) "impliciet commentaar" leverde op de eigentijdse literatuur: "Why is it," schreef hij aan Matthiessen, "that most of

the good American novelists and poets are 'haunted' writers; and why is it that, even if they begin as naturalists, they end essentially as Symbolists?" Mede onder invloed van *American Renaissance* kwam Cowley tot een nieuwe perceptie van Hemingway als "another of the hypnagogic writers, whose best stories seem to be based on the things that come to him while he has insomnia."⁸⁵

Cowleys pogingen de schrijvers van zijn eigen generatie te verbinden met de klassieke traditie kregen vooral gestalte in *The Portable Hemingway* (1944) en *The Portable Faulkner* (1946), twee compilaties die ieder op verschillende wijze van invloed waren op de literatuurkritiek over beide auteurs en die exemplarisch mogen heten voor de manier waarop Cowley in de jaren veertig de canon van de moderne Amerikaanse literatuur hielp vestigen. Voorafgaand aan de *Portables* had hij, in een essay voor *College English*, vastgesteld dat de *lost generation* al meer dan een decennium dominant was in de Amerikaanse literatuur en gepoogd de plaats ervan in een nationale traditie te bepalen. Hij kenschetste de groep schrijvers als internationaal georiënteerd, functionalistisch in hun esthetiek, lyrisch in plaats van naturalistisch, rebellerend maar niet revolutionair, in moreel, politiek en existentialistisch opzicht gedesillusionneerd en passief. Vooral de aandacht voor vorm en techniek, de voorkeur voor de lyrische of symbolische roman, en de oppositie tegen dominante tendensen in de Amerikaanse samenleving, dacht Cowley, maakten deel uit van "the national character as revealed in literature."⁸⁶ In academische kringen was de canonieke status van de *lost generation* in 1944 echter nog verre van verzekerd. In de *outline* voor de *Literary History of the United States* die Robert Spiller hem in 1944 toestuurde was weinig plaats ingeruimd voor eigentijdse fictie en Cowley protesteerde dan ook dat zeker Hemingway, Dos Passos en Faulkner "major-writer treatment" verdienden.⁸⁷ Cowleys *Portables* zouden tot die status bijdragen.

Cowleys inleiding op de *Portable Hemingway* wilde het gangbare beeld van Hemingway als een *tough-guy* naturalistisch auteur ("the fruit of a misalliance between Dreiser and Jack London") corrigeren. In Cowleys perceptie was Hemingway verwant aan Poe, Hawthorne en Melville: "the haunted and nocturnal writers, the men who dealt in images that were symbols of an inner world." Zijn van dood, verwonding en geweld doortrokken verhalen waren "nightmares at noonday." Voor Hemingway was het schrijven enerzijds een proces van katharsis, "an exhausting ceremony of exorcism," anderzijds beschouwde hij zijn verhalen, net als Poe, als "machines for arousing emotion." Cowley benadrukte

de duistere symbolische dimensie in Hemingways werk, maar bezag hem ook vanuit de antropologie, als een “primitieve” kunstenaar met een hoog ontwikkeld gevoel voor de functie van rite, magie en ceremonieel in een behekste wereld. Mede onder invloed van de Indiaanse cultuur die hij in zijn jeugd had leren kennen, had Hemingway, zo dacht Cowley, een intuïtief gevoel voor mythe, symbool en sacrament.⁸⁸

Cowleys interpretatie werd goed ontvangen: Granville Hicks achtte haar “one of the first discussions to examine Hemingway on his own grounds,”⁸⁹ en voor biograaf Carlos Baker markeerde zij het begin van “the study of Hemingway’s work in depth.”⁹⁰ Ook Hemingway zelf, toen nog bij zijn regiment in Europa, kon er respect voor opbrengen, al moest hij pretenderen van niet, omdat zijn medesoldaten hem waren gaan plagen met: “Papa, are you a haunted nocturnal animal? That’s what the man says.”⁹¹ Toen, vijf jaar later, Hemingways uitgever Scribner’s de rechten op de *Portable* overkocht van Viking, beloofde Hemingway een goed woord voor Cowley en zijn “portable or potable Hemingway book” te doen.⁹²

Maar het was *The Portable Faulkner* die literaire geschiedenis schreef en die de reputatie van zowel William Faulkner als Malcolm Cowley een belangrijke injectie gaf. Cowleys *Portable* wordt algemeen gezien als een keerpunt -- Robert Penn Warren sprak van “the great watershed” -- in Faulkners Amerikaanse reputatie.⁹³ Van 1944 tot 1946 wijdde Cowley zich aan het opvijzelen van Faulkners reputatie volgens een bewust uitgestippelde strategie, waarin Cowleys literaire scherpzinnigheid, commerciële intuïtie, en redactionele expertise optimaal tot hun recht kwamen. De uitgebreide briefwisseling tussen Cowley en Faulkner⁹⁴ laat zien dat ook de eigenzinnige Faulkner maar al te graag zijn medewerking aan het project gaf, zij het soms met ironische wrevel of korzeligheid, vooral waar Cowleys koppige maar komisch-pedante pogingen om de inconsequente details in Faulkners verschillende boeken glad te strijken botsten met de vereisten van Faulkners trotse en nimmer aflatende verbeeldingskracht. Door de jaren dertig heen had Cowley verschillende van Faulkners romans gerecenseerd; zijn perceptie van Faulkner als een groot maar ondergewaardeerd auteur was echter van betrekkelijk recente datum en had alles te maken met het afleggen van zijn radicaal-politieke gewaad. In recensies van *Pylon*, *Absalom, Absalom!*, en *The Hamlet* had Cowley -- in lijn met de gangbare “linkse” appreciatie van Faulkner als een buitensporig gewelddadig auteur,⁹⁵ met een morbiede voorliefde voor incest,

verkrachting, moreel verval en rassenvermenging -- Faulkner afgeschilderd als een hedendaagse Poe in Mississippi,⁹⁶ wiens romans vooral leken op "Gothische ruïnes die slechts bij maanlicht indruk maakten."⁹⁷ Maar *Go Down, Moses* (1942) -- en vooral het majestueuze "The Bear" -- markeerde een ommekeer in Cowleys waardering; waar hij eerder bezwaar maakte tegen het gebrek aan harmonie tussen thematiek en stylistische vormgeving, kwam hij nu, kort na zijn politieke val, vooral onder de indruk van de eenheid en samenhang in Faulkners legende over het Zuiden en zag hij de diepgravende morele kracht die aan de Yoknapatawpha sage ten grondslag lag: "there is no other American writer who has been so consistently misrepresented by his critics, including myself. . . . [A]fter Hemingway and perhaps Dos Passos, [Faulkner is] the most considerable novelist of his generation."⁹⁸ Twee jaar later, in 1944, was Cowleys bewondering zo ver gestegen dat hij het tijd vond voor een serieuze poging Faulkner opnieuw te lanceren als wellicht de grootste levende Amerikaanse schrijver. Bevestiging voor zijn herwaardering van Faulkner vond Cowley vooral bij mede-schrijvers als Conrad Aiken en Kay Boyle, en -- wellicht voor Cowley doorslaggevend -- bij Franse schrijvers als Malraux, Sartre en Gide.⁹⁹ Van Faulkners zeventien boeken bleek in 1944 alleen *Sanctuary* nog in omloop: Faulkner werd niet alleen fout begrepen, hij werd niet eens gelezen. Uit gesprekken met Maxwell Perkins van Scribner's¹⁰⁰ en Marshall Best van Viking¹⁰¹ wist Cowley dat Amerikaanse uitgevers een lage dunk hadden van Faulkners marktpotentieel -- "In publishing circles your name is mud," schreef hij aan Faulkner¹⁰² -- en dus plande hij zijn campagne sluw en voortvarend. Op 29 oktober 1944 verscheen het eerste van drie artikelen van Cowley, in de *New York Times Book Review*: "It is time to make a plea for the work of William Faulkner." Cowley benadrukte de samenhang en eenheid van Faulkners Balzacianse "human comedy" en wees erop dat Faulkner twee dominante tendensen in de Amerikaanse literatuur in zich verenigde: enerzijds de psychologische *horror story* uit de lijn van Hawthorne, Poe en Stephen Crane, anderzijds de realistische *frontier humor* van Mark Twain. "It is time for his work to be more widely read. We haven't so many good novelists in this country that we can afford to neglect one of our most distinguished talents."¹⁰³ In April 1945 volgde een essay in de *Saturday Review of Literature* waarin Cowley aandacht vroeg voor Faulkners "mythical kingdom . . . a parable or legend of the Deep South as a whole," en Faulkner verbond met Hawthorne, als een solitair voor wie New England (net als Faulkners Zuiden) meer was dan "a lump of earth; it was a lump

of history and a permanent state of consciousness.”¹⁰⁴ Een lang essay voor de *Sewanee Review* sprak over Faulkners “tragic fable of Southern history,” benadrukte de “morele code” in het centrum van Faulkners visie (inclusief de morele schuldlast van de slavernij, het vraagstuk van incest en Faulkners houding ten opzichte van de negers), en duidde “seksuele nachtmerries” als “in werkelijkheid sociale symbolen.” Cowley wilde Faulkner, net als Hemingway, zien als een door demonen gedreven auteur, wiens “haunted characters, described in hypnagogic prose” het effect hadden van “mythen, sprookjes of dromen.”¹⁰⁵

Faulkner zelf was ingenomen met Cowleys benadering en adresseerde hem na lezing van het essay in the *New York Times Book Review* quasi-complimenteus als “Dear Maître”; alleen vond hij dat hij minder begaan was met de specifieke geschiedenis of conditie van het Zuiden dan met een algemeen menselijke situatie: “life is a phenomenon but not a novelty, the same frantic steeplechase toward nothing everywhere and man stinks the same stink no matter where in time. . . . I’m still trying to put all mankind’s history in one sentence.”¹⁰⁶ Ook de Zuidelijk dichter en criticus Allen Tate, toen redacteur van de *Sewanee Review*, was enthousiast -- “I like your approach to Faulkner immensely. There is no other way, I am convinced, of understanding Southern writing today”¹⁰⁷ -- en dacht dat Cowleys essay (“easily the most coherent and most convincing piece ever written on Faulkner”) een goede kans had de essay-wedstrijd te winnen die *Sewanee* in 1945 uitschreef. Wel wees hij Cowley erop dat Faulkner niet het monopolie had op de Zuidelijke mythe of legende -- “he gives it a powerful and resourceful interpretation but many other Southern writers [Robert Penn Warren, Caroline Gordon, Tate] have it.”¹⁰⁸ Cowley voegde de nuancering in, en zijn essay won de prijs van \$200.

Na zoveel nieuwe aandacht voor Faulkner stond Viking aanmerkelijk sympathieker tegenover de idee van een *Portable Faulkner* en op 9 augustus 1945 kon Cowley aan Faulkner melden dat het project van start mocht. Behalve in de inleiding (een omwerking van de drie eerdere essays) hoopte hij in nauwe (zij het soms moeizame) samenspraak met Faulkner de bloemlezing zo te organiseren dat die zijn stelling over de eenheid en samenhang in Faulkners Yoknapatawpha sage kon onderbouwen; de *Portable* was en bleef een boek met een these. Op 11 november diende hij het manuscript in bij Viking en meldde aan Marshall Best: “the volume as a whole is close to being a novel in itself. Other writers are being rediscovered and revalued. I think it’s Faulkner’s turn this year, for he’s the best of

them.”¹⁰⁹ Ook Faulkner hielp mee: hij tekende een nieuwe plattegrond van Yoknapatawpha en schreef speciaal voor de *Portable* een “genealogie” van de Compson familie, waarin de Yoknapatawpha sage verder het verleden in en dichterbij naar het heden toe werd verbeeld; vooral de genealogie verhoogde de literair-historische waarde van de *Portable*. Toen Faulkner in het voorjaar van 1946 een exemplaar van de *Portable* in handen kreeg schreef hij aan Cowley, in een typische mengeling van irritatie en jubel: “The job is splendid. Damn you to hell anyway. But even if I had beat you to the idea, mine wouldn’t have been this good. By God, I didn’t know myself what I had tried to do, and how much I had succeeded.”¹¹⁰

In hoeverre de *Portable* op zich de reputatie van Faulkner nieuw leven inblies, en dus mede verantwoordelijk gehouden moet worden voor de toekenning, in 1950, van de Nobelprijs voor 1949 aan Faulkner, is moeilijk te bewijzen. De *Portable* was geen groot commercieel succes: in de jaren tot 1950 werden ongeveer 20,000 exemplaren verkocht (de *Portable Hemingway* haalde de 45,000).¹¹¹ Zeker is wel dat de ontvangst van de *Portable* door de literaire kritiek een cruciale rol speelde, voor zowel Faulkner als Cowley. Een positieve recensie door de Zuidelijke romanschrijfster Caroline Gordon verscheen op de voorpagina van de *New York Times Book Review*.¹¹² Maar doorslaggevend was een lange bespreking door de Zuidelijke romanschrijver en criticus Robert Penn Warren, die in twee afleveringen verscheen in de *New Republic*. Warren prees Cowleys selectie en ondersteunde zijn baanbrekende lezing van Faulkner -- zij was een van de weinige, zei hij, “not hag-ridden by prejudice or preconception” -- maar ook werkte hij de kiemen van Cowleys essay verder uit en legde daarmee het fundament voor diepgaander aandacht voor Faulkner door de academische literatuurkritiek. Warren benadrukte dat we Faulkner niet moesten zien in eng-regionalistische termen, maar vooral als een groot modernist met universele zeggingskracht voor een naoorlogse wereld in morele en spirituele crisis: “The legend is not merely a legend of the South, but is also a legend of our general plight and problem.”¹¹³

Mede dankzij Warren werd Cowleys lezing van Faulkner beslissend voor Faulkners plaats in de canon en kon zij, op de golfslag van het spoedig dominante New Criticism, als springplank dienen voor talloze academische studies. Dat er sindsdien op vele manieren is getornd aan Cowleys interpretatie hoeft nauwelijks verwondering te wekken.¹¹⁴ Cowley schreef vanuit een bewuste bedoeling om te

lanceren en te corrigeren. Daardoor overbenadrukte hij niet alleen het grote patroon ten koste van de distinctie van afzonderlijke werken, maar was hij ook minder geneigd de duistere, verontrustende kant van Faulkner te belichten. Omdat hij schreef als intermediair tussen een legendarisch moeilijk auteur en een breed lezerspubliek, wilde hij (in zijn kritisch commentaar, niet in zijn selectie) Faulkner vooral toegankelijk maken. In de ogen van sommige critici maakte hij zich daarmee schuldig aan “the sweetening [of Faulkner] for mass consumption.”¹¹⁵ Bovendien las Cowley Faulkner deels vanuit zijn eigen preoccupaties: Faulkner leek immers precies die menselijke waarden te bevestigen die Cowley in het reductieve communistisch mensbeeld was gaan missen. In Faulkner ontdekte Cowley een literaire generatiegenoot, een “internal émigré” die zich net als Cowley had gedompeld in de Symbolistische traditie, maar die zich in de politieke jaren dertig onbevlekt aan de zijlijn had gehouden.¹¹⁶ Mede daarom kon hij in Cowleys appreciatie uitgroeien tot een moreel auteur met een ongeschonden artistieke integriteit, een scherpzinnig en panoramisch begrip van de inwerking van de geschiedenis op het collectieve en individuele leven, en een onovertroffen diepgang en verbeeldingskracht, “a power, a richness of life, an intensity to be found in no other American writer of our time.”¹¹⁷

Dat Cowleys lezing toch gekleurd bleef door het sociaal-historische bewustzijn van de jaren dertig was een van de scherpe punten van kritiek uit onverwachte hoek: in 1948 brandmerkte Simon Vestdijk de *Portable Faulkner* als een “schrander hutspot,” die Faulkner ten onrechte reduceerde tot “een historisch romancier, een moderne Walter Scott.” Cowley hechtte een “overdreven belang” aan een sociaal-historische interpretatie van Faulkner, vond Vestdijk; hij zag overal “sociale symbolen” en onthield ons daarmee een “psychologisch belangwekkender” Faulkner. Voor Vestdijk lag het kernpunt van Faulkners genialiteit juist in zijn behandeling van de dramatisch-psychologische conflicten die voortkwamen uit het voor Cowley “secundaire” thema van de incest, een invalshoek die wellicht weer voortkwam uit Vestdijks preoccupaties.¹¹⁸ Vestdijks kritiek onderstreepte niet alleen de internationale reikwijdte van Faulkners reputatie, maar was tevens een bewijs temeer dat Cowleys *Portable* zijn beoogde doel niet had gemist.

Het succes van de *Portable* kunnen we niet enkel en alleen op conto van Cowley schrijven: Faulkner zou vroeg of laat hoe dan ook “herontdekt” zijn, en het “sprookje” van de criticus als reddende engel van het miskende genie is dan ook met recht gedeconstrueerd.¹¹⁹ In feite betrof het hier een gelukkige samenloop

van omstandigheden: de persoonlijke kwaliteiten en behoeften van de criticus kwamen samen met het culturele moment om de opwaardering van Faulkner mogelijk te maken. Vanuit de neo-marxistische ideologiekritiek is recentelijk erop gewezen dat Faulkner precies de grote schrijver met universele zeggingskracht was die de Verenigde Staten nodig hadden om de politieke en economische machtspositie op het naoorlogse wereldtoneel van de Koude Oorlog ook cultureel te legitimeren.¹²⁰ Al valt Cowley moeilijk een nationalistische impuls in dezen aan te wrijven -- hij had zich immers met regelmaat zeer sceptisch uitgelaten over de effecten van een cultureel nationalisme op de lezing van Amerikaanse schrijvers -- toch paste zijn Faulkner project in de grootscheepse vestiging van een nationale Amerikaanse literatuur die zijn symbolische bekroning vond in de *Literary History of the United States* uit 1948.

Voor Cowley zelf betekende het succes van de *Portable* een belangrijke stap op weg naar persoonlijke rehabilitatie na het politieke debacle in Washington, D.C., in 1942. Hij had zich voorgenomen zijn politieke verleden zover mogelijk achter zich te laten en zijn reputatie als gezagdragend criticus met speciale expertise op het gebied van de moderne Amerikaanse literatuur te versterken. De omarming van de *Portable Faulkner* door Zuidelijke New Critics als Tate en Warren kwam hem daarbij goed van pas: het bevestigde Cowleys standing als toonaangevend criticus en bespoedigde zijn overgang van omstreden links-radicaler redacteur van de *New Republic* naar alomt gerespecteerd literair historicus: in 1949, hetzelfde jaar waarvoor de Nobelprijs werd toegekend aan Faulkner, werd Cowley opgenomen in het National Institute of Arts and Letters, en daarmee was toetreding tot het literaire establishment een feit.

Cowleys reputatie werd mede beklonken door zijn deelname, als een van de weinige niet-academici, aan Spillers prestigieuze *Literary History*. Van de hoofdstukken die Cowley schreef is hier vooral het laatste, "American Books Abroad," van belang. Op 21 februari 1945, toen hij hoorde dat het laatste hoofdstuk, tevens klapstuk, van de *Literary History* moest gaan over de veranderde status van de Amerikaanse literatuur in de wereld, had hij in een enthousiaste brief aan Robert Spiller zijn ideeën geventileerd.

Now I think you're really talking about the final chapter of the History. That's a subject on which something can be said -- imagine, for example, the contrast in a few years between Eliot's going to England in 1914 and

Auden's coming to America in 1938, both to find a milieu in which they could write. Or the fact that James and Twain, our two best writers of their time, were never seriously considered for the Nobel Prize, whereas Lewis and O'Neill and Pearl Buck all received the prize in a single decade. Or the religious study that young French writers devoted to Faulkner, young English writers to Hemingway, young German writers before the war to Thomas Wolfe, young Russian writers first to Dos Passos then to Hemingway. Or the printing of *The Moon Is Down* by the French underground, while *The Grapes of Wrath* was being published in Germany as anti-American propaganda. But I should think the chapter might be expanded . . . to a consideration of the interaction between European and American literature -- American literature freed by Europe in the years after 1910 . . . and European literature looking for freedom in America after 1933; the wave of American exiles to Europe being replaced by a wave of European literary exiles to America, with New York becoming for a time the center of free literature in the world . . . ¹²¹

Spiller vroeg hem prompt het hoofdstuk voor zijn rekening te willen nemen -- de voorkeur ging uit naar een Amerikaan boven een Europeaan, zei Spiller, omdat de laatste te weinig kennis van de Amerikaanse literatuur zou hebben en te zeer vanuit nationaal vooroordeel zou schrijven -- en Cowley zette zich onvervaard aan het werk. Anders dan zijn Eurocentrisch getinte brief aan Spiller deed vermoeden, wierp hij zijn net wereldwijd: het uiteindelijke hoofdstuk besprak de ontvangst van de moderne Amerikaanse literatuur in Engeland, Frankrijk, Duitsland, Scandinavië, Italië, Rusland, Latijns-Amerika, Japan, China en India -- en bevatte zelfs een summiere opmerking over Nederland waar, zo dacht Cowley, weinig onderscheid gemaakt werd tussen Engelse en Amerikaanse literatuur: het kwam allemaal uit of via London. Cowley wilde zich niet beperken tot canonieke auteurs maar met nadruk ook *bestselling* schrijvers in zijn overzicht betrekken: Margaret Mitchells *Gone with the Wind* was een veel beter boek dan de meeste critici wilden toegeven, schreef hij aan Spiller, en "almost a phenomenon of nature in its sweep over the world,"¹²² en *Uncle Tom's Cabin* was wellicht beter dan Meville's *White-Jacket* of Stephen Crane's *Maggie, a Girl of the Streets*.¹²³ Cowley deed zijn research grondig, maar noodgedwongen selectief en met beperkte middelen: hij schreef aan Britse, Duitse, Franse, Tsjechische, Scandinavische en Japanse uitgevers, schrijvers en ambassades, riep de hulp in van Archibald MacLeish, de Librarian of Congress, en won informatie in bij Pearl Buck, Sinclair Lewis, Margaret Mitchell, en Upton

Sinclair over de internationale verspreiding en vertaling van hun boeken.¹²⁴

Het mag ironisch heten dat juist Cowley, met al zijn scepsis, de kroon moest plaatsen op de viering van een nationale Amerikaanse literatuur. Zijn conclusies waren dan ook voorzichtig en getemperd. Het leed geen twijfel dat de internationale status van de Amerikaanse literatuur tussen 1900 en 1940 dramatisch was veranderd: van een *dependance* van het Britse moederbedrijf was zij uitgegroeid tot "one of the major living world literatures," met een eigentijdse literatuur die in vele landen als "the greatest of them all" werd gezien. Voor Cowley was die veranderde status echter niet alleen een "secundair" gevolg van de toegenomen economische en militaire machtspositie van Amerika, maar ook "een onafhankelijke ontwikkeling die getuigde van een verandering in de literatuur zelf." Opmerkelijker was dat Cowleys internationale verkenningsexpeditie de betrekkelijkheid van een Amerikaanse canon aantoonde. "Crossing the oceans is still a means by which the historian can step back and gain perspective." Waar Amerikaanse schrijvers werden gemeten met de maatstaven van andere landen, werden "local judgments" twijfelachtig. Elk land bleek zijn eigen canon van de Amerikaanse literatuur te hebben: "the history of American books abroad has as many local variants as there are civilized countries." En de in het buitenland meest gelezen Amerikaanse schrijvers waren meestal niet degenen die door Amerikaanse critici het hoogst werden aangeslagen: in Latijns-Amerika werd Waldo Frank hoog gewaardeerd en wereldwijd bleek Upton Sinclair de meest vertaalde auteur. Het internationaal perspectief, zo concludeerde Cowley, gaf niet alleen een nieuwe indruk van de kaleidoscopische verscheidenheid van de Amerikaanse literatuur, maar ook van de onderliggende eenheid ervan: "Critics of all nations felt that they were dealing with a unified body of work." Bezien vanuit het buitenland hadden Amerikaanse schrijvers een familiegelekenis die van binnenuit niet altijd herkenbaar was: "American," zo hoorde Cowley van een Frans criticus, "is not so much a nationality as a style."¹²⁵

Ondanks zijn kritiek op extreme vormen van literair chauvinisme, deelde Cowley in de brede nationalistische consensus die aan de *Literary History* ten grondslag lag: een nationale literatuur kon dienen als bindend element in de nationale cultuur, juist vanwege haar belangrijkste mythopoëtische functie: het humaniseren en bewoonbaar maken van een vreemd continent door het scheppen van mythen en legenden. Mythen, schreef hij aan Burke in 1948, gaven vorm aan onze emoties; ze waren veelsoortige vensters op de wereld: "A country without

myths is a country naked of human associations in which we are intruders, not residents.” Vooral in de negentiende eeuw hadden Amerikaanse schrijvers zich bewust de taak gesteld een nationale mythologie te creëren: ze vonden met recht, dacht Cowley, dat “een huis een beetje spookachtig moest zijn voor we ons erin thuis konden voelen.”¹²⁶

Zoals ik heb aangetoond, vond Cowley vooral bevestiging voor zijn interpretatie bij Hawthorne en Whitman, maar ook de schrijvers van zijn eigen generatie, hoe contrair en kritisch ook, wilde hij vooral zien als scheppers van sagen en legenden voor een eigentijds Amerika. Zo kon hij de continuïteit in de Amerikaanse traditie duiden: zoals Faulkner teruggreep op Hawthorne, zo grepen Hart Crane en Thomas Wolfe terug op Whitman, en Hemingway op Charles Brockden Brown.¹²⁷ Amerikaanse mythen bestonden niet slechts in de canonieke literatuur, maar ook en vooral in “the popular mind” en de populaire cultuur: radio, theater, televisie, film en de *comic strip*. Bovenal waren mythen het cement van een gemeenschappelijke cultuur en een verenigde natie: zij gaven Amerikanen “a sense of community and common destinies” en maakten het mogelijk “to believe in ourselves as characters in the drama of American history.”¹²⁸ Juist in dit opzicht was de literatuur niet eng-nationalistisch maar grensoverschrijdend: zij kon verschillen tussen mensen overbruggen, en nationalistische of racistische grenzen afbreken: “[The good writer] has the power to broaden our imaginative scope; to make us feel, for example, that Frenchmen are not mere Frogs, or Italians Wops, or colored persons niggers; that all of us are part of a brotherhood that is bigger than national or racial boundaries.”¹²⁹ Met T.S. Eliot geloofde hij dat cultuur verstikte als zij te strak in nationale compartimenten werd gehouden.¹³⁰

De jaren veertig: de boemerang van het verleden

In 1949 genoot Cowley erkenning en prestige als een *mainstream* criticus met cultureel gezag in de wereld van de Amerikaanse letterkunde en Amerikanistiek: in 1946 had hij, bij monde van Van Wyck Brooks, een prijs van \$1000 gekregen van het National Institute en de American Academy of Arts and Letters voor zijn “distinguished contributions to poetry and criticism”;¹³¹ hij werd gevraagd voor lucratieve posities (waaronder literair redacteur van *Time*), en hij werkte met prestigieuze critici als R.P. Blackmur en Lionel Trilling voor de Rockefeller

Foundation. Tremaine McDowell nodigde hem uit te komen doceren in het American Studies programma aan de University of Minnesota; William Van O'Connor vroeg hem te schrijven voor een van de eerste nummers van *American Quarterly*; en hij werd uitgenodigd te doceren aan het pas gelanceerde Salzburg Seminar.¹³² In 1949 ook trad hij toe tot het National Institute of Arts and Letters.

Toch was de rol van zijn politieke verleden verre van uitgespeeld. In feite speelden Cowleys bemoeienissen met het vestigen van een nationale Amerikaanse traditie zich af in een zich verscherpend reactionair politiek klimaat van Koude-Oorlogsdreiging en anti-communistische heksenjacht. De "contrarevolutionaire zuivering" waarvoor Cowley al in 1940 was gewaarschuwd door Whittaker Chambers was in volle gang en Cowley zag zich gedwongen zich politiek stil te houden. Dat deed hij met tegenzin en toenemende frustratie: "the worst is the feeling of helplessness in a crisis," schreef hij aan Burke; "I can't do a thing, can't even find a magazine that would publish what I think."¹³³ Al was zijn radicalisme aanmerkelijk geluwd, hij hield er sterke politieke overtuigingen op na, maar wist zich (na jaren van openlijke politieke stellingname op de *New Republic*) effectief monddood gemaakt: enerzijds was er de pijnlijke herinnering aan Washington en de angst voor verdere "straf" in de vorm van publieke terechtstelling middels de *hearings* van het House Committee on Un-American Activities; anderzijds was er de noodzaak zijn reputatie als criticus te beschermen en versterken. Cowley nam zijn toevlucht tot een ongemakkelijk compromis: hij hield zich politiek gedeisd, maar probeerde achter de schermen of in bedekte termen de weerstand tegen conformisme, orthodoxie en een hysterisch pro-Amerikanisme aan te wakkeren.

Met vele progressief-liberale schrijvers en intellectuelen voelde Cowley zich verre van gelukkig met het reactionaire politieke klimaat van een naoorlogs Amerika dat moest leven onder de dubbele dreiging van Koude Oorlog en atoombom. Op 24 augustus 1945, zijn zevenenveertigste verjaardag, gaf hij in een brief aan Burke uiting aan zijn ontzetting over de langzaam duidelijk wordende effecten van de atoombom op Hiroshima ("We can't keep it out of our minds") en stelde zich de schijnbaar onafwendbare apocalyps voor als een huiveringwekkend proces van wereldwijde leukemie. Daarbij verbleekte de vreugde over de triomf over het fascisme: "Ah, we have triumphed, we have given the Germans and the Japanese lessons in cold-blooded, abstract, self-righteous cruelty, in the names of freedom and democracy." Vooral was hij verontrust over het Amerikaanse gebrek aan menselijke sympathie en morele verbeeldingskracht, kwaliteiten die Amerika

in haar nieuwe positie als wereldleider juist zo hard nodig had, en liet hij zich verbitterd uit over de paradoxale kanten van een van materiële consumptiedrang vergeven Amerikaanse cultuur:

... in the long run I don't see much hope -- but in the short run we're living in the great imperial republic of the twentieth century, we'll be rich, we'll all have three automobiles, we'll have to have them, by law, whether or not we want to sleep with Mae West, we'll have to sleep with her, we'll have to eat too much and then take expensive cures to be slenderized, we'll have to eat expensively denatured food expensively renatured with expensive vitamins, we'll have to have a good time, by God, so we might as well grit our teeth and eat, drink, and be expensively merry, for tomorrow we'll be blown sky high.¹³⁴

In een klimaat van politieke onverdraagzaamheid, verdachtmaking en intimidatie maakte Cowley zich grote zorgen over het gebrek aan verzet en het zelfverkozen stilzwijgen van vele voormalig progressieven. Bemoedigende uitzondering was een eigenzinnig radicaal als Dwight Macdonald, die in zijn tijdschrift *Politics* scherp en onafhankelijk stelling durfde te nemen. In correspondentie met Macdonald pleitte Cowley voor "truth, freedom, courage, kindness and humility" (de waarden die hij eerder in Faulkner bevestigd had gezien) als belangrijker wapens dan politieke doelstellingen. Amerika liep zozeer het gevaar te vervallen tot een monolithische staat, dacht hij, dat elke vorm van oppositie gebaseerd op onafhankelijk denkwerk moest worden aangemoedigd. In een waarachtige democratie moesten ook voormalig communisten, voorzover geen Russische agenten, gerespecteerd worden als een dissidente minderheidsgroepering.¹³⁵

Ook de aan Harvard verbonden criticus F.O. Matthiessen dwong Cowleys respect af voor de manier waarop hij voor zijn politieke overtuigingen uit durfde komen. Matthiessen, naar eigen zeggen een christen en een socialist, was ondanks felle kritiek zijn politieke radicalisme trouw gebleven en durfde zich met een mengeling van sympathie en kritiek over het Sovjet communisme uit te spreken.¹³⁶ In 1948 besprak Cowley zijn *From the Heart of Europe*, een dagboekverslag van zijn ervaringen als docent aan het Salzburg Seminar en aan de universiteiten van Praag en Boedapest in 1947. Cowleys recensie was een van de weinige sympathieke besprekingen van het boek (velen, waaronder Irving Howe, sabelden de auteur neer vanwege "sentimental fellow-traveling"),¹³⁷ maar Matthiessen belichaamde dan ook

de humanistische waarden en de positie die Cowley zelf voorstond. In zijn recensie prees hij Matthiessen vooral om zijn poging de communicatiekanalen tussen mensen open te houden, over de grenzen van nationale vijandigheden, politieke censuur en propaganda heen, en citeerde hij instemmend uit diens Emersoniaanse openingstoespraak in Salzburg: "We have come here to enact anew the chief function of culture and humanism, to bring man again into communication with man."¹³⁸ In een persoonlijke brief prees hij Matthiessens "disregard for the current hysteria" en diens "fine unself-protectiveness" in het aangezicht van critici die over elkaar heen vielen om hun anti-communisme te bewijzen, al besepte hij hoe kwetsbaar Matthiessen zich daarmee maakte.¹³⁹

Matthiessens voorbeeld ten spijt was Cowley pessimistisch gestemd over de politiek-culturele situatie van de laat-veertiger jaren: de manische bezorgdheid over nationale veiligheid en Amerikaanse trouw, de hysterische vervolgingswaan, het isolement van kritische intellectuelen, de gevoelens van schuld en angst bij voormalig of vermeende radicalen -- dat alles leidde tot sombere vooruitzichten. Op 20 april 1949 schreef hij aan Granville Hicks:

The whole world is in a paranoiac phase, and sensitive individuals become victims and representatives of a general condition. And now we're asked to prepare for twenty years of cold war. . . . They will be black years for human freedom, and for literature which depends so much on free minds. What is happening to the arts in Russia fills me with tears and nausea . . . Now we're beginning to get some of the worst features of communism, under the guise of counter-communism. I do think that an assertion of individuality, not as a theory, but in one's own life and work, is perhaps the best that American writers can do now.¹⁴⁰

Cowleys sombere voorspellingen kwamen deels voort uit recente gebeurtenissen op Yaddo, een *writers' colony* in Saratoga Springs, New York, waarmee Cowley, als gast en bestuurslid, nauwe banden had. Vroeg in 1949 barstte de bom toen een van Yaddo's regelmatige gasten, de schrijfster Agnes Smedley, lang een fervent supporter van de Chinese communisten, in officiële staat van beschuldiging werd gesteld als Russisch spionne. Hoewel zij haar naam wist te zuiveren, had de FBI inmiddels Yaddo aangedaan en een aantal van de aanwezige schrijvers, waaronder Robert Lowell, Flannery O'Connor en Elizabeth Hardwick, ervan overtuigd dat er op Yaddo iets niet in de haak was. Een tribunaal onder leiding

van Lowell veroordeelde daarop de directrice, de aimabele Elizabeth Ames, als "somehow deeply and mysteriously involved" in subversieve activiteiten, en eiste haar onmiddellijk ontslag. Als een van de bestuursleden werd Cowley, tegen zijn zin in, en met vrees voor persoonlijke repercussies, een mallemolen ingezogen van bedreigingen, verdedigingen en contrabeschuldigingen, en moest hij alle diplomatieke zeilen bijzetten om ongewenste publiciteit te voorkomen en Yaddo voor de ondergang te behoeden; uiteindelijk werd directrice Ames van blaam gezuiverd en Yaddo op een nieuwe leest geschoeid. Maar de episode kreeg een wrange draai toen midden in de affaire Robert Lowell, voornaamste instigator van het spionage tribunaal, bij een bezoek aan Allen Tate in Chicago in psychotische verwarring raakte en moest worden opgenomen. Lowells persoonlijke crisis leek Cowley symptomatisch voor de culturele situatie: "What we had really been living through and sitting in grave judgment over," schreef hij aan Hemingway, "was paranoia that had passed from mind to mind like measles running through a school. . . . Maybe this is the age of paranoia, of international delusions of persecution and grandeur."¹⁴¹

Cowley kwam zonder kleerscheuren uit de Yaddo-affaire, maar met de vaste overtuiging dat hij zijn standpunt inzake *civil liberties* duidelijk moest maken, zelfs op straffe van persoonlijke beschadiging: "it would be worse if I acted against my convictions," schreef hij aan Hicks, "because I'm going to have to live with myself for a long time."¹⁴² Twee gebeurtenissen in 1949 zouden die overtuiging zwaar op de proef stellen: in het voorjaar en de herfst werd hij opgeroepen om te getuigen in het fameuze spionage proces tegen Alger Hiss, en in de winter van dat jaar werd hij onderwerp van politieke controverse toen zijn benoeming als gastdocent aan de universiteit van Seattle werd aangevochten door reactionaire krachten in de staat Washington. Beide zaken werden breed uitgemeten in de nationale en lokale pers en brachten Cowleys radicale verleden op ongewenst nadrukkelijke wijze voor het voetlicht. Hier verdient vooral de affaire-Cowley in Seattle onze aandacht, niet alleen omdat zij symptomatisch geacht mag worden voor de complexe politieke onderkant van Cowleys literaire loopbaan in de jaren veertig, maar ook omdat zij op pijnlijk-komische wijze de verstrengeling van politiek en literatuur illustreert in een periode van maatschappelijke neurose, die spoedig daarna zou leiden tot de excessen van het McCarthyisme.

In november 1948 ontving Cowley een uitnodiging van Robert B.

Heilman, een van de jongere New Critics, om als Walker Ames-gastdocent een semester te komen doceren in Seattle. Omdat hij wist dat in de staat Washington een actieve campagne werd gevoerd tegen vermeende communistische infiltratie van de staatsuniversiteit -- in 1948 hadden *hearings* door het Canwell Committee geleid tot schorsing en ontslag -- speelde Cowley meteen open kaart over zijn voormalige banden met linkse organisaties: een daarvan, de League of American Writers, stond op een federale lijst van subversieve organisaties. Hoewel hij zich sinds 1940 verre had gehouden van elke politieke instantie, waarschuwde hij dat "legislative committees have been digging far into the past and taking over a field that properly belongs to the Egyptologists."¹⁴³ Heilman verwachtte geen problemen en in maart 1949 accepteerde Cowley zijn eerste tijdelijke academische positie, in afwachting van goedkeuring door het universiteitsbestuur.¹⁴⁴ Die kwam op 13 mei, ondanks verzet van één bestuurslid, een voormalig lid van de fascistische Silver Shirts en lokaal lid van het American Legion. De president van de universiteit stond volledig achter Cowleys benoeming en was bereid er een *testcase* van academische vrijheid van te maken; hij dreigde met opstappen als personen met Cowleys politieke verleden maar van overduidelijk niet-communistische signatuur niet benoemd konden worden.¹⁴⁵ Daarmee leek de zaak beklonken, maar het conservatieve verzet tegen Cowleys benoeming wakkerde aan, toen zijn getuigenis in de Hiss-zaak in juni van dat jaar hem (en zijn politieke verleden) opnieuw in de nationale publiciteit bracht.¹⁴⁶ Omdat Cowley voor een tweede maal moest getuigen in december (juist voor de aanvang van zijn gastdocentschap), bood hij aan zich terug te trekken: hij wilde met studenten praten over de moderne Amerikaanse letterkunde en voelde er niets voor om "slachtoffer of martelaar" te worden. In een lange brief, gericht aan Heilman maar mede bestemd voor bestuur en publieke tribune, zette hij eerlijk uiteen hoe hij zich politiek had opgesteld vóór 1940 en vatte hij zijn huidige positie samen als die van "a Christian, if not a very good one," en een "social conservative" met *all-American* geloofsbriefven:

I believe in private initiative and a free press. . . . I haven't any opinions to offer on Russian or American foreign policy . . . but I could speak about Russian policy in the arts, which I think is tyrannical and deadly to literature; may God grant that we don't follow it in this country. I believe that two of the Commandments are especially applicable to our present

situation: "Thou shalt not bear false witness against thy neighbor," and "Don't be a heel."¹⁴⁷

Cowleys openheid dwong respect af bij Heilman, die dacht dat de informatie goed van pas zou komen in de confrontatie met "self-appointed saviors of the country."¹⁴⁸ Die waren er in overvloed: de hele maand december door werd universiteits-president Raymond B. Allen bestookt met protestbrieven en verschenen er krantenartikelen van patriottische en christelijke organisaties met klinkende namen als Pro-America, Daughters of the American Revolution, het American Legion, de Veterans of Foreign Wars, en de Council of Churches and Christian Education, die alle meenden dat met Cowley het rode gevaar de poorten zou binnenkomen.¹⁴⁹ Om tegengas te geven liet Allen Cowleys brief afdrukken in de *Seattle Post-Intelligencer*, een krant uit het rechtse Hearst-concern, samen met een persoonlijke rechtvaardiging van Cowleys benoeming.¹⁵⁰ Daarmee werd de oppositie flink de wind uit de zeilen genomen, maar bestuurslid Stuntz, die vanaf het begin tegen Cowley had gestemd, had inmiddels nieuwe gronden voor de aanval gezocht (en gevonden). In een aantal van Cowleys gedichten hoopte hij de bewijzen te vinden voor disloyaliteit; in plaats daarvan vond hij een paar aanstootgevende woorden (*drol*, *condoom* en *bastaard*) waarmee hij Cowley kon brandmerken, niet slechts als rood gevaar, maar als *dirty poet*. Hij circuleerde zijn bevindingen onder plaatselijke vaderlandslievende clubs en organisaties, hopend op die manier alsnog een stokje voor Cowleys benoeming te kunnen steken en -- zijn ultieme doel -- de zittende universiteitspresident te wippen. Hij had, zowaar, bijna succes: de kranten spraken prompt over Cowleys poëzie als "of the lowest barroom variety," en omdat *Blue Juniata* en *The Dry Season* niet meer in druk waren, en Stuntz de bibliotheek-exemplaren gemonopoliseerd had, waren Cowleys dichtbundels slechts met grote moeite voor weerlegging beschikbaar. Het was de ondankbare taak van Robert Heilman (die uiteindelijk exemplaren liet overkomen uit de bibliotheek van Berkeley) om -- in inderhaast belegde sessies met het American Legion, oorlogsveteranen en Dochters van de Amerikaanse Revolutie -- te bewijzen dat Cowley een moreel hoogstaand schrijver was en dat, als je de vermeende *dirty words* las in de context van het hele gedicht en met inachtneming van toon en dictie, er niets aanstootgevends in te ontdekken was: Chaucer en Shakespeare waren erger. Het moet een van de vreemdste politieke toepassingen geweest zijn van het New Criticism en de strategie van *close reading*. Maar het geeft ook aan tot welk een

hilarisch niveau van *situation comedy* de affaire-Cowley moest zinken voordat het Americanism Committee van het American Legion Cowleys lei schoon veegde -- en dat alles nog voordat Cowley een voet in de staat Washington had gezet.¹⁵¹

Het offensief in de pers, en de standvastigheid van Heilman en Allen, hadden Cowley gesterkt in de overtuiging dat hij zijn gastdocentschap moest doorzetten, "come hell or high water",¹⁵² vooral omdat de zaak allang niet meer om hem persoonlijk ging: "The battle lines have been drawn on the issue whether a state university should blacklist a lecturer who is not accused of being a Communist or a sympathizer at present or of ever having been a Communist party member, but who freely states that he sympathized with the Communists fifteen years ago."¹⁵³ Op 2 januari 1950 arriveerde Cowley per trein in Seattle; hij werd verwelkomd door Heilman en een horde fotografen en journalisten, aan wie hij beleefd uitlegde dat hij geen communist was maar een christen -- "if not a very good one" -- dat hij niet vond dat het communisme met communistische methodes moest worden bestreden, en dat mensen die zijn gedichten immoreel vonden "wel op erg grote hoogte moesten leven, waar het water al bij lage temperatuur kookt."¹⁵⁴ Hoewel de affaire Cowley nog enige tijd narommelde, bleven bliksemschichten verder uit. Cowleys colleges over de Amerikaanse letterkunde -- de eerste die hij in zo'n groten getale gaf -- trokken driemaal zoveel studenten als zich hadden ingetekend.

Cowleys avontuur in Seattle eindigde in bescheiden triomf voor het democratisch recht op intellectuele vrijheid: de reactionaire patriotten moesten bakzeil halen, en intimidatie en verdachtmaking moesten het afleggen tegen openheid en morele standvastigheid. Twee gebeurtenissen in 1950 maakten op pijnlijke wijze duidelijk dat zo'n *happy ending* aan het begin van de McCarthy-jaren eerder uitzondering dan regel was. In het voorjaar werd Cowley diep geschokt door de dood van de door hem bewonderde F.O. Matthiessen; en in het najaar werd Cowley uitgenodigd te komen doceren in het fameuze American Studies programma van de Universiteit van Minnesota. Beide zaken verdienen kort de aandacht, als belangrijke kanttekening bij mijn bespreking van Cowleys houding ten opzichte van de Koude-Oorlogshysterie.

Op 1 april 1950 werd links-progressief Amerika opgeschrikt door de zelfmoord van F.O. Matthiessen, gepleegd middels een desperate sprong uit een hotelraam in Boston. In een brief aan de politie van Boston verklaarde een uitgeputte en depressieve Matthiessen: "How much the state of the world has to

do with my state of mind I do not know. But as a Christian and a socialist believing in international peace, I find myself terribly oppressed by the present tensions.” De zelfmoord van Matthiessen had complexe persoonlijke oorzaken -- deels gerelateerd aan zijn diepe eenzaamheid sinds de dood van zijn partner Russell Cheney in 1945 -- maar in het kielzog van de vele politieke aanvallen en verdachtmakingen, zowel van rechts als links, die hem de laatste jaren te beurt waren gevallen, werd zijn dood in brede kring gelezen als de politieke daad van een slachtoffer van de Koude Oorlog.¹⁵⁵ Ook Cowley geloofde dat Matthiessens tragedie niet los gezien kon worden van het klimaat van hysterie, verdachtmaking en intimidatie.¹⁵⁶ In een korte *in memoriam* toespraak tijdens een herdenkingsbijeenkomst sprak hij van “the present burden of fear and guilt and hatred that weighs on all of us . . . in these days when the cold war against communism abroad is also taking the form of a cold war against intellectuals at home.” Maar het waren voor Cowley vooral de menselijke eigenschappen die Matthiessen tot een toonbeeld maakten: zijn Amerikanisme was geworteld in de rebelse democratische traditie van Emerson, Thoreau en Whitman, en wezenlijk verschillend van het eng-patriottische nationalisme en het blinde conformisme dat de voedingsbodem vormde voor de *loyalty purge*. Cowley wilde Matthiessen vooral zien als een humanist die mensen hoger schatte dan politiek of ideologie, en als een intermediair en bruggenbouwer in een tijd van kloven en conflicten:

He wanted to serve as a bridge between opposing classes and cultures and institutions -- between . . . the American past and the American future; between social and esthetic criticism; between scholarship and civic life; between faculty and students; between intellectual workers and manual workers; between the scholars of Central Europe and those of the West; between the word and the deed.¹⁵⁷

Hoewel Cowley vond dat de onheilspellende betekenis van Matthiessens dood breed in de publiciteit gebracht moest worden -- “We couldn’t afford to lose him and now we can’t afford to let his death stand as a surrender,” schreef hij aan de historicus Kenneth B. Murdock¹⁵⁸ -- toch bleef hij zich publiekelijk van politiek engagement onthouden. Een uitnodiging van Carey McWilliams om deel uit te maken van een nationaal comité ter verdediging van de constitutionele rechten van de fameuze Hollywood Ten, een groep toneel- en filmscriptschrijvers die op verdenking van communistische sympathieën op de zwarte lijst waren geplaatst,

werd niet aangenomen;¹⁵⁹ en ook toneelschrijver Arthur Miller deed vergeefs een beroep op Cowley om steun te verlenen aan een Thoreauviaanse protestactie tegen excessen van de *loyalty crusade*.¹⁶⁰

Een nieuwe gelegenheid tot effectieve stellingname deed zich voor toen Cowley in het najaar van 1950 werd uitgenodigd om van januari tot juni aan de universiteit van Minnesota de plaats in te nemen van Robert Penn Warren. Minnesota -- de thuisbasis van Tremain McDowell en Henry Nash Smith -- had een goede naam als liberaal-progressieve instelling en een sterke reputatie op het gebied van de Amerikanistiek. Toch aarzelde Cowley: hij wilde niet opnieuw de speelbal worden van lokale politieke verwickelingen. In een lange brief zette hij wederom uitgebreid zijn politieke verleden uiteen: "I'm not pro-Communist or pro-Russian and I don't belong to any subversive organizations . . . [but] I do have a record that could be and has been used against me."¹⁶¹ Maar Minnesota werd geen *reprise* van Seattle: hoewel de vakgroep unaniem Cowleys komst ondersteunde, en ook de dekaan zich achter de benoeming schaarde, was het dit keer de president van de universiteit die een blokkade opwierp: omdat ook in de staat Minnesota werd gedebatteerd over de invoering van loyaliteitsverklaringen, achtte hij Cowleys benoeming op strategische gronden niet opportuun, en weigerde hij haar te ratificeren. Daarmee stond niet alleen Cowley maar ook de vakgroep in het hemd. Herhaalde pogingen van de vakgroep konden de president niet vermurwen.¹⁶² Cowley was ontdaan, niet zozeer vanwege de persoonlijke afwijzing maar vanwege het ontwijken van de confrontatie nog voordat er sprake was van oorlog.¹⁶³ In een brief aan een van de vakgroepsleden toonde hij zich bezorgd over het symptomatische karakter van de zaak: er was niet zozeer sprake van "the advance of reaction" of "the erosion of our liberties," dacht hij; "the liberties are not being eroded; they are being atrophied by failure to exercise them; and reaction is not advancing except into territories that have already been abandoned and ceded to reaction." Meest zorgwekkend achtte hij de onderlinge verdeeldheid en het isolement van de *liberals* en de verslagenheid en schuldgevoelens die hen weerhielden van effectief verzet: "We have to re-establish the community of minds."¹⁶⁴

Hoezeer Cowleys benadering van de Amerikaanse literatuur mede werd bepaald door de politieke en ideologische achtergrond van de Koude Oorlog blijkt uit de revisies die hij doorvoerde bij de heruitgave van *Exile's Return* in 1951. Bij eerste verschijnen in 1934 was *Exile's Return* -- het eerste boek dat een serieuze plaats in de Amerikaanse literatuur opeiste voor de schrijvers van Cowleys generatie

-- vooral door oudere recensenten schampertjes ontvangen als het relaas van een stelletje sentimentele drinkebroeders die het prachtig vonden op een zoldertje honger te lijden voor hun kunst maar wier plaats in de literaire geschiedenis nauwelijks noemenswaard was.¹⁶⁵ Maar Cowleys boek -- een mengeling van autobiografie en culturele geschiedschrijving over de jaren twintig -- was niet alleen het relaas van een generatie jonge Amerikaanse schrijvers die zich, uit onvrede met de hypocrisie en benepenheid van een puriteins en materialistisch Amerika, verscheepten naar Europa om vervolgens, onder invloed van de Europese kijk op Amerika, terug te keren met een hernieuwd begrip van de esthetische mogelijkheden van een eerst verguisde maar nu omarmde cultuur; het boek diende tevens als getuigenis van Cowleys radicale bekering tot een marxistische lezing van de geschiedenis en presenteerde de "terugkeer uit ballingschap" als een politiek-ideologisch onvermijdelijke stap naar reïntegratie van de Amerikaanse schrijver in de maatschappij. In de laat-jaren veertig was niet alleen Cowleys politieke opstelling dramatisch veranderd, ook de tijdgeest maakte de oorspronkelijke editie gedateerd. Toch deelde ook *Exile's Return* in de hernieuwde belangstelling voor de jaren twintig. Al in maart 1947 had Cowley vergeefs een balletje opgeworpen bij James Laughlin van New Directions en gesuggereerd dat, gegeven "the present very great interest in the 1920's," een gereviseerde herdruk opportuun zou zijn.¹⁶⁶ In november 1949 had hij meer succes bij Marshall Best van Viking Press, waar Cowley zojuist een part-time positie als literair adviseur had aangenomen.¹⁶⁷

Cowley werkte zijn boek om van een marxistisch getint bekeringsnarratief tot een politiek opgeschoond cultureel-historisch verhaal over de literaire "odyssee" (zoals de nieuwe ondertitel aangaf) van zijn generatie. Cowleys revisies¹⁶⁸ pasten in het veranderde culturele klimaat: niet alleen ontdeed hij het boek van zijn radicaal-politieke inkleuring, maar ook scherpte hij de parallellie aan met de mythe van odyssee en terugkeer, van ballingschap en thuiskomst: "the old pattern of alienation and reintegration, of departure and return, that is repeated in scores of European myths and continually re-embodied in life."¹⁶⁹ Daarmee kregen de historische wederwaardigheden van de *lost generation* het patina van fabel en legende, en kon het boek gelezen worden als een tijdloze *rite de passage* voor elke nieuwe generatie, een eigentijdse mythe van vervreemding en verlossing -- zoniet door revolutionaire commitment dan toch door toewijding aan de "religie van de kunst." Bovendien paste Cowleys ironisch-nostalgische toonzetting perfect bij de glans van *glamor* en literaire heroïek die in 1951 over de *lost generation* was komen

liggen. De ontvangst door de literaire kritiek was dan ook overweldigend positief: de journalistiek onthaalde het boek als "the classic picture . . . not likely to be surpassed in authenticity, eloquence, or beauty."¹⁷⁰ In *American Quarterly* noemde Robert Spiller het boek "a classic document in literary history" en doopte hij Cowley tot "the Ishmael of his generation."¹⁷¹

Met bovenstaande "opmaat tot een culturele biografie" over Cowley in de jaren veertig hoop ik te hebben aangetoond dat juist een dergelijke studie in staat is de complexe verwevenheid te duiden van canon- en reputatievorming, persoonlijke sensibiliteit en geschiedenis, en de politiek-culturele context. De liberaal-progressieve consensus van de jaren veertig betrof een complexe en conflictueuze periode in de Amerikaanse cultuurgeschiedenis,¹⁷² die enerzijds sterke beperkingen oplegde aan wie zich kritisch opstelde ten opzichte van een heersende Koude-Oorlogsideologie, maar die anderzijds ruimte liet voor openheid en morele standvastigheid: in hoeverre die gelegenheid werd aangegrepen lag vooral aan de persoonlijke inzet en durf van schrijvers en intellectuelen. Juist Cowleys loopbaan geeft aan hoe moeizaam manoeuvreren het was tussen de erfenis van een schuldbeladen radicaal verleden en het behoud van zelfrespect en literaire integriteit. Zoals zijn gedrag in Seattle aantoonde was hij enerzijds bereid zich, met gevaar voor persoonlijke beschadiging, als *testcase* aan de publiciteit bloot te stellen; anderzijds zou hij zijn hele verdere loopbaan ermee worstelen om publiekelijk in het reine te komen met een pijnlijk stuk persoonlijke geschiedenis. Met zijn dood in 1989 bleef het manuscript van zijn memoires over de late jaren dertig onvoltooid.

Een huis met vele vensters

Hierboven heb ik betoogd dat Cowley, ondanks zijn scepsis ten opzichte van het heersende nationalistische ethos en zijn internationale oriëntatie, in de jaren veertig een fundamentele bijdrage leverde aan zowel de vestiging van een nationale literaire traditie als van de canonieke status van de *lost generation*, en dat we die bijdrage niet los kunnen zien van enerzijds Cowleys persoonlijke politieke ontwikkeling en anderzijds het culturele klimaat van de Koude Oorlog. Cowleys kijk op de literaire en culturele situatie was echter breder en veelzijdiger dan mijn bespreking van deze zaken heeft gesuggereerd. In het hiernavolgende deel wil ik

kort ingaan op de pluralistische en eclectische benadering zoals die onder meer naar voren komt uit een van Cowleys ondergewaardeerde werken, *The Literary Situation* (1954), een persoonlijke kroniek van de Amerikaanse literatuur en cultuur in de jaren 1944-1954.

Zoals ik eerder heb aangegeven, leende een tijdperk van sociaal en politiek conformisme zich goed voor interpretatieve verwerking en consolidatie van de grote auteurs van het modernisme: eens innoverend en rebels, waren zij nu het gezelfd object van academische studie geworden, met name van de New Critics, die in de jaren veertig en vijftig aan de Amerikaanse universiteiten groot prestige en cultureel gezag genoten. Cowley stond uitermate kritisch tegenover het New Criticism. Hoeveel bewondering hij ook had voor een genuanceerde *close reading* van de literaire tekst, hij was sceptisch over het extreem scholastisch karakter van deze “new age of the rhetoricians,” en keerde zich fel tegen de excessieve aandacht voor mythische en symbolische implicaties waarbij “the too creative critic” het werk transformeerde tot een voor de auteur onherkenbare entiteit: daarmee had Jacob het geboorterecht van Esau gestolen en was de schrijver subtiel geëlimineerd: “all that remains is the sacred text with its oneiric or anagogic meaning -- and, of course, the perceptive critic who first discovered the meaning.”¹⁷³

Ook op de literatuur dreigde het “ontologische” New Criticism een beperkende, prescriptieve invloed uit te oefenen: het wilde de roman vooral zien als een zelfbewust, elegant gepolijst en autonoom kunstobject, naar vorm gericht op ironie, paradox en ambiguïteit, en naar inhoud wars van politiek en geschiedenis, en vooral begaan met psychologische diepgang en subjectivisme, met morele en existentiële dilemma’s. Cowley schreef deze karakteristieken niet alleen toe aan de vermeende invloed van het New Criticism, maar zag deze “New Fiction” ook als de respons op een sociaal-culturele situatie: nu veel schrijvers en intellectuelen het geloof in de maakbaarheid van maatschappelijke vooruitgang en in zichzelf als “gidsen van de vooruitgang” waren kwijtgeraakt, markeerde de “New Fiction” een terugkeer naar de persoonlijke sfeer, waar problemen oplosbaar en beheersbaar leken, en het verlangen naar orde en veiligheid werd weerspiegeld in een perfecte beheersing van de literaire vorm.¹⁷⁴ Meer dan voor deze “New Fiction” had Cowley waardering voor schrijvers die hun personages stevig verankerden in een sociale of institutionele achtergrond. Vooral in het werk van Nelson Algren, Ralph Ellison en Saul Bellow signaleerde hij een “nieuw” en hybride naturalisme dat inbedding in een maatschappelijk krachtenveld combineerde met psychologische

verdieping en persoonlijke affirmatie.¹⁷⁵

In Cowleys visie paste het New Criticism bij een "age of conformity": een universitaire loopbaan garandeerde de begeerde sociale en economische zekerheid, en de criticus kon zijn expertise richten op het literaire object, zonder zich te bevullen aan "untidy connections with life"¹⁷⁶ of zich schuldig te maken aan het ventileren van sociale of politieke overtuigingen die in het Amerika van McCarthy verkeerd zouden kunnen vallen.

Bovenal verweet Cowley de New Critics dat zij literaire waardeoordelen vermeden en hun analytisch instrumentarium richtten op een beperkte "moderne" canon van reeds sacrosanct verklaarde werken en auteurs. De grootheid van zulke auteurs stond wellicht buiten kijf, maar er waren talloze anderen wier werk bespreking en analyse waard was, die stilzwijgend werden genegeerd. Daarmee veronachtzaamden de New Critics een van de belangrijkste functies van de literatuurkritiek: de ontdekking en beoordeling van nieuwe werken en auteurs, en lieten zij deze functie aan de literaire journalistiek. Hoe creatief en avontuurlijk zij ook waren in hun lezing van canonieke teksten, in de keus van studie-objecten waren zij timide en conformistisch. Het vijftigste boek over Melville moest óf in herhaling vervallen óf het werd fictief en grotesk in een poging oorspronkelijk en creatief te zijn.¹⁷⁷

In *The Literary Situation* bezag Cowley de eigentijdse literaire situatie vanuit een brede sociaal-culturele optiek en vanuit een onafhankelijke positie buiten de academie. Mede daardoor had hij oog voor schrijvers en stromingen die buiten het aandachtsveld van de New Critics vielen. Zo gaf hij serieuze aandacht aan de brede categorie van oorlogsromans, een genre dat ongevoelig leek voor criteria van het New Criticism en zich vrijwel geheel aan het zicht van de academische criticus onttrok, maar dat wel (getuige het commerciële succes van auteurs als James Jones en Norman Mailer) kon bogen op een groot lezerspubliek. Cowley besprak aspecten van vorm, stijl en literaire merite, maar hij las de romans vooral als collectieve afspiegeling van maatschappelijke en culturele ontwikkelingen: de raciale, etnische en hiërarchische verhoudingen in het leger, de vooroordelen tegen vrouwen, de vreemdelingenhaat, het even corrupte als heroïsche gedrag van Amerikaanse soldaten in het buitenland.¹⁷⁸ Daarmee liep hij in feite vooruit op wat vandaag een "culturele lezing" van het literaire werk zou heten.

Ook plaatste hij de eigentijdse literatuur tegen de achtergrond van ontwikkelingen in de boekindustrie als de relatie tussen het toen nieuwe verschijnsel

van de *paperback* en de opkomst van de massacultuur. Hoewel zijn observaties hierover enigszins gedateerd zijn, hebben zij hun cultuurhistorische waarde niet verloren. Zo presenteerde Cowley het contrast tussen het uniforme aanbod aan *paperback*-titels in de rekken van de *lower-class* supermarkt en het sterk gedifferentieerde aanbod aan *hardcover*-titels in de 'betere' boekwinkel als weerspiegeling van de veelal doodgezwegen klasse-structuur van de Amerikaanse samenleving. Al juichte hij de democratisering van het lezen toe, hij kon niet goed zien hoe een halfnaakte vrouw op de kaft een breed lezerspubliek voor Sartre of Faulkner kon winnen, en hij was conservatief genoeg om bezorgd te zijn over de nivellerende werking van de smaak van de massa en te bepleiten dat een geletterd lezerspubliek een wezenlijke functie had als bewaker van "the diversity of American culture against the many forces that are working to make it uniform."¹⁷⁹

De opkomst van de nieuwe naoorlogse massacultuur bracht vele Amerikaanse intellectuelen in verwarring omtrent hun literaire criteria.¹⁸⁰ Ook Cowley benadrukte dat populair succes en literaire merite twee onderscheiden zaken waren: het één was geen garantie voor het ander. Als een van de "gevaaren" voor de Amerikaanse literatuur en cultuur zag Cowley een mogelijk optredende scheiding tussen populaire (vooral niet-literaire) kunst voor de massa en hoge kunst voor een elite van literaire fijnproevers die vooral geconcentreerd waren in de universiteiten: "Today for the first time we have to admit the possibility of a situation in which American writing would be confined to an elite of scholars, in which it would become as elaborate and dead as late-Roman writing, and in which the public would find its esthetic satisfactions in bang-bang gunsmoke on the television screen."¹⁸¹ Toch was hij overtuigd van de waarde van literaire teksten als sociologische of culturele documenten, en begreep hij hoezeer de reputatie (en daarmee de canonieke status) van een werk of schrijver niet alleen werd bepaald door de literaire waarde maar minstens zozeer door het historisch moment en de culturele context.¹⁸² Aandacht voor het één sloot aandacht voor het ander niet uit.

Cowley bezag de Amerikaanse schrijver dan ook vooral vanuit een pragmatisch-eclectisch perspectief, op het interdisciplinaire kruispunt van cultuurgeschiedenis, sociologie en antropologie. Zo had hij oog voor zowel de beroepsmatige als de sociale, economische en psychologische kanten van het schrijverschap en schreef hij zowel ernstig als luchtig over huiselijke en huwelijksomstandigheden, over leef- en werkgewoonten, over royalties en belastingen, over contacten en contracten, over professionele hindernissen, institutionele

verbintenissen, en de maatschappelijke en professionele status van het schrijverschap.¹⁸³ Opvallend was zijn aandacht voor de regionale, economische en raciale verscheidenheid van de Amerikaanse schrijversgemeenschap en zijn open kijk op de etnische diversiteit van de Amerikaanse literatuur: hij sprak van de republiek der letteren als "a true democracy" waarin niemand werd buitengesloten op grond van zijn raciale of culturele achtergrond en signaleerde de stapsgewijze culturele en literaire integratie van steeds nieuwe etnische groeperingen: na de Ierse en Duitse schrijvers kwamen Oost-Europese Joodse auteurs als Mary Antin en Abraham Cahan, zwarte schrijvers als Richard Wright en Frank Yerby, Armeniërs (William Saroyan), Italianen (Pietro Di Donato), Grieken, Kroaten, IJslanders, Friezen, Japanse Nisei, Koreanen, Polen, Hongaren, en Frans-Canadezen: de Puerto Ricanen en Mexicanen waren voornamelijk ondervertegenwoordigd, constateerde Cowley in 1950, maar: "Their time in literature will come. Every group has something of its own to contribute, a special experience or sense of life, and all of them will someday do their part to enrich American writing."¹⁸⁴ Voor Cowley stond de veelgeprezen Amerikaanse tolerantie voor culturele diversiteit niet ter discussie: "the American tradition" was "a tradition of diversity".¹⁸⁵

Toch moeten we Cowleys openheid in dezen niet overdrijven: in zijn voorspellingen over de koers van de Amerikaanse literatuur na 1950 voorzag hij het effect van vele demografische, sociale en culturele veranderingen op de literatuur -- de voortschrijdende urbanisatie, de rol van de nieuwe media, de kloof tussen politiek en burgerij, de veranderende normen op het gebied van seksualiteit, educatie en consumptief gedrag -- maar ruim een decennium vóór de burgerrechtenbeweging achtte hij de rol van schrijvers uit gemarginaliseerde culturele minderheidsgroeperingen nog niet belangrijk genoeg om er uitgebreid aandacht aan te schenken.¹⁸⁶

Het meest verontrustend achtte hij de literaire, sociale en politieke effecten van de loyaliteitscampagne: conformisme mocht dan maatschappelijk wijd verbreid zijn, schreef hij aan New Critic Cleanth Brooks, in de literatuur en literatuurkritiek was het niet op zijn plaats: "Not sticking one's neck out is really becoming the American vice; perhaps one should call it the democratic and egalitarian vice. In politics it makes civil liberties meaningless, because even when they exist people are afraid to use them. In literature it is fatal."¹⁸⁷ De beste Amerikaanse schrijvers, van Hawthorne en Whitman tot Faulkner en Hemingway, waren rebels, onorthodox en oppositioneel. In de "Invitation to Innovators"

waarmee hij zijn boek besloot spoorde Cowley jonge schrijvers dan ook aan vooral te zoeken naar nieuwe vormen, mythen en symbolen die uitdrukking konden geven aan hun eigen “sense of life”.¹⁸⁸

Cowley praktiseerde wat hij predikte: als criticus en redacteur bij Viking Press speelde hij in de jaren vijftig en zestig een cruciale rol als ontdekker, pleitbezorger en wegbereider voor nieuw literair talent. Daarbij had hij vooral oog voor schrijvers die experimentele risico's durfden te nemen en het heersend conformisme, in de literatuur en de maatschappij, met voeten traden. Kenmerkend was zijn bemoeienis met de publicatie van Jack Kerouacs *On the Road* waarvoor hij, vanaf het moment in 1953 dat hij een eerste ruwe en amorf versie onder ogen kreeg, actief campagne voerde. In Kerouac herkende Cowley het verfrissende stemgeluid van een nieuwe *beat generation*. Zijn rebelse non-conformisme deed denken aan het niet-politieke, bohémiaanse verzet van zijn eigen *lost generation*, maar Kerouacs *spontaneous prose* behoefde de nodige revisie voor het aan Cowleys literaire en redactionele criteria van bewuste stileren en vormgeving voldeed. Al in juli 1953 had Cowley in een brief aan Allen Ginsberg over Kerouac gesproken als “the most interesting writer who is not being published today.” Vier jaar later, in 1957, lukte het hem Viking Press over te halen *On the Road* uit te brengen. Al liet Kerouac zich later kritisch en afkeurend uit over Cowleys bemoeienissen met zijn manuscript, de rol van de criticus was cruciaal geweest: niet alleen had hij zijn best gedaan Kerouac te helpen aan een toelage van de American Academy of Arts and Letters, ook had hij, analoog aan zijn Faulkner campagne, tussen 1953 en 1957 drie prozafragmenten van Kerouac weten te plaatsen bij literaire tijdschriften als *Paris Review* en *New World Writing*, en daarmee de weg geëffend naar publicatie.¹⁸⁹

Cowleys rol als redacteur en pleitbezorger van nieuw talent speelde zich met name af achter de schermen van het literair-commercieel bedrijf en is nog nauwelijks onderzocht. De publicatie van zijn uitgebreide briefwisseling met literaire tijdgenoten die vanuit Nijmegen wordt voorbereid zal hier licht kunnen werpen. Zo was Cowley, naast Kerouac, verantwoordelijk voor de ontdekking en eerste publicatie van onder meer John Cheever en speelde hij een beslissende rol als intermediair en redacteur voor Larry McMurtry en Ken Kesey, alsook voor recentelijk herontdekte en in de “nieuwe canon” opgenomen vrouwelijke auteurs als Tillie Olsen en Dawn Powell. Daarnaast wijdde hij kritische beschouwingen aan zijns inziens ondergewaardeerde auteurs als Conrad Aiken, Erskine Caldwell, en Robert Coates¹⁹⁰ en schreef hij over populaire en eccentricke auteurs als

Horatio Alger of Lafcadio Hearn.¹⁹¹

Een pluralistische en eclectische kijk kenmerkte ook zijn houding ten opzichte van de literatuurkritiek. Als intermediair naar het grote lezerspubliek was hij bovenal de *practical critic*, literair-cultureel biograaf en historicus, met een complex begrip van de paradoxale relatie tussen karakter en kunst, schrijver en publiek, oeuvre en culturele context. Hij was allergisch voor het literair-theoretisch debat als betrof het een vorm van endogamie. Pas in de vroeg-jaren zestig expliciteerde hij zijn standpunt, in oppositie tegen de formalistische uitwassen van het New Criticism. Enerzijds onderschreef hij de hoge waarde die de New Critic toekende aan de complexiteit en eenheid van tekst-interne relaties; anderzijds verzette hij zich tegen de autonomistische opvatting die de kritiek van elk tekst-extern element wilde zuiveren:

Literature is not a pure art like music, or a relatively pure art like painting and sculpture. Its medium is not abstract like tones and colors, not inorganic like metal and stone. Instead it uses language which is a social creation, changing over the years with the society that created it. The study of any author's language carries us straight into history, institutions, moral questions, personal stratagems, and all the other esthetic impurities or fallacies that many new critics are trying to expunge.

Belangrijkste functie van kritiek was het begrip van en waardering voor een tekst te verrijken en verdiepen, maar essentieel daarvoor was inzicht in het netwerk van verbanden tussen auteur, tekst, lezer en cultuur: niet alleen de schrijversbiografie kwam zo in beeld, maar de sociale, politieke, economische, institutionele, historische en culturele context, de impliciete morele betekenis van het werk, de ontwikkelingen binnen een oeuvre, en het soort lezerspubliek dat de auteur voor ogen stond. Literatuurkritiek werd zo "een huis met vele vensters."

Maar de kwaliteit ervan bleef afhankelijk van de persoonlijke smaak en sensibele van de criticus, wiens ideale houding er een was van nederigheid en respect voor de schrijver, de taal en het werk. Literatuurkritiek was voor Cowley een van de literaire kunsten: zij werd dus geschreven in literair Engels en niet in jargon: een criticus die dat niet kon, was niet te vertrouwen als beoordelaar van goed proza.¹⁹² Cowley zag de schrijver dan ook als een vakman met een onwankelbaar geloof in de importantie van taal: "For the writer properly speaking, language is not only the medium in which he works but also the medium in which

he lives and breathes. His private universe consists of words, and no experience is quite real for him until the revealing and magical words have been found for it.”¹⁹³ Maar taal had ook een bovenpersoonlijke betekenis: “Language is the specifically human gift and the cohesive force that holds each tribe and nation together.” De schrijver had zo ook een sociale en communicatieve functie als schepper van mythen en verhalen die de waarden van een gemeenschap belichaamden.¹⁹⁴

Cowleys begrip van de relatie tussen de schrijver en zijn culturele omgeving was complex en paradoxaal. Enerzijds was de schrijver ingebed in de cultuurmatrijs van zijn tijd, deel van een historische generatie en actief in de wereld, en moest hij ook binnen die brede context begrepen worden. Anderzijds was hij als kunstenaar schatplichtig aan de ethische en esthetische normen van het schrijverschap als aan een “priestly vocation with its own strict ethical code.” Zo zag Cowley de schrijvers van zijn generatie vooral als morele of tragische “helden” van de kunst, een “elite” van het talent met een onkreukbare artistieke integriteit.¹⁹⁵ Met T.S. Eliot zag hij literatuur als een separaat en supranationaal domein met eigen waarden en wetten, een internationaal vrijmetselaarschap,¹⁹⁶ waarbinnen de critici fungeerden als een hooggerechtshof, met toezicht op handhaving van de literaire kwaliteit, niet van doctrine of politieke overtuiging. Ook hier was pluralisme het sleutelwoord: “There should be many theories of literature and many centers of literary activity.”¹⁹⁷ En al produceerde de schrijver noodgedwongen in eenzaamheid of vervreemding, Cowley zag hem ook als deelgenoot aan een “commonwealth of letters,” een gemeenschap van individuele kunstenaars, ieder gecommiteerd aan persoonlijke visie en talent, maar ook participant in een gezamenlijke culturele krachtsinspanning. Ook de tijdloze en plaatsloze republiek der letteren behelsde een pluralistisch ideaal: Cowley omschreef haar als een “losse federatie bestaande uit vele prins- en hertogdommen.”¹⁹⁸

In dit “huis met vele vensters” wist Cowley zich als weinigen te bewegen van kamer naar kamer. Als *man of letters* verenigde hij een veelvoud aan functies: criticus en historicus, pleitbezorger en vertaler, redacteur van tijdschriften en adviseur bij uitgeverijen, docent aan universiteiten en op *writers’ workshops*, persoonlijke vriend en vertrouweling van talloze schrijvers, diplomaat en literair politicus, jurylid voor literaire prijzen, bestuurslid van Yaddo, vice-voorzitter van de League of American Writers en president van het National Institute of Arts and Letters -- langs vele wegen gaf hij gestalte aan zijn idee dat alle geledingen van een vitale cultuur in onderlinge samenhang met elkaar verbonden waren; mede

daardoor kon hij als *worker at the writer's trade* een wezenlijke kraakbeen functie vervullen: hij was in menig opzicht het cement in de voegen.

Op 24 augustus 1998 is de honderdste verjaardag van de geboortedag van Malcolm Cowley. Het is onwaarschijnlijk dat die dag veel aandacht zal krijgen in de VS. Dat is vreemd als je bedenkt hoe centraal de plaats was die Cowley innam in het literaire en culturele leven van zijn tijd; het is minder verbazingwekkend als je bedenkt hoezeer veel waar hij voor stond ingaat tegen de tendensen van de laatste twintig jaar. Hierboven hoop ik u duidelijk gemaakt te hebben dat leven en werk van Malcolm Cowley het verdienen tegen het licht gehouden te worden, niet uit nostalgie of onbehagen met de huidige literatuurwetenschap, maar juist omdat aandacht voor Cowley licht werpt op actuele vraagstukken van canon- en reputatievorming, op de relatie tussen literatuur, ideologie en politiek, op de positie van de onafhankelijke intellectueel en de *public critic*, en op de relatie tussen de tekst en de historische en culturele context. Cowleys odyssee langs de literaire, politieke en culturele issues van zijn tijd vormt mede daarom een interessant "peillood" voor de literaire en culturele historiograaf van de VS.

Cowleys benadering van de Amerikaanse letterkunde en cultuur vertoont affiniteit met de nieuwe interdisciplinaire American Studies beweging die zich in de jaren veertig vestigde aan de Amerikaanse universiteiten, deels in oppositie tot de formalistische strategieën van de New Critics, deels in verzet tegen de monodisciplinaire opzet van de meeste studieprogramma's. Als oppositionele en experimentele benadering in de marge van de gevestigde academische structuur, behield American Studies in de Verenigde Staten altijd iets van het karakter van een radicale beweging, die haar wetenschappelijke legitimering, toen en nu, voor een belangrijk deel ontleende aan een voortdurend proces van methodologische zelfverkenning en (her)definiëring dat nauw verbonden was met het object van studie: in de definitie van 'Amerika' vond American Studies haar rechtvaardiging en methodologie.¹⁹⁹ De stand van zaken in de Amerikanistiek is tot op zekere hoogte dan ook altijd een afspiegeling van de culturele situatie in de VS.

Zoals ik in mijn inleiding heb gememoreerd dacht ook Tremaine McDowell in 1948 de Amerikanistiek als een "huis met vele vensters," de methodologische afspiegeling van de "eenheid-in-verscheidenheid" van de nationale cultuur. In de hoogtijdagen van de *liberal consensus*, van de Tweede Wereldoorlog tot de mid-jaren zestig, was zij vooral begaan met het verkennen van een *usable past*, het definiëren van *the American character*, en het celebreren van een 'Amerika' dat zichzelf, tegenover een verderfelijk en totalitair communisme, maar al te graag definieerde als exceptioneel, oorspronkelijk, en paradijselijk. De meest geëigende methodologie werd gevonden in de speurtocht naar unificerende en verklarende mythen en symbolen die vaak juist het innocente, pastorale en intrinsiek democratisch karakter van 'Amerika' tot (soms ambivalente) uitdrukking brachten. De holistische benadering van deze vroege *Myth-and-Symbol school* bereikte een hoogtepunt in klassieke studies over de negentiende-eeuwse Amerikaanse cultuur als Henry Nash Smiths *Virgin Land: The American West as Symbol and Myth* (1950), R.W.B. Lewis' *The American Adam: Innocence, Tragedy and Tradition in the Nineteenth Century* (1955) en Leo Marx' *The Machine in the Garden: Technology and the Pastoral Ideal in America* (1964).²⁰⁰ Omdat deze cultuurhistorici, met de New Critics, overtuigd waren van de organische eenheid van de literaire tekst, kon de literatuur in hun interdisciplinaire lezing van de Amerikaanse cultuur een ereplaats innemen als hoogste vorm van culturele en

historische expressie.²⁰¹ Daarmee traden zij in het voetspoor van F.O. Matthiessen, de criticus die in de jaren veertig op exemplarische wijze het analytisch formalisme van het New Criticism combineerde met een brede, eclectische aandacht voor de vele dwarsverbindingen tussen literatuur en andere vormen van culturele expressie, van schilderkunst tot architectuur, van folklore tot politieke retoriek en scheepsbouw, en die daarmee in belangrijke mate de nieuwe interdiscipline American Studies wind in de zeilen gaf.²⁰²

Sinds de zeventiger jaren is, met name in de VS, driftig ingehakt op de fundamenteën van het bouwwerk van de Amerikanistiek en zijn heel wat vensters ingegooid. Een grootscheepse verbouwing heeft de oorspronkelijke bouwtekening vrijwel onherkenbaar gemaakt: het ene huis met zijn vele vensters is veranderd in een multifunctioneel futuristisch gebouwencomplex, een postmoderne conglomeratie van architectonische vormen en bouwstijlen, met talloze zijvleugels, uitbouwsels, dwarsverbindingen, bruggen en tunnels. De blanke mannen in de schoonheidscommissie zijn vervangen door een multiculturele regenboogcoalitie. Uit sommige vensters stijgen nog de kruiddampen op van de *culture wars* van de vroeg-jaren negentig.

Om in minder metaforische termen te spreken: sinds de vroeg-jaren zeventig zijn de assumpties die aan de *Myth-and-Symbol school* ten grondslag lagen zwaar onder druk komen te staan:²⁰³ het consensus-idee van één gemeenschappelijke, homogene cultuur die zich holistisch liet lezen heeft plaatsgemaakt voor een visie op de Amerikaanse cultuur die wordt gekenmerkt door heterogeniteit, pluriformiteit, fragmentatie en dissensus. Het zwaartepunt is verschoven van het centrum naar de marge; het wezen van een Amerikaanse identiteit wordt vooral gezocht in de hybride schemerzone tussen dominante en perifere cultuur; de Amerikaanse cultuur wordt gedacht als multi-cultuur. De mogelijkheid van een nieuwe synthetische benadering en het bestaan van een *common culture* worden even fel bestreden als bepleit.²⁰⁴

Waar traditiegetrouw literatuur en geschiedenis de pijlers vormen van de Amerikanistiekbeoefening, zien we nu een radicale eclectische insteek in de bestudering van "cultuur" die door sommigen wordt betreurd als een versplintering, door anderen verwelkomd als een verfrissend nieuw pluralisme. Naast sociale en politieke wetenschappen, is recentelijk vooral een prominente plaats ingeruimd voor *popular culture studies* en etnografische en antropologische benaderingen.²⁰⁵ Vanuit de New American Studies zijn de ideologische en

politieke vooronderstellingen van het *liberal-consensus*-gedachtengoed grondig gedeconstrueerd en zijn de universeel gedachte waarden van een westers liberaal humanisme ontmaskerd als repressief, patriarchaal, Eurocentrisch en imperialistisch.²⁰⁶ De formalistische nadruk van de “oude” New Critics op ironie, ambiguïteit en paradox is vervangen door de al niet meer zo nieuwe uitgangscategorieën van *race*, *class* en *gender* (recentelijk omschreven als de “heilige drieëenheid” van de Amerikanistiek in de jaren tachtig en negentig).²⁰⁷ Met name vanuit die perspectieven is de hegemonie en de representatieve waarde van de nationale traditie, een “bruikbaar verleden” en een unificerende Amerikaanse mythologie betwist. Canonieke teksten, heilige huisjes en culturele iconen zijn gedecodeerd op verborgen vooronderstellingen over ras en seksualiteit (zowel zwart als blank, hetero als homo).²⁰⁸ Daarnaast is vanuit het postmodernisme de *litteraire* tekst ontdaan van zijn transcendente en geprivilegieerde status en als *culturele* tekst op één lijn geplaatst met het stripverhaal, de *soap opera*, *science fiction*, de *songs* van Elvis en Frank Zappa, de films van Spike Lee, de videoclip en de reclame. Naast de canonieke museumkunst worden, vanuit *material culture studies*, kunst- en gebruiksvoorwerpen -- van *quilts* tot koffiezetapparaten -- uit het alledaagse leven van vroeger en nu bestudeerd. Het New Historicism heeft geleid tot een radicaal-revisionistische culturele historiografie die recht wil doen aan voorheen doodgezwegen of onderdrukte dimensies van de Amerikaanse cultuur, en die aandacht eist voor vraagstukken van culturele representatie, macht en institutionele politiek. Het polemische debat over multiculturalisme heeft vooralsnog geresulteerd in een drastische herschikking van de Amerikaanse canon, waarbij ruim plaats is gemaakt voor bijdragen van vrouwen en leden van culturele minderheden.

Voorals sinds het eind van de Koude Oorlog klinkt de roep om een *post-nationale* Amerikanistiek, die aan de ideologische en retorische begrenzingsen van een op de nationale cultuur gerichte discipline wil ontsnappen en de bestudering van ‘Amerika’ wil hersituëren in een transnationale context van globalisatie van kennis, informatie en macht. Daarbij gaat de aandacht vooral uit naar momenten en processen van transculturele interactie, waarbij de van oudsher speciale band tussen de VS en Europa wordt gedeprivilegieerd ten gunste van de relatie met Canada, Latijns-Amerika, Afrika en Azië, en aansluiting wordt gezocht bij het internationale debat over postkolonialisme. Met name vanuit de post-nationale Amerikanistiek klinkt een krachtig pleidooi voor internationaal vergelijkend

cultureel onderzoek en dringt zich een haast onbegrensd verbreding van het aandachtveld op.²⁰⁹

Bezien vanuit deze ontwikkelingen komen juist de begrenzingen van Malcolm Cowleys open en eclectische kijk scherp in beeld te staan. Als humanistisch criticus met een *commitment* aan de ethische en esthetische idealen van het *high modernism* voelde hij zich vanaf de jaren zestig “belegerd” door een literatuur en literatuurkritiek die hem trof als “more and more unpeopled, unliving, and even inhuman.”²¹⁰ Met name Cowleys claim dat acht blanke mannelijke auteurs uit de protestante middenklasse van Amerika konden gelden als de representatieve schrijvers van de in het Amerikaans modernisme dominante *lost generation*²¹¹ is aangevochten als symptomatisch voor de al dan niet bewuste strategie van privilegiëring en uitsluiting door de gezagdragende critici van zijn tijd.²¹² Recentelijk hebben belangwekkende revisionistische studies over het interbellum de blinde vlekken in traditionele lezingen ongedaan gemaakt en het Amerikaans modernisme gereconstrueerd als transnationaal en multicultureel. Vooral de veelzijdige bijdrage van vrouwelijke en Afrikaans-Amerikaanse modernisten, als dichters en romanschrijvers, maar ook als redacteuren en culturele intermediairs, heeft uitvoerig de aandacht gekregen, alsmede de talloze interacties tussen modernisten over de grenzen van ras, gender en natie heen.²¹³ Het drukke transatlantische culturele verkeer tussen Europa en Amerika in het interbellum blijft zo een bron van interessante nieuwe onderzoeksvragen, die met vrucht aan de orde kunnen komen in Kamer II van de Onderzoeksschool Literatuurwetenschap.

Dit is niet de plaats om de uitermate spannende maar soms ook verontrustende nieuwste ontwikkelingen in de Amerikaanse Amerikanistiek uitvoerig te behandelen. In de beperkte ruimte die mij rest wil ik nog kort ingaan op drie vragen: (1) welke consequenties heeft de veranderde plaats van de letterkunde binnen de Amerikanistiek voor een leeropdracht in de Amerikaanse letterkunde en Amerikanistiek, een vraag die ik met name wil bespreken in het licht van het debat over de multiculturalisering van de canon; (2) welke boodschap heeft een Nederlandse of Europese Amerikanistiek aan de hierboven summier geschetste ontwikkelingen in de Amerikaanse Amerikanistiek? (3) wat is de plaats en taak van een Nijmeegse Amerikanistiek opleiding in deze?

Wenig recente debatten hebben zoveel publieke emotie en controversie losgemaakt als de kwestie van het multiculturalisme en de al dan niet vermeende noodzaak tot afbraak en wederopbouw van de canon. Op het spel gezet is niet alleen de eenheid van de Amerikaanse traditie zoals die in de naoorlogse jaren door onder meer Cowley gestalte werd gegeven, maar ook het westerse culturele erfgoed zelf wordt niet langer ervaren als het vanzelfsprekende fundament van een Amerikaanse multicultuur, waarin binnen afzienbare tijd twee van de vier Amerikanen van niet-westerse afkomst zullen zijn.²¹⁴ Ook met betrekking tot de canon is de nadruk verschoven van universaliteit en eenheid naar culturele diversiteit en pluralisme: in plaats van een enkelvoudige Amerikaanse canon of traditie is sprake van een veelvoud van aan elkaar gelijkwaardige canons of tradities die elkaar nu eens overlappen, dan weer tegenstrijdig of conflicterend zijn. Met name de iconoclastische *Heath Anthology of American Literature* (1990) heeft recht willen doen aan de multiculturalisering van de Amerikaanse samenleving (en de academische professie) en de canon doeltreffend opengebroken om plaats te bieden aan een ruime vertegenwoordiging, door de eeuwen heen, van vrouwelijke auteurs en schrijvers uit culturele minderheidsgroeperingen. Pedagogisch-didactisch oogmerk daarbij is de verschillende geledingen binnen de Amerikaanse multicultuur met elkaar in conflict en dialoog te brengen en zo de maatschappelijke relevantie van de canon veilig te stellen.²¹⁵

Heath weerspiegelt ook de veranderde positie van de letterkunde in de Amerikanistiek. Haar premisse is dat de literatuurwetenschap zich heeft bewogen van *tekst* naar *context*, van een *litteraire* naar een *culturele* lezing, van een formalistische benadering van afzonderlijke literaire werken naar aandacht voor de maatschappelijke en culturele functies van teksten, waarbij met name *race*, *class* en *gender* als determinanten van het literair *discours* gezien worden. De intellectuele en redactionele assumpties van *Heath* zijn onverhuld: voor hoofdredacteur Paul Lauter zijn esthetische oordelen altijd politiek of ideologisch bepaald.²¹⁶ Ook Sacvan Bercovitch heeft omstandig beargumenteerd dat "there is no escape from ideology," ook niet voor hen die zich tegen de heersende ideologie verzetten. Maar waar *Heath* vaart op een kompas van *political correctness*, daar is Bercovitch subtieler: hij wil tekstanalyse zien als onlosmakelijk verbonden met aandacht voor de culturele context en benadrukt "de historiciteit van de tekst en de tekstualiteit van de geschiedenis." Cultuur en geschiedenis zijn te allen tijde gecodeerd aanwezig in de tekst; *race* en *gender* zijn voor Bercovitch dan ook "formal principles

of art, and therefore integral to textual analysis.” Daarnaast gelooft ook hij dat “political norms are inscribed in aesthetic judgment and therefore inherent in the process of interpretation.”²¹⁷ Deels gelegitimeerd door deze argumentatie, die complexer en subtieler is dan ik hier heb kunnen weergeven, heeft het literair-cultureel debat in de VS zich in sterke mate gepolitiseerd en geïdeologiseerd, en is de vraag naar de literaire waarde van een tekst opgeschort. Zo heeft *Heath* het principe van evenredige representatie laten prevaleren boven dat van literaire kwaliteit. Toch laat *quality* zich niet zomaar verdringen door *equality*. Immers, als de politieke strijd om gelijkwaardige vertegenwoordiging eenmaal is gewonnen, dan zal het probleem van canonisering op grond van literaire merite als een boemerang terugkomen: het hernemen of herschrijven van een eigen Mexicaans- of Aziatisch- of Indiaans-Amerikaanse traditie en het zodanig reconstrueren van de canon dat zij plaats biedt aan een rijke en gelijke verscheidenheid aan literaturen en culturen, ontslaat ons niet van de plicht en de noodzaak tot literaire waardeoordelen, hoezeer we ons ook bewust zijn van het feit dat zulke oordelen altijd mede cultureel en historisch bepaald zijn. Het lijdt geen twijfel dat de nieuwe canon een verrijking betekent voor de Amerikaanse literatuur en dat de uitgangscategorieën van *race*, *class* en *gender* op cruciale wijze het inzicht hebben verdiept in voorheen ondergeschoven of onderdrukte dimensies van de Amerikaanse literatuur en cultuur. Maar het is moeilijk je aan de indruk te onttrekken dat wat eens verfrissend revisionisme was in de VS dreigt te verharderen tot een nieuwe orthodoxie, waarin het lezen beperkt blijft tot het ideologisch deconstrueren van repressieve vooronderstellingen over ras en seksualiteit, en er een taboe lijkt te rusten op de vraag naar literaire waarde.

In de geest van Malcolm Cowley zou ik willen pleiten voor een evenwichtiger benadering van tekst en context. Juist vanuit een dubbele leeropdracht in de Amerikaanse letterkunde én Amerikanistiek, dunkt me, zou men oog moeten hebben voor de paradoxale aard van de literatuur, als cultureel document én als autonoom kunstobject, en de tekst dus ook vanuit een dubbele of meervoudige optiek moeten kunnen beschouwen. Een *culturele* lezing hoeft een *literaire* lezing niet uit te sluiten; aandacht voor de culturele *functie* van een tekst maakt aandacht voor de literaire *waarde* niet overbodig.²¹⁸ Overbenadrukking van de ideologische en politieke, en verwaarlozing van de literaire dimensie doet ook aan de minderheidsauteur geen recht.

Een voorbeeld: weinig schrijvers van Indiaans-Amerikaanse komaf zijn zo

vroeg en compleet in de nieuwe canon opgenomen als Louise Erdrich, auteur van zes romans en twee dichtbundels. Wie Erdrich goed wil begrijpen en waarderen moet haar werk interdisciplinair en op meerdere niveaus benaderen. Vanuit *historisch* perspectief moet er het besef zijn van de traumatische geschiedenis van uitroeiing en cultuurroof die de Amerikaanse Indiaan heeft ondergaan, alsmede zicht op recente pogingen de Indiaanse culturele erfenis te beschermen en bewaren. De *culturele functie* van het werk kan geduid worden als een poging die erfenis langs literaire weg veilig te stellen en door te geven. Vanuit *antropologisch* perspectief vooronderstelt deze benadering kennis van de aard en functie van de orale traditie en van een specifiek Indiaanse kosmologie. Op het vlak van *genre* vooronderstelt het kennis van de literaire procédés van het postmodernisme, want Amerikaans-Indiaanse literatuur die zich wil verbinden met de orale traditie past eerder in een postmodernistisch dan een traditioneel-realistisch narratief model, en streeft naar hybridisering van zowel de literaire vorm als de identiteitsbeleving.²¹⁹ Tot slot, op het vlak van *gender* zou er een besef moeten zijn van de conflicterende *gender* patronen in de westerse en Indiaanse cultuur. Maar voor wie Erdrichs werk heeft geanalyseerd in het licht van deze aspecten -- geschiedenis, culturele functie, antropologie, genre en gender -- rest nog de vraag: hoe goed is het? Met name op het niveau van academisch onderwijs, dunkt me, zou het mogelijk moeten zijn hier valide uitspraken over te doen. Anders gezegd: als we Louise Erdrich eenmaal in de canon hebben opgenomen, dan zullen we onze studenten toch ook moeten leren waardeoordelen te vellen, zodat zij -- als lezers met smaak, gevoel en onderscheidingsvermogen -- in staat zullen zijn te differentiëren tussen de zes romans van Erdrich op grond van literaire kwaliteit. Kunnen we dat niet, dan zijn we wellicht uitstekende docenten sociologie, geschiedenis, antropologie of literaire theorie, maar schieten we tekort als docenten van literaire kunst.

De Nederlandse literatuurwetenschapper Douwe Fokkema heeft onlangs, in zijn afscheidscollege, eraan herinnerd dat, hoewel een tekst alleen in een bepaalde culturele context literair genoemd kan worden, het zelden uitsluitend de culturele context is die bepaalt of een tekst als literair moet worden opgevat.²²⁰ Een *reconstructive critic* als David Reynolds heeft bepleit dat, poststructuralisme en deconstructivisme ten spijt, onderscheid tussen literaire en niet-literaire teksten mogelijk is en dat literaire kunst "epistemologisch betekenisvol" is doordat het de "humaniserende artistieke verbeelding" doet gelden.²²¹ De waarde van een literaire tekst is niet uitgeput als we de al dan niet verborgen ideologische boodschappen

hebben gedecodeerd en hem hebben ontmaskerd als een al dan niet bewuste bevestiging van bestaande machtsstructuren, racisme, homofobie, of imperialisme. De meerwaarde van literatuur ligt in haar vermogen een tegenwicht te bieden tegen elke vorm van verstarring, orthodoxie of stereotypering. Juist literatuur heeft oog voor het bijzondere en onvervangbaar eigene aan de menselijke ervaring; zij is rijker en complexer dan welke ideologische lezing ook. Ook de persoonlijke beleving van literatuur en cultuur is altijd onuitwisselbaar. Fokkema heeft in dit verband terecht gewezen op de “maatschappelijke functie” van complexe literatuur: juist door de “uitdaging” die zij vormt voor ons menselijk “bevattingsvermogen” kan zij “de weerbaarheid van de menselijke soort” verhogen en stelt zij ons in staat over de “omheining” van de “eigen tuin” heen te kijken (en misschien te springen).²²² Hierin schuilt ook een belangrijke taak voor het universitaire onderwijs in de letterkunde: studenten trainen tot *sophisticated readers of sensibility*, lezers die vanuit een solide kennis van culturele, politieke, en historische achtergronden in staat zijn de context van een tekst te duiden, maar die daarnaast gevoelig zijn voor literaire nuance en complexiteit en de tekst in al zijn rijkheid en gelaagdheid kunnen bevatten en waarderen. Juist omdat zij de persoonlijke waarneming aanscherpt, verdiept en compliceert, kan literatuur subversief en emancipatoir zijn op een fundamenteel persoonlijk niveau: zij verontrust, destabiliseert zelfgenoegzaamheid, ondermijnt vooroordelen, verbreedt de horizon, en stelt ons in staat buiten de grenzen van de eigen beperkingen te treden door ons te wanen in de wereld van de ander: lezen is reizen naar het onbekende, over de grenzen van ras, cultuur, religie of seksuele geaardheid. Juist in het vermogen om begrip en tolerantie voor het anderszijn van de ander te kweken of verhogen ligt een belangrijke culturele en interculturele functie van het lezen en manifesteert zich wat Malcolm Cowley reeds duidde als de humaniserende werking van de literatuur.

Daarmee zijn we aangeland bij de vraag naar de relevantie van ontwikkelingen in de Amerikaanse Amerikanistiekbeoefening voor de Europese. Hoewel vele van die ontwikkelingen (met name op het gebied van de literaire theorie) internationaal zijn, moeten we die in de Amerikaanse Amerikanistiek ook begrijpen in de context van de specifieke politieke, institutionele en culturele behoeften van het vakgebied in de VS. Zo is de urgentie waarmee het debat over de canon is gevoerd deels te verklaren als een poging om wat op scholen en aan universiteiten wordt

onderwezen in overeenstemming te brengen met een zich snel vermulticulturaliserend Amerika. Als zodanig maakt de Amerikaanse Amerikanistiek deel uit van de cultuurgeschiedenis van de VS en de zelfverkenning en zelfkritiek die daar traditiegetrouw mee gepaard gaan. Zij is dan ook een legitiem en noodzakelijk studieobject voor de Amerikanistiek buiten de VS. Bepaalde Amerikaanse culturele en politieke dilemma's -- de betwiste "eenheid" van de Amerikaanse cultuur en identiteit, de paranoïde hang naar ontmaskering van politieke strategieën van uitsluiting en onderdrukking, de verwoede pogingen te ontsnappen aan de "ideologie" of "retoriek" van "Amerika" -- doen zich voor de Amerikanist in de VS echter dwingender en urgenter voor, simpelweg omdat hij deel uitmaakt van de geschiedenis en ideologie die hij bestudeert en kritiseert.²²³ De resonantie is onvermijdelijk anders voor een Europees Amerikanist. Juist het feit dat we het debat in de VS vanaf een afstand kunnen gadeslaan, geeft ons het voordeel van de wetenschappelijke distantie en relativering, en de mogelijkheid te ontsnappen aan een vertoog dat in de VS prescriptief en limiterend dreigt te worden.

Tot op zekere hoogte zal een Nederlandse of Europese Amerikanistiek altijd mede gestuurd worden door ontwikkelingen in de VS. Kritische kennisneming van die ontwikkelingen blijft dan ook vereist. Maar we hoeven onze onderwijs- en onderzoekspraktijk niet in alle opzichten door "Amerikaanse toestanden" of een Amerikaans paradigma te laten leiden. Een Amerikanistiek in Europa zal moeten en willen rekenen met specifiek nationale en lokale factoren en behoeften van culturele, institutionele en historische aard. De Nederlandse Amerikanist Rob Kroes heeft in dit verband herhaaldelijk gewezen op de onderscheiden intellectuele traditie en wetenschappelijke identiteit van een Europese Amerikanistiek.²²⁴ Nu recentelijk, als gevolg van de geopolitieke verschuivingen sinds het eind van de Koude Oorlog, de subsidiestromen vanuit de VS een ander verloop dreigen te krijgen, deels zelfs om West-Europa heen, is het besef groeiend van de noodzaak tot aanscherping van een eigen nationale of Europese koers in de Amerikanistiek en het nadrukkelijker cultiveren van een Europese blik. Die blik zal er altijd een zijn van *double focus* -- immers, in Europa kijken we niet alleen naar Amerika vanuit ons eigen nationale perspectief, maar als internationale Amerikanisten bezien we ook onze eigen nationale cultuur met andere ogen, en ervaren we haar nadrukkelijker als deel van een Europese cultuur: om met Kroes te spreken, een Europese blik op Amerika is altijd een vorm van "hoger scheelzien".²²⁵ Ook de Duitse Amerikanist Heinz Ickstadt, voorzitter van

de European Association for American Studies (EAAS), heeft bij gelegenheid van de jubileumconferentie van de Netherlands American Studies Association in juni 1997 ervoor gepleit het voordeel van de Europese distantie en eigenheid ten volle te benutten.²²⁶ Dat voordeel kan zich, lijkt me, op vele wijzen manifesteren. Ik geef u twee voorbeelden.

Een Nederlandse Amerikanistiek zal de nieuwe multiculturele canon kunnen verwelkomen als een geweldige verrijking van de Amerikaanse literatuur en cultuur, maar heeft tegelijkertijd meer ruimte om -- naast aandacht voor aspecten van *race*, *class* en *gender* en in het besef dat literaire criteria altijd cultureel, historisch en ideologisch bepaald zijn -- die canon kritisch te bevragen op haar literair-esthetische kwaliteiten dan mogelijk is binnen de politieke en ideologische parameters van het debat in de VS. Daarbij zijn juist de culturele perceptieverschillen interessant: een Nederlander die zich geworteld weet in een sterke democratische traditie van religieuze en culturele tolerantie zal wellicht anders aankijken tegen de problematiek van het multiculturalisme in de VS dan een recente immigrant uit een cultuur van repressie en dictatuur, of dat nu Irak, Vietnam of Cuba is.

Ondanks een stortvloed van vaak zeer polemische publicaties blijft multiculturalisme in de Amerikaanse Amerikanistiek een vaag gedefinieerd begrip: de historicus John Higham heeft het niet ten onrechte bestempeld als "a movement without an overall theory . . . a buzzword, a crusade, and a gigantic mystification."²²⁷ Veelal is het een *catch-all phrase* voor een groot aantal scherp uiteenlopende posities en activiteiten: voor de conservatieven signaleert multiculturalisme het uiteenvallen van het gekoesterde Amerikaanse ideaal van de *melting pot*; voor de gematigden is het slechts een ander woord voor het "cultureel pluralisme" dat Amerika altijd al heeft gekenmerkt; anderen van radicaler pluimage verzetten zich tegen de impliciete eis tot assimilatie die in het begrip besloten ligt en zien het juist als garantie voor behoud van etnische eigenheid; weer anderen staan uiterst wantrouwend tegenover elke vorm van *cooption* in een uiterst flexibele kapitalistische consumptie-cultuur (Henry Louis Gates Jr. sprak in dit verband van de "Benettonization of culture"²²⁸). Voor sommigen speelt multiculturalisme zich vooral af op het niveau van reorganisatie van het universitair curriculum en *affirmative action*; anderen beijveren zich op een direct niveau van *grassroots activism* (sociaal en buurtwerk) met het bewerkstelligen van vreedzame multiculturele coëxistentie; weer anderen zien in het multiculturalisme een malicieus

kapitalistisch plot om goedkope arbeidskrachten te verwerven en staan uiterst terughoudend tegenover nieuwe vormen van *diversity management* in het bedrijfsleven; voor weer anderen is multiculturalisme een ander woord voor postkolonialisme.²²⁹

Idealiter zou het multiculturalisme vanuit een diversiteit aan disciplines onderzocht moeten worden: recht, politieke economie, sociale geografie, beleidswetenschappen, *ethnic studies*, immigratiegeschiedenis, culturele antropologie, vrouwenstudies, religiestudies, literatuur- en kunstwetenschap. Het onlangs opgestarte NWO project over de Nederlandse Multiculturele en Pluriforme Samenleving is een goed voorbeeld. Maar naast een interdisciplinaire is ook een internationaal vergelijkende benadering wenselijk; voor de literatuur biedt het onderzoek dat in Kamer II van de Onderzoekschool Literatuurwetenschap wordt gedaan in de Themagroep “Culturele Identiteit en Postmodern Schrijven” een goede aanzet. Het zou te ver gaan te stellen dat de lezer die zich via de literatuur van multicultureel Amerika een beeld vormt van de interculturele communicatieproblemen in de VS zich in feite traint in flexibiliteit tegenover culturele diversiteit in een toekomstig verenigd en multicultureel Europa, maar het is niet onwaarschijnlijk dat Amerika ook in multicultureel opzicht nog steeds “spiegel en vergrootglas van het Westen” en misschien zelfs “voorbeeld in de verte” blijft.²³⁰ Wie meent dat de situatie in de VS zo geheel anders is dan de Europese heeft gelijk, maar ontnemt daarmee niet de relevantie aan bestudering van de Amerikaanse situatie voor de Europese: in een Europa dat enerzijds gekenmerkt wordt door culturen met een diep gewortelde democratische traditie en een groot respect voor etnische verscheidenheid, maar dat anderzijds niet in staat blijkt de ontbranding van explosieve etnische conflict-situaties te voorkomen of, als ze eenmaal zijn ontbrand, op te lossen zonder hulp van Amerikaanse bemiddeling, past een houding van serieuze en nederige aandacht voor de manier waarop Amerika omgaat, en in een lang verleden is omgegaan, met raciale spanningen en etnische diversiteit. Kennisneming van het Amerikaanse debat kan de perceptie van de Europese culturele situatie verscherpen en verdiepen. Omgekeerd kan, juist waar in de VS het debat in een impasse dreigt te raken,²³¹ een transnationale benadering uitkomst bieden.

Juist hier liggen goede mogelijkheden om de Amerikanistiek buiten de VS een eigen gezicht te geven, en tegelijkertijd een vruchtbare dialoog te blijven voeren met de Amerikanistiek in de VS. Van beide zijden immers klinkt

recentelijk, zij het vanuit verschillende culturele en politieke behoeften, de roep om internationaal vergelijkend onderzoek.²³² Waar door sommigen in de VS driftig wordt ingehakt op het nationale fundament onder American Studies en wordt gepleit voor herschikking van de Amerikanistiek op transnationale grondslag, richt de Europese Amerikanistiek haar blik meer naar binnen en heeft zij, naast aandacht voor de relatie met de VS, oog voor de processen van transculturele integratie en dialoogvorming, niet alleen binnen de Europese Unie, maar ook tussen Oost en West Europa.²³³ Binnen deze herschikking van de Amerikanistiek aan beide zijden zou belangwekkend internationaal vergelijkend interdisciplinair onderzoek gedaan kunnen worden naar de manieren waarop processen van multiculturalisering zich voordoen in de VS en, in toenemende mate, in de verschillende landen in Europa, met ieder hun onderscheiden tradities van nationalisme en van etnische en religieuze tolerantie. Een spiegeling van Europese en Amerikaanse perspectieven kan, dunkt me, belangrijke relativerende en contextualiserende inzichten opleveren, zowel voor begrip van een al dan niet vermeende "eenheid" van de Amerikaanse als van de Europese cultuur.

Een tweede voorbeeld. Niet alleen is er geen systematische vergelijkende geschiedenis van de Amerikanistiek in Europa,²³⁴ er is ook geen vergelijkende internationale culturele geschiedenis van de promotie, distributie en ontvangst van de Amerikaanse literatuur in West- en Oost-Europa. Juist nu Oost en West binnen de EAAS toenadering vinden zou een dergelijke onderneming op Europees niveau, bijvoorbeeld aangezwengeld vanuit de EAAS, een belangwekkende bijdrage kunnen leveren aan enerzijds de geschiedenis van de Amerikanistiek-beoefening in Europa, en anderzijds de Europese en Amerikaanse culturele, politieke en ideologiegeschiedenis.²³⁵

Tot slot wil ik kort stilstaan bij de Nijmeegse beoefening van de Amerikaanse letterkunde en Amerikanistiek.

Binnen het veelsoortige onderzoek dat in het relatief kleine huis van de Nederlandse Amerikanistiek wordt bedreven heeft het Nijmeegse onderzoek in de Amerikaanse letterkunde een eigen plaats en een eigen gezicht. Dat onderzoek heeft zich deels ten doel gesteld om, vanuit een niet-dogmatische en eclectische grondhouding, nuanceringen aan te brengen in de twintigste-eeuwse Amerikaanse literaire en culturele geschiedschrijving middels op oorspronkelijk archiefmateriaal gebaseerd onderzoek naar, onder meer, de rol en functie van literaire en culturele

tijdschriften, naar de invloed van onafhankelijke critici en *men of letters*, naar het leven en werk van auteurs die, om uiteenlopende redenen, aan de wetenschappelijke aandacht in de VS zijn ontsnapt. Deels door zich kritisch en soms tegendraads op te stellen tegenover heersende of modieuze wetenschappelijke tendensen in de VS, heeft het Nijmeegs onderzoek belangrijke leemten kunnen vullen middels literair-historische en cultuur-biografische monografieën.²³⁶ Dat zij zich nationaal en internationaal heeft kunnen profileren, blijkt uit de publicatie van Nijmeegse proefschriften door Amerikaanse en Britse uitgeverijen. Ik spreek hierbij graag het vertrouwen uit dat deze traditie van gedegen Nijmeegs handwerk ook voor toekomstige projecten richtinggevend en inspirerend zal kunnen zijn en dat zij daarnaast model zal kunnen staan voor breder interdisciplinair en vergelijkend onderzoek langs lijnen die ik hierboven, bij wijze van voorbeeld, heb aangegeven. Als we daarbij kunnen leunen op de expertise van een ervaren ploeg docenten en onderzoekers uit een breed scala aan disciplines, gloort er hoop voor een Nijmeegs onderzoekprogramma Amerikanistiek. Daarbij is toekenning van eigen onderzoektijd een *sine qua non*. Dat binnenkort de samenwerking met het Roosevelt Study Center in Middelburg wordt uitgebreid van onderwijs naar onderzoek is een belangrijke stap in de goede richting.

De Nijmeegse opleiding Amerikanistiek viert haar tweede lustrum. In de tien jaar van haar bestaan is zij uitgegroeid tot een evenwichtig multidisciplinair onderwijsprogramma dat, rustend op de pijlers van de geschiedenis en de letterkunde, vanuit een brede diversiteit aan wetenschappelijke disciplines uit de faculteiten der Letteren, Rechtsgeleerdheid, Beleidswetenschappen, en Sociale Wetenschappen, opleidt tot interdisciplinaire deskundigheid inzake de Verenigde Staten. In het versterken van het interdisciplinaire karakter van de opleiding ligt een belangrijke uitdaging voor de toekomst. Daarbij doet zich onvermijdelijk de vraag voor naar institutionele inbedding in lokale en landelijke structuren die niet in alle gevallen adequaat zijn toegesneden op de praktijk van interdisciplinair onderwijs en onderzoek. In het huidige bestel van nationale onderzoekscholen en lokale onderwijsinstituten dreigt Amerikanistiek tussen wal en schip te raken. Voor een optimaal functioneren van onderwijs en onderzoek is, op lokaal niveau, een zelfstandige status als interfacultair onderwijs- en onderzoekcentrum wenselijk, en zou op landelijk niveau gestreefd kunnen worden naar bundeling en concentratie van het Amerikanistiek-onderzoek, mogelijkkerwijs als opstap naar een landelijke onderzoekschool.

Een wetenschappelijk verantwoord Amerikanistiek-programma zal zich rekenschap willen geven van de ontwikkelingen in de Amerikaanse en de Europese Amerikanistiek, van specifieke Nijmeegse expertise, en van de eisen en behoeften van de Nederlandse arbeidsmarkt. Internationalisering van het onderwijs, van oudsher een prioriteit van de Amerikaanse letterkunde in Nijmegen, is daarbij een onmisbaar element. Elke student Amerikaanse letterkunde en Amerikanistiek zou een jaar of semester moeten kunnen doorbrengen aan een Amerikaanse of Europese universiteit en zo kennismaken met Amerikanistiekbeoefening vanuit een transcultureel perspectief. Mede daartoe wil de Nijmeegse opleiding de reeds bestaande uitwisselingsmogelijkheden vergroten, en streeft zij een bilateraal samenwerkingsverband na met de Universiteit van Iowa, waarbij onder meer gezamenlijk multimediaal onderwijs wordt ontwikkeld.

Voor het studieprogramma is continuering en consolidatie van voor Nijmegen profilerende expertise als de Amerikaans-Engelse taalverwerving van wezenlijk belang. Daarnaast zal de opleiding zich willen richten op de verwachtingen die de arbeidsmarkt van onze afgestudeerden heeft, zonder dat de inrichting ervan geheel door beroepsperspectieven hoeft te worden bepaald. Een afgestudeerd Amerikanist zal op de eerste plaats een grote deskundigheid bezitten inzake de cultuur, politiek en geschiedenis van de VS en die, juist door zijn interdisciplinaire training, op flexibele wijze maatschappelijk dienstbaar kunnen maken. Het "verklaren" van "Amerika" aan de Nederlandse samenleving, het ruimen van (nog altijd veel en hardnekkige) misverstanden over de VS, het kunnen plaatsen van recente ontwikkelingen in een cultuurhistorisch perspectief, het begrijpen van de rol van Nederlands-Amerikaanse politieke en economische betrekkingen op het wereldtoneel -- dat alles zijn zaken waaraan een Nederlandse samenleving grote behoefte heeft. Dat de Nijmeegse opleiding daaraan een belangrijke steen heeft bij te dragen is een voorrecht en een zware (zij het ook uitermate plezierige) verantwoordelijkheid. Het is een persoonlijke uitdaging waaraan ik graag mijn beste krachten wil geven.

DANKWOORD

Aan het eind van mijn rede wil ik allereerst het Stichtingsbestuur van de Katholieke Universiteit Nijmegen, het College van Bestuur en het Bestuur van de Faculteit der Letteren danken voor het in mij gestelde vertrouwen. De uitbreiding van de leeropdracht Amerikaanse letterkunde met het veelzijdige veld van de Amerikanistiek geeft aan dat u hoge toekomstverwachtingen heeft van het interdisciplinaire onderwijs en onderzoek. Graag wil ik mijn best doen die verwachtingen waar te maken. Maar wie wil roeien heeft naast een boot ook riemen nodig. Ik vertrouw in dezen op toereikende foerage.

Hooggeleerde Janssens, beste Ger,

“Dear Maitre” schreef Faulkner aan Cowley. Ik ben geen Faulkner en jij geen Cowley; toch zou ik jou zonder schroom als “leermeester” willen toespreken. Het waren jouw fijnzinnige colleges die mij de liefde voor de Amerikaanse letterkunde bijbrachten en de fabuleuze wereld van de Amerikaanse cultuur voor mij openden. De intellectuele prikkeling ervan heeft aard en richting van mijn wetenschappelijke belangstelling bepaald. In de twintig jaar die ik met en naast jou heb gewerkt, heb ik diepe waardering gekregen voor je scherpzinnige wijsheid en je ruimhartigheid. Dat vanuit jouw leerstoel de aanzet is gegeven tot Amerikanistiek is tekenend voor je open kijk op de literatuur. Dat er een Nijmeegse onderzoekstraditie in de Amerikaanse letterkunde bestaat is jouw verdienste. Ik beschouw het als een grote eer en een bijzondere uitdaging om in die traditie te mogen voortbouwen en waar wenselijk nieuwe paden in te slaan.

Hooggeleerde Korsten, beste Frans,

Jij noch ik houden van achterbaksheid. In de korte tijd dat ik jouw collega proximus in de letterkunde ben, hebben wij in de open dialoog een goede basis voor samenwerking gevonden. Ik hoop dat dit in de toekomst zo mag blijven en dat het liggend streepje in de naam van onze vakgroep ook voor het onderwijs en onderzoek in de Engelse en Amerikaanse letterkunde op verbinding zal kunnen duiden.

Collega's van de vakgroep Engels-Amerikaans,

Dat ik, in onbewaakte ogenblikken, de vakgroep nog "instituut" noem, geeft aan dat ik met velen van u een lang verleden heb. In die periode heeft de verzelfstandiging van aandachtsvelden, soms tot aparte opleidingen, vooralsnog weinig afgedaan aan de prettige, no-nonsense werksfeer op de afdeling. De Amerikaanse letterkunde zie ik als een vitaal en integraal deel van de opleiding Engels. Dat vanuit de taakgroep taalkunde serieuze aandacht wordt gegeven aan het Amerikaans-Engels is ook voor onze opleiding een winstpunt. Ik hoop dat, na de opheffing van vakgroepen, de collegiale sfeer van het "instituut" kan blijven voortbestaan.

Collega's van de opleiding Amerikanistiek,

Dat de opleiding in de tien jaar van haar bestaan is uitgegroeid tot een succesrijk onderwijsprogramma is voor een groot deel te danken aan uw enthousiaste inzet en persoonlijke betrokkenheid, vaak *beyond the call of duty* en vanuit krappe toerekeningsmodellen. De prettige wijze waarop we samenwerken sterkt mijn vertrouwen in de toekomst van de opleiding. Al zitten we verspreid over de campus, van Erasmus tot Spinoza, ik hoop dat de Nijmeegse Amerikanistiek toch vooral één huis met vele vensters zal zijn. Het cement in de voegen is daarbij onze gemeenschappelijke fascinatie met die wonderlijke en verbijsterende multicultuur aan de overzijde van de oceaan, die zich op zovele vaak tegenstrijdige wijzen aan ons Nederlanders voordoet en zich het best vanuit een veelheid aan perspectieven laat begrijpen. Wellicht dat we samen de duizendpoot kunnen benaderen die de Amerikanistiek vereist.

Beste Marian,

Zonder jouw dynamisch pionierswerk was Amerikanistiek niet denkbaar geweest. Dat ik je nu soms opzoek op Bureau Buitenland, met aan mijn zij een gast uit de VS, geeft aan dat ik ook op het gebied van internationalisering nog lang met je hoop samen te werken.

Beste Derek, Diederik, Jaap, en Mathilde,

Met jullie deel ik een passie voor het onderwijs en onderzoek in de Amerikaanse letterkunde. Ik hoop dat nog vele jaren, in de goede sfeer van nu, met jullie vol te mogen houden.

Collega's uit de Faculteit,

Van alle huizen op de campus heeft het Erasmusgebouw de meeste vensters. Binnen staan we op de drempel van een grootscheepse herschikking, waarbij de schotten tussen vele kamers worden gelicht. Toch is, dunkt me, voor vruchtbare samenwerking over de muren van oude structuren heen behoud van de eigen wetenschappelijke identiteit geboden. In dat spanningsveld hoop ik met velen van u in goede verstandhouding samen te werken, en wil ik graag de mogelijkheden van nieuw interdisciplinair en vergelijkend onderzoek verkennen.

Collega's uit de Onderzoekschool Literatuurwetenschap,

Ons huis staat vooralsnog in de steigers, maar de contouren van een stevig bouwwerk tekenen zich af. Ik zie ernaar uit om, met u, in de komende jaren gestalte te geven aan internationaal vergelijkend onderzoek, zowel op het gebied van het modernisme als het multiculturalisme.

Collega's uit het NASA bestuur,

Al vele jaren werken we samen aan het stimuleren van de Amerikanistiekbeoefening in Nederland en het bevorderen van de nationale en de internationale dialoog: ik koester de open sfeer waarin we dat doen, wars van kleinzielige rivaliteit en plaatselijke universitaire politiek, en de kosmopolitische speelsheid van onze jaarlijkse internationale conferenties. De weerklank die u hebt willen geven aan het Nijmeegs initiatief van een landelijke Amerikanistendag heeft de saamhorigheid in de Nederlandse Amerikanistiek versterkt. Ik hoop dat NASA in de toekomst de Nederlandse Amerikanistiek nog ver de hoogte in mag schieten.

Dames en heren studenten,

Voor velen van u is en blijft de Amerikaanse letterkunde toegangspoort tot de Amerikaanse cultuur. Ik heb proberen aan te geven dat de literatuur ook een eigen, bijzondere waarde heeft, zowel in het wetenschappelijk verkenningsproces als in de persoonlijke vorming. In mijn colleges hoop ik, in dialoog met u, de dubbele gelaagdheid van een literaire en culturele benadering verder gestalte te geven en wetenschappelijk te verdiepen. Maar de literatuur is slechts één van vele wijzen waarop de Amerikaanse cultuur zich aan u manifesteert. Vooral de media, film en de populaire cultuur genieten uw belangstelling. Als studenten Amerikanistiek weet u zich geplaatst voor de bijzondere uitdaging van een multidisciplinair studieprogramma;

ik ben ervan overtuigd dat de hoge eisen van intellectuele en methodologische flexibiliteit die de opleiding aan u stelt u ook maatschappelijk veel profijt zal opleveren.

Lieve Annet, Ans, Bea, Cary, Dré, Jan, Mieke, René, Renate, Willem,
Voor ons heeft 'oud' en 'nieuw' eerder de klank van vriendschap dan van wetenschap. Dat ik mij, mede dankzij onze jaarlijkse escapades, nauw met jullie verbonden weet, maakt mij een rijker mens; daarmee dienen ook jullie indirect de wetenschap.

Lieve Pa en Ma,

Dat ik vandaag hier sta dank ik voor een groot deel aan jullie. De fundamenten die jullie hebben gelegd en de onvoorwaardelijke steun en stimulans die ik, in voor- en tegenspoed, van jullie heb ontvangen hebben ervoor gezorgd dat -- ondanks mijn soms verontrustende bokkesprongen -- het met "onze Hans" allemaal toch nog goed is gekomen. Ik ben blij en dankbaar dat jullie hier vandaag aanwezig zijn.

Liefste Ella en Saskia,

Het is jullie lot te moeten leven met de Amerikaanse droom van een soms bezeten mens. Dat jullie dat al zo lang zo vrolijk volhouden verdient de hoogste lof. Ella, met jouw frisse Zeeuwse kijk op het leven "onder professoren" bewaak jij de grenzen van mijn fascinatie. Saskia, dat ik de drie zingende neefjes van Michael Jackson soms bestempel tot de Kwik, Kwek en Kwak van de popmuziek is in jouw ogen onvergeeflijk "blij"; maar jij bent en blijft mijn favoriete Spice Girl. Samen met jullie hoop ik nog lang het leven -- hier en in Amerika -- vanuit vele vensters te bekijken. Ik draag deze rede met liefde aan jullie op.

Ik dank u voor uw aandacht.

NOTEN

Met dank aan Robert Cowley voor zijn toestemming om te citeren uit ongepubliceerde brieven, dagboeken en manuscripten uit de Malcolm Cowley Papers in de Newberry Library in Chicago; aan Syracuse University Library, voor toestemming om te citeren uit de Granville Hicks Papers; aan de Yale Collection of American Literature, Beinecke Rare Book and Manuscript Library, om te citeren uit de Robert Penn Warren Papers en de F.O. Matthiessen Papers; en aan de John F. Kennedy Library, Boston, voor gebruik van de Ernest Hemingway Papers. Tenzij anders aangegeven verwijzen de noten betreffende ongepubliceerd bronnenmateriaal naar de Malcolm Cowley Papers.

- 1 Ongepubliceerde lezing, Syracuse University, 9 juni 1947.
- 2 *College English* 53 (maart 1991), 264-281.
- 3 Robert E. Spiller, "History of a History," in *Milestones in American Literary History* (Westport, Connecticut: Greenwood Press, 1977), 111-128.
- 4 Alfred Kazin, *On Native Grounds: An Interpretation of Modern American Prose Literature* (New York: Harcourt, Brace, Jovanovich, Inc., 1942), 488.
- 5 Malcolm Cowley, "Hemingway's Wound -- And Its Consequences for American Literature," in *The Portable Malcolm Cowley*, red. Donald W. Faulkner (New York: Viking Press, 1990), 432.
- 6 *Literary History of the United States*, red. Robert E. Spiller, Willard Thorp, Thomas H. Johnson, Henry Seidel Canby (New York: The Macmillan Company, 1948), xix-xx. Het voorwoord, "An Address to the Reader," was geschreven door Canby. Voor een analyse van het spanningsveld tussen retoriek en werkelijkheid van 'Amerika', zie Sacvan Bercovitch, *Rites of Assent: Transformations in the Symbolic Construction of America* (New York & London: Routledge, 1993). Zie ook Philip Gleason, "Americans All: Ethnicity, Ideology, and American Identity in the Era of World War II," in *The American Identity: Fusion and Fragmentation*, red. Rob Kroes (Amsterdam: Amerika Instituut, 1980), 235-264, en zijn "World War II and the Development of American Studies," *American Quarterly* 36 (1984), 343-358.
- 7 *Literary History of the United States*, red. Robert E. Spiller et al., xxiii-xxiv.
- 8 Tremaine McDowell, *American Studies* (Minneapolis: University of Minnesota Press, 1948), 32.
- 9 McDowell, *American Studies*, 33.
- 10 McDowell, 91-92.
- 11 McDowell, 93.
- 12 Voor een bespreking van McDowell in het licht van ontwikkelingen na de Koude Oorlog, zie André Kaenel, "After the Cold War: Region, Nation and World in American Studies," in *'Writing' Nation and 'Writing' Region in America*, red. Theo D'haen & Hans Bertens (Amsterdam: VU University Press, 1996), 73-81.

- 13 Zie bijvoorbeeld *Reconstructing American Literary History*, red. Sacvan Bercovitch (Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 1986); *Redefining American Literary History*, red. A. LaVonne Brown Ruoff en Jerry W. Ward, Jr. (New York: Modern Language Association, 1990); Paul Lauter, *Canons and Contexts* (New York: Oxford University Press, 1991); een belangwekkende serie essays, onder meer door Bercovitch, Emory Elliott, Annette Kolodny en William C. Spengemann, verscheen tussen 1985 en 1988 in *American Literature*.
- 14 Zie in dit verband ook Theo D'haen, 'Fragments against our ruins': *Canons in de Anglistiek* (Amsterdam: Uitgeverij De Arbeiderspers, 1988).
- 15 Zie in dit verband de essays van Hans Bertens (over de *Harper American Literature*) en van Theo D'haen (over de *Heath Anthology*) in *Rewriting the Dream: Reflections on the Changing American Literary Canon*, red. W.M. Verhoeven (Amsterdam-Atlanta, Georgia: Rodopi, 1992), 129-138, 233-244; en van Hans Bak over de *Heath Anthology* in *Multiculturalism and the Canon of American Culture*, red. Hans Bak (Amsterdam: VU University Press, 1993), 65-80.
- 16 Emory Elliott, "Preface," *Columbia Literary History of the United States* (New York: Columbia University Press, 1988), xiii.
- 17 Sacvan Bercovitch, "Introduction," *Cambridge History of American Literature* (Cambridge, Massachusetts: Cambridge University Press, 1994), 3.
- 18 Sacvan Bercovitch, *Rites of Assent: Transformations in the Symbolic Construction of America* (New York & London: Routledge, 1993), 374.
- 19 Sacvan Bercovitch, *Rites of Assent*, 355.
- 20 Zie bijvoorbeeld Nina Baym, *Feminism and American Literary History* (New Brunswick, N.J.: Rutgers University Press, 1992); Donald E. Pease, "New Americanists: Revisionist Interventions into the Canon," *boundary 2* 17 (1990), 1-37. Frederic Crews, *The Critics Bear It Away: American Fiction and the Academy* (New York: Random House, 1992), xiii-xxi, 16-46, levert scherpe maar interessante kritiek op de New Americanists. Recenter is William V. Spanos, *The Errant Art of 'Moby Dick': The Canon, the Cold War, and the Struggle for American Studies* (Durham & London: Duke University Press, 1995).
- 21 Cowley, *The Literary Situation* (New York: Viking Press, 1954), 14.
- 22 K. van Berkel, *Renaissance der cultuurwetenschap* (Leiden: Martinus Nijhoff, 1986), 83-89.
- 23 Zie Spiller, *Milestones*, 39-41.
- 24 Zie bijvoorbeeld Warren I. Susman, *Culture as History: The Transformation of American Society in the Twentieth Century* (New York: Pantheon, 1984). Morris Dickstein, *Double Agent: The Critic and Society* (New York & Oxford: Oxford University Press, 1992), 131, noemt het boek "axiomatisch" voor begrip van de cultuurgeschiedenis van het interbellum.
- 25 Cowley aan Burke, 31 juli 1917, in *The Selected Correspondence of Kenneth Burke and Malcolm Cowley, 1915-1981*, red. Paul Jay (New York: Viking Press, 1988), 50.

- 26 De titel van zijn verzamelde essays: *A Many-Windowed House: Collected Essays on American Writers and American Writing* (Carbondale & Edwardsville: Southern Illinois University Press, 1970).
- 27 *Exile's Return: A Literary Odyssey of the 1920s* (New York: Viking Press, 1951), 102.
- 28 *Exile's Return*, 160. Voor uitgebreide bespreking van Cowley in de jaren twintig zie mijn *Malcolm Cowley: The Formative Years* (Athens & London: University of Georgia Press, 1993).
- 29 Cowley, *The Dream of the Golden Mountains: Remembering the 1930s* (New York: Viking Press, 1980), 31-45.
- 30 *Dream of the Golden Mountains*, xii.
- 31 Morris Dickstein, *Double Agent: The Critic and Society* (New York & Oxford: Oxford University Press, 1992), 129.
- 32 Alfred Kazin, *Starting Out in the Thirties* (Boston & Toronto: Little, Brown and Company, 1965), 15.
- 33 Zie, bijvoorbeeld, Cowley, *Think Back on Us: A Contemporary Chronicle of the 1930s*, red. Henry Dan Piper (Carbondale & Edwardsville: Southern Illinois University Press, 1967), 47-51, 56-62, 78-80, 81-83, 87-94, 130-135.
- 34 "There is no single theory of the function of art that has not finally confined and narrowed and impoverished art, whether the theory be that of Plato, Aristotle, Kant, Schopenhauer, Mallarmé, Plekhanov or the Russian Association of Proletarian Writers. Art is obviously richer, more varied in its purposes and effects, than any of the theories that have tried to reduce it to order and guide it in one direction." *Think Back on Us*, 58.
- 35 "Humanizing Society," in *The Critique of Humanism: A Symposium*, red. C. Hartley Grattan (1930; Port Washington, New York: Kennikat Press, Inc., 1968), 82-83.
- 36 "Humanizing Society," 84.
- 37 "Writers in Support of Communists," *Daily Worker*, 14 september 1932, 1; "2,000 Professionals, Writers, Artists, Pledge Support to Communists in Elections," *Daily Worker* 14 oktober 1932, 1.
- 38 Kazin, *Starting Out in the Thirties*, 16.
- 39 Voor een beknopte bespreking van Cowleys radicale betrokkenheid, zie Daniel Aaron, *Writers on the Left* (New York: Avon, 1961), 347-357, en mijn "Gazing East: Malcolm Cowley, *The New Republic*, and the Path to War," in *From Theodore Roosevelt to FDR: Internationalism and Isolationism in American Foreign Policy*, red. Daniela Rossini (Keele: Keele University Press, 1995), 147-184.
- 40 Cowley, -- *And I Worked at the Writer's Trade: Chapters of Literary History, 1918-1978* (New York: Viking Press, 1978), 137.
- 41 Voor een uitgebreidere bespreking van deze episode, zie mijn "Gazing East: Malcolm Cowley, *The New Republic*, and the Path to War, 1939-1941," 147-152.
- 42 -- *And I Worked at the Writer's Trade*, 150.
- 43 "Echoes from Moscow: 1937-1938," *Southern Review* XX (1984), 11.
- 44 -- *And I Worked at the Writer's Trade*, 139.

- 45 Cowley aan Van Wyck Brooks, 4 november 1939. De brief aan Brooks bevatte de kern van de bezwaren die Cowley later publiekelijk vorm zou geven in langere artikelen: zie "The Michael Golden Legend," *Decision* II (juli 1941), 40-45, en "Faith and the Future," in *Whose Revolution?* red. Irving DeWitt Talmadge (New York: Soskin, 1941), 135-165.
- 46 De *cartoon* werd later afdrukt in *Time*, als illustratie bij een schampere bespreking van voormalige *fellow-travelers* die nu in groten getale uit de "Moskou Express" waren gestapt. Samuel Sillen, "Authors of Surrender," *New Masses*, 8 oktober 1940, 4-7; "The Revolt of the Intellectuals," *Time*, 6 januari 1941, 58-59.
- 47 Cowley aan Mumford, [eind februari 1941].
- 48 Bak, "Gazing East," 158-171. In de komende vier jaar zou Cowley wel een wekelijkse boekpagina schrijven.
- 49 Dagboek 3, 29 januari 1941, 75-77.
- 50 Cowley aan MacLeish, 16 november 1941.
- 51 Dies had zich al vroeg de rol van moreel hoeder van de natie aangemeten. In een boek met de onheilspellende titel *The Trojan Horse in America* (1940) had hij betoogd dat de federale bureaucratie doorspekt was van "hundreds of left-wingers and radicals who do not believe in our system of private enterprise." In 1941 telde hij er al 1200. David Cauter, *The Great Fear: The Anti-Communist Purge Under Truman and Eisenhower* (New York: Simon and Schuster, 1978), 88-89.
- 52 *Congressional Record* vol. 88, 1 (77th Congress, 2nd session), 15 januari 1942, 407-411.
- 53 "Fair Enough," *New York Telegram*, 30 januari 1942.
- 54 "Inopportune," *Time*, 16 februari 1942, 13-14. Een ingezonden brief van Cowley, waarin hij ontstaansgeschiedenis en context van de gedichten duidde en erop wees dat het land in 1942 "ernstiger gevaren" kende dan een vermeend groepje opruiende dichters of literaire redacteuren, ontlokte het schampere commentaar dat *Time* "vrolijk toegaf" dat Cowley "geen gevaar was voor de natie." (*Time*, 16 maart 1942, 6)
- 55 Zie *Conversations with Malcolm Cowley*, red. Thomas Daniel Young (Jackson & London: University Press of Mississippi, 1986), 19-27.
- 56 Cowley aan MacLeish, 21 januari 1942; Cowley aan Gould, 18 februari en 3 maart, 1942.
- 57 MacLeish zelf stond volledig achter Cowley: in een brief aan de United States Civil Service Commission verdedigde hij Cowley als "one of the sincerest democrats -- one of the sincerest believers in government of the people, by the people, and for the people -- in this country." (26 februari 1942)
- 58 Cowley aan MacLeish, 12 maart 1942.
- 59 Felix Frankfurter, later rechter in het Supreme Court, zag geen kans iets te ondernemen (Frankfurter aan Cowley, 17 maart 1942), en ook een brief aan Roger Baldwin van de American Civil Liberties Union, waarin Cowley wees op de "sinistere" gevaren van terreur en conformisme die in de situatie besloten lagen, bleef zonder resultaat. (14 maart 1942) Uiteindelijk werd op last van Attorney General Francis Biddle de zaak als afgedaan

- beschouwd. (Ugo Carusi aan Cowley, 23 maart 1943; Cowley aan Caruso, 21 april 1942)
- 60 Dagboek 3, 13 december 1940, 76.
- 61 -- *And I Worked at the Writer's Trade*, 158.
- 62 Zie Gerald Graff, *Professing Literature: An Institutional History* (Chicago & London: University of Chicago Press, 1987), vooral 121-243.
- 63 Mary Mellon was de echtgenote van Paul Mellon, erfgenaam van het Mellon fortuin, dat later de Bollingen Foundation ondersteunde; Cowley sloot een contract af voor de literatuurgeschiedenis met uitgeverij Doubleday, Doran, maar is er niet in geslaagd het boek als geheel te voltooiën. Afzonderlijke essays verschenen in *A Many-Windowed House* (1970); het deel over de schrijvers van zijn eigen generatie werd *A Second Flowering: Works and Days of the Lost Generation* (1973)
- 64 Cowley aan Burke, 20 oktober 1931 (*Selected Correspondence*, 197).
- 65 *Exile's Return* (1934; New York: Viking Press, 1994) eindigde met een retorische overbenadrukking van de "outer world": "Artists used to think that the world outside had become colorless and dull in comparison with the bright inner world they so tenderly nourished; now it is the inner world that has been enfeebled as a result of its isolation; it is the outer world that is strong and colorful and demands to be imaginatively portrayed." (332)
- 66 Kazin, *On Native Grounds*, xi. Voor een analyse van Kazins *On Native Grounds*, zie R.W.M. Verwaaijen, *Alfred Kazin: Selfhood in America* (dissertatie KU Nijmegen, 1997), 15-75.
- 67 Cowley aan Granville Hicks, 15 juli 1944, Hicks Papers. Hicks was een voormalig Partijlid en redacteur van het communistische *New Masses*.
- 68 "Spender, Auden and After," *New Republic* CVII, 5 oktober 1942, 419.
- 69 *The Faulkner Reader* (New York: Random House, 1954), 3-4.
- 70 Cowley aan Stanley Young, 11 april 1944.
- 71 William L. O'Neill, *A Better World: The Great Schism: Stalinism and the American Intellectuals* (New York: Simon and Schuster, 1982), 52.
- 72 Cowley aan Warren, 23 mei 1946, Warren Papers.
- 73 Cowley aan Edwin H. Cady, 12 juni 1947.
- 74 "America the So Beautiful," *New Republic* CVII, 2 augustus 1942, 122-123.
- 75 "In Defense of the 1920's," *New Republic* CX, 1 mei 1944, 564-565. Herdrukt in *The Flower and the Leaf*, 179-184. Voor Cowley over MacLeish, zie "Poets and Prophets," *New Republic* CIV, 5 mei 1941, 639-640; voor Cowley over DeVoto, zie ook "The War against Writers," *New Republic* CX, 8 mei 1944, 631-632.
- 76 "Frost: A Dissenting Opinion," *New Republic* CXI, 11 september 1944, 312-313; "The Case against Mr. Frost: II," *New Republic* CXI, 18 september 1944. Herdrukt in *A Many-Windowed House*, 201-212.
- 77 Cowley aan Mary Mellon, 18 augustus 1944.

- 78 "The Return of Henry James," *New Republic* CXII, 22 januari 1945, 121-122; "The Two Henry Jameses," *New Republic* CXII, 5 februari 1945, 177-178, 180. Herdrukt in *A Many-Windowed House*, 89-99.
- 79 "Hawthorne in Solitude," *New Republic* CXIX, 2 augustus 1948, 19-23; "Hawthorne in the Looking-Glass," *Sewanee Review* LVI (herfst 1948), 545-563. Herdrukt in *A Many-Windowed House*, 3-34.
- 80 "Walt Whitman: The Miracle," *New Republic* CXIV, 18 maart 1946, 185-188; "Walt Whitman: The Secret," *New Republic* CXIV, 8 april 1946, 481-484; "Walt Whitman: The Philosopher," *New Republic* CXVII, 29 september 1947, 29-31; "Whitman: The Poet," *New Republic* CXVII, 20 oktober 1947, 27-30. Herdrukt in *A Many-Windowed House*, 35-75. Cowley vond bevestiging voor zijn lezing van de Amerikaanse traditie in W.H. Auden's *The Double Man* (1941): "The American literary tradition [schreef Auden] ... is much nearer to Dostoyevsky than to Tolstoy. It is a literature of lonely people. Most American books might well start like *Moby Dick*: 'Call me Ishmael.' ... Most American novels are parables, their settings, even when they pretend to be realistic, symbolic settings for a timeless and unlocated (because internal) psychomachia." Cowley recenseerde *The Double Man* in 1941 ("Auden in America," *New Republic* CIV, 7 april 1941, 473-474) en copieerde de passage in zijn dagboek in maart 1941; hij citeerde de passage in "Walt Whitman: Poet of America?" *New York Times Book Review*, 24 februari 1946, 1, 36.
- 81 *Saturday Review of Literature* XXII, 31 augustus 1940, 3-4, 15-16.
- 82 "The Generation That Wasn't Lost," *College English* V (februari 1944), 237, 238.
- 83 *On Native Grounds*, ix.
- 84 Matthiessen, *American Renaissance: Art and Expression in the Age of Emerson and Whitman* (New York: Oxford University Press, 1941). Zie ook Leo Marx, "'Double Consciousness' and the Cultural Politics of F.O. Matthiessen," in *The Pilot and the Passenger* (New York & Oxford: Oxford University Press, 1988), 245; en Bercovitch, *Rites of Assent*, 363.
- 85 Cowley aan Matthiessen, 24 juli 1944, Matthiessen Papers.
- 86 "The Generation That Wasn't Lost," *College English* V (februari 1944), 233-239.
- 87 Cowley aan Robert E. Spiller, 9 april 1944.
- 88 "Introduction," *The Portable Hemingway*, red. Malcolm Cowley (New York: Viking Press, 1944), vii-xxiv.
- 89 "Twenty Years of Hemingway," *New Republic* CXI, 23 oktober 1944, 524.
- 90 Carlos Baker, *Ernest Hemingway: A Life Story* (New York: Charles Scribner's Sons, 1969), 490.
- 91 Hemingway aan Cowley, 3 september 1945, Hemingway Papers.
- 92 *Ernest Hemingway: Selected Letters, 1917-1961*, red. Carlos Baker (London: Granada, 1981), 680-681. Cowleys interpretatie van de "duistere" Hemingway drukte een stempel op de Hemingway kritiek, al werd zijn lezing door latere critici (Philip Young, Mark Schorer, Carlos Baker, Scott Donaldson) uitgediept en bijgesteld. In 1981 kwam er een

scherpe aanval door Kenneth S. Lynn vanuit neo-conservatieve hoek. Zie Lynn, *The Airline to Seattle* (Chicago & London: University of Chicago Press, 1983), 108-131, en zijn *Hemingway* (New York: Fawcett, 1987). Zie ook Cowleys repliek in *The Portable Malcolm Cowley*, red. Donald W. Faulkner (New York: Viking, 1990), 417-435. Toen Cowley in 1949, als eerste en met Hemingways medewerking, een biografisch portret schreef voor *Life*, was Hemingways respons aanmerkelijk negatiever. Cowleys "Portrait of Mister Papa" (*Life* XXVI, 10 januari 1949, 86-90, 93-94, 96-98, 100-101) was een populariserend en lichtelijk hagiografisch portret, dat Hemingways rol als oorlogsheld en sportman benadrukte en, vooral door het effect van een rijkelijk geïllustreerde publicatie in *Life*, bijdroeg tot een soort legendevorming waar Hemingway zich in toenemende mate van distantieerde.

- 93 *Faulkner: A Collection of Critical Essays*, red. Robert Penn Warren, (Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, Inc., 1966), 10.
- 94 Cowley, *The Faulkner-Cowley File: Letters and Memories, 1944-1962* (New York: Viking Press, 1966).
- 95 "Voodoo Dance," *New Republic* LXXXII, 10 april 1935, 254-255.
- 96 "Poe in Mississippi," *New Republic* LXXXIX, 4 november 1936, 22.
- 97 "Faulkner by Daylight," *New Republic* CII, 15 april 1940, 510.
- 98 "Go Down to Faulkner's Land," *New Republic* CVI, 29 juni 1942, 900.
- 99 In het door Cowley vertaalde *Imaginary Interviews* (New York: Alfred A. Knopf, 1944) gaf Gide blijk van zijn bewondering voor Amerikaanse schrijvers als Faulkner die de "plunge into the abyss" aandurfd. Zie 140-146.
- 100 Perkins aan Cowley, 31 januari 1944.
- 101 Best aan Cowley, 3 augustus 1944.
- 102 *Faulkner-Cowley File*, 9.
- 103 "William Faulkner's Human Comedy," *New York Times Book Review*, 29 oktober 1944, 4.
- 104 "William Faulkner Revisited," *Saturday Review of Literature* XXVIII, 14 april 1945, 13-16.
- 105 "William Faulkner's Legend of the South," *Sewanee Review* LIII (zomer 1945), 343-361.
- 106 *Faulkner-Cowley File*, 14-17.
- 107 Tate aan Cowley, 18 december 1944.
- 108 Tate aan Cowley, 9 februari 1945.
- 109 *Faulkner-Cowley File*, 62.
- 110 *Faulkner-Cowley File*, 90-91.
- 111 Lawrence H. Schwartz, *Creating Faulkner's Reputation: The Politics of Modern Literary Criticism* (Knoxville: University of Tennessee Press, 1988), 55.
- 112 "Mr. Faulkner's Southern Saga," *New York Times Book Review*, 15 mei 1946, 1, 45.
- 113 "Cowley's Faulkner," *New Republic* CXV, 12 augustus 1946, 176-180; 26 augustus 1946, 234-237.

- 114 Zie, bij voorbeeld, Cheryl Lester, "To Market, to Market: *The Portable Faulkner*," *Criticism* 29 (1987), 371-389, en Susan V. Donaldson, "Reading Faulkner Reading Cowley Reading Faulkner: Authority and Gender in the Compson Appendix," *The Faulkner Journal* VII (herfst 1991/ voorjaar 1992), 27-41.
- 115 Frederic Crews, *The Critics Bear It Away*, 116. Ook Simon Vestdijk was kritisch: "wie de herschepping van Cowley met zich meedraagt, doet denken aan Atlas, die de wereldbol op zijn nek torst, met het onaangename bewustzijn het zich daarbij tien maal te gemakkelijk te maken." ("William Faulkner, Amerikaans schrijver van de Zuidelijke Staten," *Het Parool*, 13 maart 1948, 7.)
- 116 *Faulkner-Cowley File*, 151-175.
- 117 Cowley, *A Second Flowering: Works and Days of the Lost Generation* (New York: Viking Press, 1973), 149.
- 118 Voor een uitgebreide bespreking van Vestdijks reactie op Cowleys *Portable Faulkner*, zie mijn "Een onverwisselbaar accent: Vestdijk over Amerikaanse literatuur," *Vestdijkjaarboek 1997. S. Vestdijk als lezer*, red. H. Bekkering e.a. (Amsterdam: Nijgh & Van Ditmar, 1997), 116-134.
- 119 Frederic Crews, *The Critics Bear It Away*, 114-120.
- 120 Vooral Lawrence Schwartz heeft op verhelderende wijze aangetoond hoe een complex samenspel van ideologische, politieke en institutionele factoren de reputatie van Faulkner heeft bepaald. In de lezing van Schwartz zou Cowley een specifiek politieke rol hebben gespeeld in een brede samenzwering van Amerikaanse uitgeverijen, de Rockefeller Foundation en de New Critics met als doel Faulkner te vormen tot groots nationalistisch boegbeeld van een vrije westerse democratisch-kapitalistische cultuur en hem daarmee als wapen te kunnen inzetten in het ideologische strijdperk van de Koude Oorlog. Lawrence H. Schwartz, *Creating Faulkner's Reputation: The Politics of Modern Literary Criticism* (Knoxville: University of Tennessee Press, 1988).
- 121 Cowley aan Spiller, 21 februari 1945.
- 122 Cowley aan Spiller, 4 mei 1946.
- 123 Cowley aan Spiller, 5 augustus 1946.
- 124 Cowley aan Spiller, 14 september 1945 en 13 november 1945.
- 125 *Literary History of the United States*, 1374-1391.
- 126 Cowley aan Burke, 9 december 1948 (*Selected Correspondence*, 285-286).
- 127 "Why Teach American Literature?" ongepubliceerde lezing, Syracuse University, 9 juni 1947.
- 128 "Three Cycles of Myth in American Writing," *A Many-Windowed House*, 229-243.
- 129 "Some Notes for Postwar Writers," ongepubliceerde lezing, Syracuse University, 10 juni 1947.
- 130 Cowley aan Granville Hicks, 8 maart 1949.
- 131 Van Wyck Brooks aan Cowley, 17 mei 1946.
- 132 Cowley aan Tremaine McDowell, 24 mei 1948; Cowley aan William Van O'Connor, 9 februari 1949; Cowley aan John Finch, 9 februari 1949.

- 133 Cowley aan Burke, 1 april 1947 (*Selected Correspondence*, 276).
- 134 Cowley aan Burke, 24 augustus 1945 (*Selected Correspondence*, 269).
- 135 Cowley aan Macdonald, 6 maart 1947.
- 136 Voor Matthiessens positie in relatie tot de Koude Oorlog, zie William E. Cain, *F.O. Matthiessen and the Politics of Criticism* (Madison: University of Wisconsin Press, 1988), vooral 91-131.
- 137 Irving Howe, "The Sentimental Fellow-traveling of F.O. Matthiessen," *Partisan Review* 15 (1948), 1125-1129.
- 138 "The European Travel Diary of a Humanist," *New York Herald Tribune Books*, 12 september 1948, 5.
- 139 Cowley aan Matthiessen, 5 oktober 1948.
- 140 Cowley aan Hicks, 20 april 1949, Hicks Papers.
- 141 Cowley aan Hicks, 1 maart, 8 maart en 5 april 1949; Cowley aan Allen Tate, 6 en 27 maart 1949; Tate aan Cowley, 5 april 1949; Cowley aan Hemingway, 3 mei 1949 (*Portable Malcolm Cowley*, 487-488).
- 142 Cowley aan Hicks, 1 maart 1949.
- 143 Cowley aan Heilman, 8 november 1948.
- 144 Cowley aan Heilman, 28 maart 1949.
- 145 Jane Sanders, *Cold War on the Campus: Academic Freedom at the University of Washington, 1946-1964* (Seattle & London: University of Washington Press, 1979), 87.
- 146 Voor Cowleys rol in de zaak Hiss, zie Alistair Cooke, *A Generation on Trial: U.S.A. v. Alger Hiss* (New York: Alfred A. Knopf, 1950), John Chabot Smith, *Alger Hiss: The True Story* (New York: Holt, Rinehart & Winston, 1976), en Allen Weinstein, *Perjury: The Hiss-Chambers Case* (New York: Random House, 1978). Op basis van een dagboekverslag van een lunch die hij in december 1940 met Chambers had gehad, getuigde Cowley niet zozeer voor of tegen Hiss alswel tegen Chambers; de negatieve publiciteit kwam dan ook met name van (aanhangers van) Chambers.
- 147 Cowley aan Heilman, 21 november 1949.
- 148 Heilman aan Cowley, 28 november 1949.
- 149 Jane Sanders, *Cold War on the Campus*, 88-89; Robert B. Heilman, "Cowley as University Professor: Episodes in a Societal Neurosis," *Horns of Plenty: Malcolm Cowley and his Generation* 1 (herfst 1988), 17-18; Cowley aan Heilman, 20 december 1949.
- 150 Vern Countryman, *Un-American Activities in the State of Washington: The Work of the Canwell Committee* (Ithaca, New York: Cornell University Press, 1951), 280-285.
- 151 Robert B. Heilman, "Cowley as University Professor," 15-18; Heilman aan Cowley, 23 december 1949; Cowley aan Heilman, 23 december 1949; Heilman aan Cowley, 27 december 1949; Cowley aan Harry Post, 8 januari 1950; Cowley aan Granville Hicks, 21 januari 1950.
- 152 Heilman aan Cowley, 27 december 1949.
- 153 Cowley aan Heilman, 23 december 1949.

- 154 Cowley, "Gammon for Dinner," *Interim* IV (1954), 21-24. Herdrukt in *The Flower and the Leaf*, 107-111.
- 155 Leo Marx, "'Double Consciousness' and the Cultural Politics of F.O. Matthiessen," *The Pilot and the Passenger*, 241-242.
- 156 Cowley aan Alan Barth, 15 mei 1950.
- 157 "For Matty," ongepubliceerd manuscript.
- 158 Cowley aan Murdock, 4 mei 1950.
- 159 Carey McWilliams aan Cowley, 20 maart 1950; Cowley aan McWilliams, 3 april 1950.
- 160 Arthur Miller aan Cowley, 1 november 1950; Cowley aan Miller, 4 november 1950.
- 161 Cowley aan Theodore Hornberger, 27 september 1950.
- 162 Theodore Hornberger aan Cowley, 30 september, 3 oktober, 25 oktober, 27 oktober 1950; Cowley aan Hornberger, 28 oktober 1950.
- 163 Cowley aan president James L. Morrill, 29 oktober 1950.
- 164 Cowley aan Samuel Monk, 1 november 1950.
- 165 *Dream of the Golden Mountains*, 228-230.
- 166 Cowley aan James Laughlin, 7 maart 1947.
- 167 Cowley aan Marshall Best, 16 november 1949.
- 168 Zie John D. Hazlett, "Conversion, Revisionism, and Revision in Malcolm Cowley's *Exile's Return*," *South Atlantic Quarterly* 82 (voorjaar 1983), 179-188.
- 169 Cowley, *Exile's Return: A Literary Odyssey of the 1920s* (New York: Viking Press, 1951), 289.
- 170 Lloyd Morris, "Most Vivacious Account of Literary Life in the Twenties," *New York Herald Tribune Books*, 8 juli 1951, 1, 10.
- 171 Spiller, *Milestones*, 39-41.
- 172 Zie Richard Pells, *The Liberal Mind in a Conservative Age: American Intellectuals in the 1940s and 1950s* (New York: Harper & Row, 1985), en Tity de Vries, *Complex Consensus: Amerikaanse en Nederlandse intellectuelen in debat over politiek en cultuur, 1945-1960* (Hilversum: Verloren, 1996), 1-130.
- 173 *The Literary Situation*, 17.
- 174 *The Literary Situation*, 43-58.
- 175 *The Literary Situation*, 74-95.
- 176 *The Literary Situation*, 20.
- 177 *The Literary Situation*, 3-22; "American Scholar Forum: The New Criticism," *American Scholar* XX (1950-1951), 88.
- 178 *The Literary Situation*, 23-42.
- 179 *The Literary Situation*, 102.
- 180 Zie, bijvoorbeeld, Dwight Macdonald, *Against the American Grain: Essays on the Effects of Mass Culture* (New York: Vintage, 1962); "Our Country and Our Culture," *Partisan Review* 19 (1952), 282-326, 421-450, 562-581. Een goed recent overzicht van het debat biedt Tity de Vries, *Complex consensus*, 101-122. Zie ook Rob Kroes, *De leegte van Amerika: een massacultuur in de wereld* (Amsterdam: Prometheus, 1992).

- 181 "Some Dangers to American Writing," *New Republic* CXXXI, 22 november 1954, 114-117. Herdrukt in *The Flower and the Leaf*, 112-118.
- 182 *The Literary Situation*, 96-131.
- 183 "A Natural History of the American Writer," *The Literary Situation*, 132-228.
- 184 *The Literary Situation*, 152-155. De literaire integratie verliep volgens een patroon: na een fase van etnische stereotypering volgde een periode van emancipatie waarin schrijvers zich opwierpen als de boze, tragische of pathetische spreekbuis voor de onderdrukte groep; daarna kwam een fase waarin zij gezien konden worden "simply as human beings to be valued for themselves."
- 185 "American Scholar Forum: The New Criticism," 92.
- 186 *The Literary Situation*, 229-246.
- 187 Cowley aan Brooks, 21 oktober 1949.
- 188 *The Literary Situation*, 242-246.
- 189 Adam Gussow, "Bohemia Revisited: Malcolm Cowley, Jack Kerouac, and *On the Road*," *Georgia Review* XXXVIII (zomer 1984), 291-311.
- 190 -- *And I Worked at the Writer's Trade*, 82-94, 113-132, 231-248. Een Nijmeegse dissertatie over Robert Coates, door drs. Mathilde Roza, is in voorbereiding.
- 191 *A Many-Windowed House*, 76-88, 100-115.
- 192 *A Many-Windowed House*, 244-252.
- 193 *The Literary Situation*, 143.
- 194 *The Literary Situation*, 140.
- 195 *A Second Flowering*, 235, 249; -- *And I Worked at the Writer's Trade*, 256.
- 196 *Faulkner-Cowley File*, 155.
- 197 *The Literary Situation*, 224.
- 198 *The Flower and the Leaf*, 339.
- 199 Gene Wise, "'Paradigm Dramas' in American Studies: A Cultural and Institutional History of the Movement," *American Quarterly* XXXI (1979), 293-337; zie ook "Some Voices in and around American Studies," 338-406.
- 200 Voor een analyse en waardering van de Myth-and-Symbol benadering, zie Cecil F. Tate, *The Search for a Method in American Studies* (Minneapolis: University of Minnesota Press, 1973).
- 201 Leo Marx, "American Studies -- A Defense of an Unscientific Method," *New Literary History* (1969): 75-90. Cf. Graff, *Professing Literature*, 217.
- 202 Leo Marx, "'Double Consciousness' and the Cultural Politics of F.O. Matthiessen," 243, 249.
- 203 Zie, bijvoorbeeld, Bruce Kuklick, "Myth and Symbol in American Studies," *American Quarterly* 24 (1972), 435-450.
- 204 Zie *Multiculturalism and the Canon of American Culture*, red. Hans Bak (Amsterdam: VU University Press, 1993); Lawrence W. Levine, *The Opening of the American Mind: Canons, Culture, and History* (Boston: Beacon Press, 1996).

- 205 Cf. Gene Wise, "Some Elementary Axioms for an American Culture Studies," *Prospects* 4 (1979), 517-547; *Writing Culture: The Poetics and Politics of Ethnography*, red. James Clifford and George E. Marcus (Berkeley: University of California Press, 1986); Guenter H. Lenz, "'Ethnographies': American Culture Studies and Postmodern Anthropology," *Prospects* 16 (1991), 1-40; Arnold Krupat, *Ethnocriticism: Ethnography, History, Literature* (Berkeley: University of California Press, 1992).
- 206 Donald E. Pease, "New Americanists: Revisionist Interventions into the Canon," *boundary 2* 17 (1990), 1-37.
- 207 *Identities*, red. Henry Louis Gates, Jr. & Kwame Anthony Appiah (Chicago: University of Chicago Press, 1995), 1.
- 208 Nina Baym, "Melodramas of Beset Manhood: How Theories of American Fiction Exclude Women Authors," *American Quarterly* 33 (1981), 123-139; Elizabeth Fox-Genovese, "Between Individualism and Fragmentation: American Culture and the New Literary Studies of Race and Gender," *American Quarterly* 42 (1990), 7-34.
- 209 Zie, bijvoorbeeld, *Cultures of United States Imperialism*, red. Amy Kaplan & Donald E. Pease (Durham & London: Duke University Press, 1993); *National Identities and Post-Americanist Narratives*, red. Donald E. Pease (Durham & London: Duke University Press, 1994). Zie ook Carolyn Porter, "What We Know That We Don't Know: Remapping American Literary Studies," *American Literary History* VI (1994), 467-526, en Paul Giles, "Reconstructing American Studies: Transnational Paradoxes, Comparative Perspectives," *Journal of American Studies* 28 (1994), 335-358.
- 210 Cowley, -- *And I Worked at the Writer's Trade*, x.
- 211 Cowley, *A Second Flowering*, 240.
- 212 Zie, bijvoorbeeld, David Minter, *A Cultural History of the American Novel: Henry James to William Faulkner* (New York: Cambridge University Press, 1994), 117-118, 121. Een interessante "culturele" lezing van de *lost generation* geeft Marc Dolan, *Modern Lives: A Cultural Re-reading of 'The Lost Generation'* (West Lafayette, Indiana: Purdue University Press, 1996).
- 213 Zie, bijvoorbeeld, Houston A. Baker, Jr., *Modernism and the Harlem Renaissance* (Chicago & London: University of Chicago Press, 1987); Shari Benstock, *Women of the Left Bank. Paris, 1900-1940* (1986; London: Virago Press, 1987); Paul Gilroy, *The Black Atlantic: Modernity and Double Consciousness* (London & New York: Verso, 1993); Walter Kalaidjian, *American Culture Between the Wars: Revisionary Modernism & Postmodern Critique* (New York: Columbia University Press, 1993); Ann Douglas, *Terrible Honesty: Mongrel Manhattan in the 1920s* (New York: Farrar, Straus & Giroux, 1995); George Hutchinson, *The Harlem Renaissance in Black and White* (London & Cambridge: Belknap Press, 1995); Walter Benn Michaels, *Our America: Nativism, Modernism, and Pluralism* (Durham & London: Duke University Press, 1995).
- 214 Cf Bak, *Multiculturalism*, 92-93.
- 215 Paul Lauter, "To the Reader," *Heath Anthology of American Literature* (Lexington, Massachusetts: D.C. Heath and Company, 1990); Lauter, "The Literatures of America

- A Comparative Discipline," in *Canons and Contexts* (New York: Oxford University Press, 1991), 48-96; Gregory S. Jay, "The End of 'American' Literature: Toward a Multicultural Practice," *College English* 53 (1991), 264-281.
- 216 Voor een bespreking van Heath's vooronderstellingen, zie mijn "The Heath is On: Canon or Kaleidoscope?" in Bak, *Multiculturalism*, 65-80. Vergelijk ook Richard Ruland, "Art and a Better America," *American Literary History* 3 (1991), 336-359.
- 217 Bercovitch, *Rites of Assent*, 356, 357, 364; "Introduction," *Cambridge History of American Literature*, 4.
- 218 Zie, in dit verband, ook Heinz Ickstadt, "The Status of Literature Within the Changing Self-Definition of American Studies," *Proceedings Anglistentag 1993 Eichstätt* red. Günther Blacher & Brigitte Glaser (Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 1994), 340-349.
- 219 Zie Hans Bak, "Toward a Native American 'Realism': The Amphibious Fiction of Louise Erdrich," in *Neo-Realism in Contemporary American Fiction*, red. Kristiaan Versluys (Amsterdam: Rodopi, 1992), 145-170.
- 220 D.W. Fokkema, *Culturele identiteit en literaire innovatie* (Universiteit Utrecht, Faculteit der Letteren, 14 juni 1996), 7, 18.
- 221 David S. Reynolds, *Beneath the American Renaissance: The Subversive Imagination in the Age of Emerson and Melville* (Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 1989), 562-563. Zie ook Robert Alter, *The Pleasures of Reading in an Ideological Age* (New York: Simon and Schuster, 1989) en Wendy Steiner, *The Scandal of Pleasure: Art in an Age of Fundamentalism* (Chicago & London: University of Chicago Press, 1995).
- 222 Fokkema, *Culturele identiteit en literaire innovatie*, 15, 17.
- 223 Zie Jay, "The End of 'American' Literature," 264-281.
- 224 Kroes, *Amerika in onze ogen: De Amerikanistiek in Nederland* (Amsterdam, Oxford, New York: Noord-Hollandsche Uitgevers Maatschappij, 1986).
- 225 Kroes, *Amerika in onze ogen*, 22.
- 226 Heinz Ickstadt, "Revisioning the Re-visionists: Dilemmas and Possibilities of American Studies in Europe," voordracht bij gelegenheid van het NASA-congres "Through the Cultural Looking Glass: American Studies in Transcultural Perspective," Roosevelt Study Center, Middelburg, 6 juni 1997.
- 227 John Higham, "Multiculturalism and Universalism: A History and Critique," *American Quarterly* 45 (1993), 204, 208. Voor een goed recent overzicht, zie Levine, *The Opening of the American Mind* (1996).
- 228 Gates, *Loose Canons: Notes on the Culture Wars* (New York & Oxford: Oxford University Press, 1992), 186.
- 229 *Mapping Multiculturalism*, red. Avery F. Gordon & Christopher Newfield (London & Minneapolis: University of Minnesota Press, 1996). Zie ook *Multiculturalism: A Critical Reader*, red. David Theo Goldberg (Oxford & Cambridge: Blackwell, 1994).
- 230 Beide citaten zijn ontleend aan de bekende studies van J.W. Schulte Nordholt: *Amerika: Spiegel en vergrootglas van het Westen* (Baarn: In de Toren, 1976) en *Voorbeeld in de verte: De invloed van de Amerikaanse Revolutie in Nederland* (Baarn: In den Toren, 1979).

- 231 Zie Gates, *Loose Canons* (1992); Todd Gitlin, *The Twilight of Common Dreams* (New York: Henry Holt, 1995); David A. Hollinger, *Postethnic America* (New York: HarperCollins, 1995); Levine, *The Opening of the American Mind* (1996). Zie ook K. Anthony Appiah, "The Multiculturalist Misunderstanding," *New York Review of Books*, 9 oktober 1997, 30-36.
- 232 Paul Giles, "Reconstructing American Studies," Jane C. Desmond & Virginia R. Domínguez, "Resituating American Studies in a Critical Internationalism," *American Quarterly* 48 (1996), 475-490. Zie ook André Kaenel, "After the Cold War: Region, Nation and World," in *'Writing' Nation and 'Writing' Region in America*, 73-81, en zijn "American Internationalism in the 1990s: Towards a New Imperialism?" in *Empire*, red. Reinhold Wagenleitner & John G. Blair (Tübingen: Gunter Narr), ter perse.
- 233 Heinz Ickstadt, "Revisioning the Re-visionists," ongepubliceerde voordracht, Middelburg, 6 juni 1997; André Kaenel, "American Internationalism in the 1990s," ter perse.
- 234 Al bestaan er talloze deelstudies, de laatste, tevens eerste, systematische poging dateert van 1958: Sigmund Skard, *American Studies in Europe: Their History and Present Organization* (Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1958). Zie ook Hans Bungert, "Importing the United States, Exporting Internationalism: The First Forty Years of the EAAS, 1954-1994," *The Insular Dream: Obsession and Resistance*, red. Kristiaan Versluys (Amsterdam: VU University Press, 1995), 125-140.
- 235 Ook voor Nederland bestaan slechts deelstudies. Om de belangrijkste te noemen: J.G. Riewald & J. Bakker, *The Critical Reception of American Literature in the Netherlands, 1824-1900: A Documentary Conspectus from Contemporary Periodicals* (Amsterdam: Rodopi, 1982); J. Bakker, *Ernest Hemingway in Holland, 1925-1981: A Comparative Analysis of the Contemporary Dutch and American Reception of his Work* (Amsterdam: Rodopi, 1986); Frans Ruiter, *De receptie van het Amerikaanse postmodernisme in Duitsland en Nederland* (Leuven & Apeldoorn: Garant, 1991); Hans Bak, "Simon Vestdijk: Dutch Critic of American Literature," in Rosemarijn Hoefte & Johanna C. Kardux, red. *Connecting Cultures: The Netherlands in Five Centuries of Transatlantic Exchange* (Amsterdam: VU University Press, 1994), 261-280. Zie ook de onderscheiden essays in *Amerika in Europese ogen: Facetten van de Europese beeldvorming van het moderne Amerika*, red. K. van Berkel ('s-Gravenhage: SDU uitgeverij, 1990); *Cultural Transmissions and Receptions*, red. Rob Kroes, Robert W. Rydell, Doeko F.J. Bosscher (Amsterdam: VU University Press, 1993); *American Mass Culture in the Netherlands*, red. D. Bosscher, M. Roholl, M. van Elteren (Amsterdam: VU University Press, 1996).
- 236 Jaap van der Bent, *A Hunger to Participate: The Work of John Clellon Holmes, 1926-1988* (dissertatie KU Nijmegen, 1989); Marian Janssen, *'The Kenyon Review', 1939-1970: A Critical History* (Baton Rouge & London: Louisiana State University Press, 1990); Vincent Picket, *Louis Auchincloss: The Growth of a Novelist* (Houndmills & London: Macmillan, 1991); Hans Bak, *Malcolm Cowley: The Formative Years* (Athens & London: University of Georgia Press, 1993); Inez Lake-Hollander, *Hamilton Basso (1904-1964)*:

The Making of a Novelist (dissertatie KU Nijmegen, 1995; verschijnt bij Louisiana State University Press); R.W.M. Verwaaijen, *Alfred Kazin: Selfhood in America* (dissertatie KU Nijmegen, 1997).

